

***B. Prostorová a charakterová
diferenciace území***

B.1 Úvod

V souladu s metodickými pokyny citovanými v kapitole A.2 byla pro území CHKO provedena prostorová a charakterová diferenciací. Diferenciací území je pojata dvouúrovňová. První úroveň představuje rozdělení území na **oblasti krajinného rázu** (ekvivalent základního krajinného celku), druhou úroveň pak rozdělení vymezených oblastí krajinného rázu na **místa krajinného rázu** (ekvivalent krajinného prostoru).

Navazující krok následně tvoří **delimitace území** z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do tří stupňů pásma ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území je také stanovení podmínek ochrany a možností využití území ve všech pásmech ochrany. Blíže je tato problematika specifikována v příslušné části kapitole.

Oblasti krajinného rázu je označována ta část zemského povrchu, kde lze sledovat jednotu přírodních a kulturně-historických jevů, které tak mohou tvořit charakteristické znaky a rysy území. Odhalení těchto znaků může být vodítkem nejen pro definici oblasti krajinného rázu, ale také k možné (subjektivní) regionalizaci území dle výše uvedených skupin kritérií a tedy nalezení odlišností mezi jednotlivými oblastmi krajinného rázu. Kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu mohou být aspekty fyzickogeografické (morfolgie území, vegetační kryt a kombinace těchto a jiných složek – například lesnatá rybní krajina), a kulturně-historické (etnografie, historie, hospodářské zaměření, urbanizace a výskyt v těchto sídlů a jeho spádovost aj.). Důležitý aspekt definice oblasti krajinného rázu spočívá v možnosti nalézt přírodní kulturně-historické souvislosti, které mohou být determinantami podoby území a jeho rázu.

Kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu v CHKO K ivoklátsko se stalo geomorfologické členění území v kombinaci s využitím plošnosti, resp. lesnatosti, která v nich kterých částech CHKO dosahuje značného plošného rozsahu. Provedená regionalizace (diferenciací) byla poté ve vztáhu k mapovému měřítku korigována a zpravena na základě aktuálního stavu území, především využitím plošnosti a přítomnosti liniových prvků – cestní síť.

Na území CHKO K ivoklátsko bylo vymezeno celkem 10 níže uvedených oblastí krajinného rázu (viz obr. B.1):

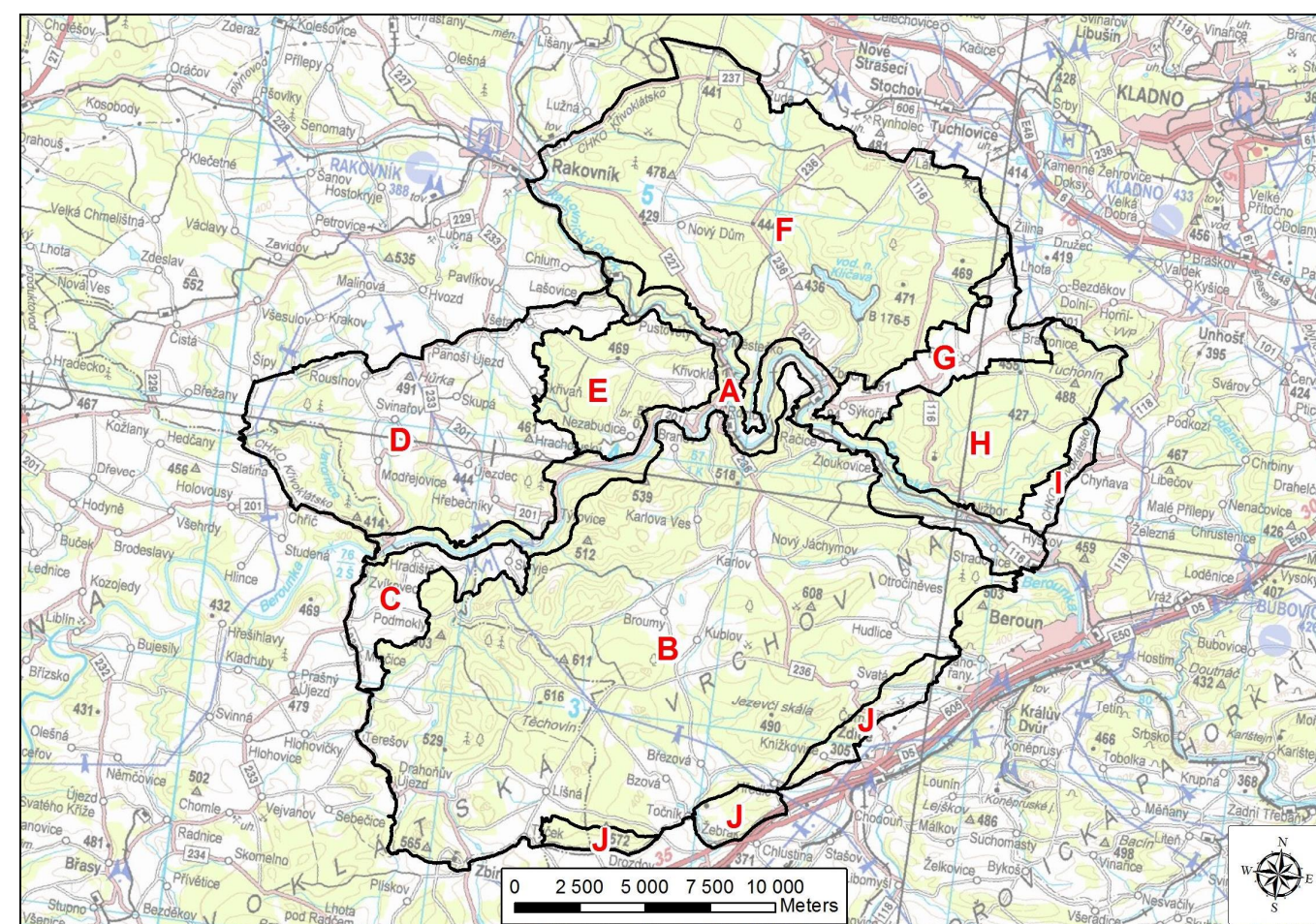
- A – Údolí Berounky a Rakovnického potoka
- B – Centrální část
- C – Západ
- D – Severozápad
- E – Lesní komplex Buková
- F – Lesní komplex Lány
- G – Východ
- H – Lesní komplex Nifflor
- I – Jihovýchod
- J – Jihní svahy

Místo krajinného rázu reprezentuje přírodní jednotku území vymezenou přírodními vlastnostmi, jedná se o svébytný vizuálně zcela i téma souvislý prostor, v němž lze sledovat základní charakteristiky a znaky krajinného rázu. Typické ohraničení míst krajinného rázu tvoří pohledové bariéry – terénní horizonty a lesní horizonty (příechody lesní a jiného typu krajiny).

Místem krajinného rázu může být i zcela specifická část území vymezená na základě jiného než vizuálního hlediska – například významná elevace, souvisle urbanizované území a zcela specifický prostor například s mimořádným kulturně-historickým významem. Specifické členění vyjadřují rozlehlé lesní komplexy – zde je jako typické kritérium využívána přítomnost k povodí v těchto toků.

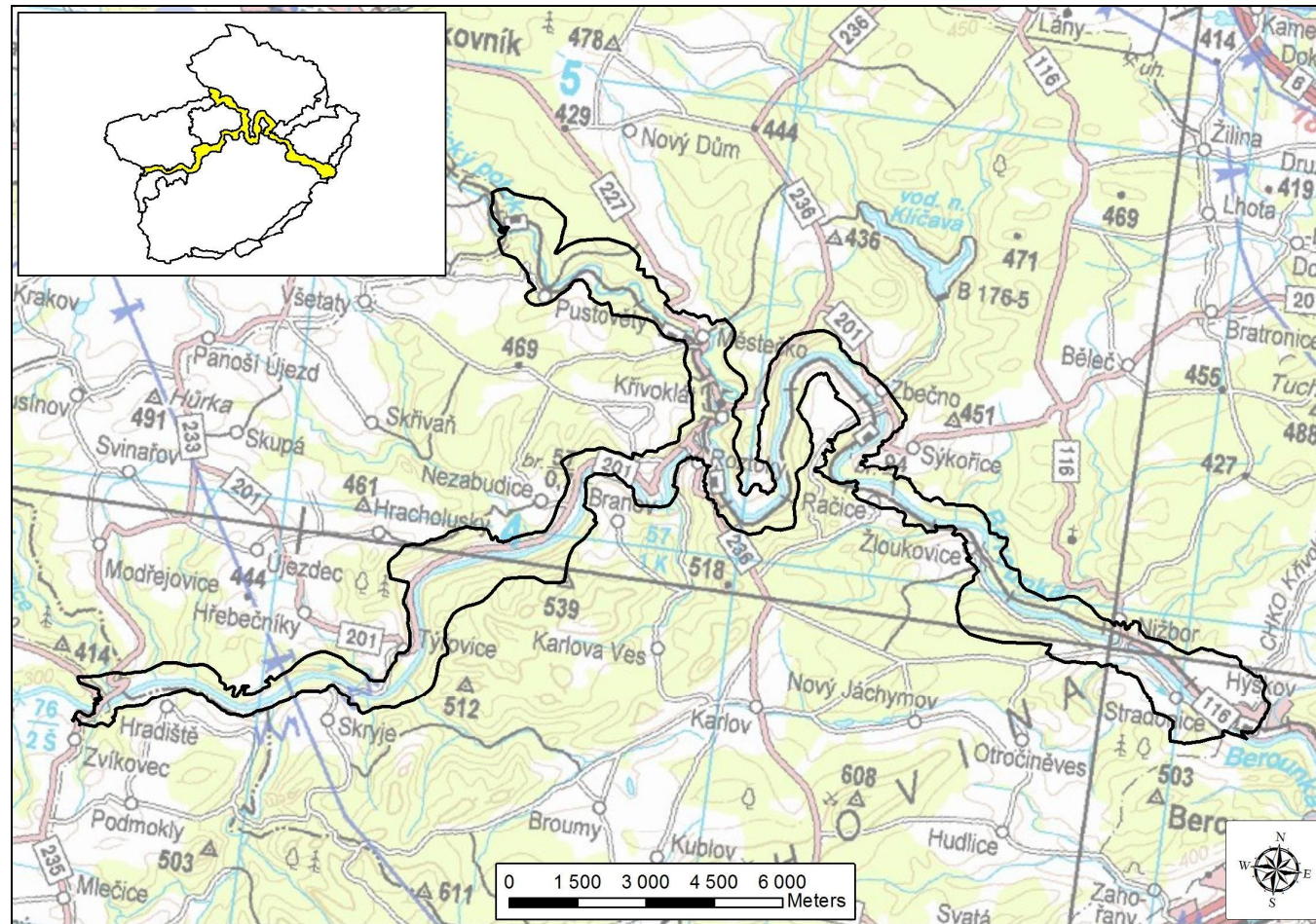
Na území CHKO K ivoklátsko bylo vymezeno celkem 118 míst krajinného rázu, jejich členění a zařazení do oblastí krajinného rázu a zařazení do odstupovaného pásma ochrany krajinného rázu je uvedeno v kapitole B.3.

obr. B.1: Diferenciací CHKO K ivoklátsko – oblasti krajinného rázu

B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (OKR)

OKR A ó Údolí Berounky a Rakovnického potoka

Údolní struktura s tokem Berounky protínající nap í celé území tvo í jeho reprezentativní ást ó základní charakteristiku ztotořující CHKO v m ítku celé R. V rámci CHKO se jedná o atypické území s výskytem p írodov dn í krajinná sky nejcejn j-ích partií. Zárove údolí Berounky tvo í z etelnou osu í d ítko území v CHKO.

Hluboce za íznuté údolí Berounky (i Rakovnického potoka) se vyzna uje vysokou horizontální i vertikální lenitostí. Vstupní ást údolí (v rámci CHKO) má sev en j-í charakter, ve st ední ásti (zhruba od Branova) nastává prom na jeho horizontálního profilu s velmi výraznými zákruty í meandry. Vlastní írokový tok Berounky se zachovalým e ít m dotvá ející unikátní údolní ekofenomén má po celé délce poklidný ráz s nevelkým spádem a také n kolika ostrovy. Spodní uřl má op t nap ímen j-í charakter a údolí se viditeln roz-í uje. lenitost svahu p írozen formuje celá ada drobných p ítok rovn řl se zajímavými tvary í ní modelace a také specifické skalní tvary. Krajinná sky cenné je diverzifikované vyuřtí, kdy se v jednotlivých údolních segmentech st ídají lesnaté a odlesn né polohy. V nejniř-í ásti údolí p ístupuje mimořesní zele ó v odvislosti podle í ky celkov úzké údolní nivy. V konkrétních místech se nachází í zástavba historických objekt vyuřívajících vodní potenciál, nířle po proudu sestupuje ařl k toku í zástavba sídel a rekrea ní osad.

Úzká údolní deprese byla nepochybn vyuřívána jako d leřitý migra ní koridor. V t-í ást údolí se strmými svahy z stala zalesn ná, nířle po toku se roz-í uřl í souvislé osídlené polohy. V horní ásti toku Berounky í Rakovnického potoka (na území CHKO) se vyskytují samoty starých hospodá ských objekt (mlýny, rybárny), jeřl doplnily pozd řl rekrea ní osady a za ízení. Celkov í si v-ak údolí zachovalo ve

v t-í ásti sv j primárn p írodní charakter, zásadn j-í disturbanci reprezentuje pouze sýko ický lom. V údolí Berounky, resp. Rakovnického potoka se vyskytují výrazné kulturn -historické dominanty ó hrad K ivoklát, z ícenina hradu Tý ov í zámek Nířbor. D leřitý rys kulturn -historické charakteristiky reprezentují vyuřívání rekrea ní potenciál (mj. vodáctví) a také trasování řleznice (tra . 174 z Berouna do Rakovníka), jeřl prochází údolí mezi Roztoky a Hýřkovem (hranicí CHKO) a celým údolím Rakovnického potoka od K ivoklátu ařl po Rakovník. V tomto ohledu nelze rovn řl opomenout spojitost eky Berounky s literární tvorbou významného eřského spisovatele Oty Pavla, jeřl má p í pravém b eh u eky p ed Branovem z ízení pam tní sí .

obr. . B.2: Pohled po proudu Berounky ze skryjského mostu; údolní svahy v pozadí ó NPR Tý ov

Sev ený velmi lenitý prostor p edstavuje v rámci celé CHKO specifické území. Z eteln se zde uplat uje vertikální dimenze, hloubka údolí p esahuje 200 metr (Tý ov). V t-í ást údolí náleřl k esteticky neatraktivn j-ím území v CHKO, cořl je d sledkem p ítomnosti zachovalých p írodních znak a jedine ných lokalit s typickým projevem. Zcela osobitý charakter mají po í ní partie ó úzké údolní dno nevelkou nivou v kontaktu s ekou a s bohatou nelesní zelení. V t-inou porostlé vysoké svahy odtud uzavírají vysoko polořené lenité rovn řl v t-inou zelené horizonty. Z vý-e polořených ástí svah se naopak nabízejí dálkové pohledy jak ve sm ru údolí (podle podmínek) tak také do sousedních oblastí. Zde vyniká pozice údolí jako z etelné prostorové bariéry í p ekářky v pohybu ó prostorové struktury zásadního významu. Podobu údolní snířleniny nepochybn poznamenaly antropické prvky ó p edev-ím souvislá zástavba sídel í rekrea ní osad, pop . specifické hospodá ské ínnosti ó jířl zmín ná hornická ínnost. V tomto ohledu si v t-í krajinná ské hodnoty zachovala horní ást berounského údolí, jeřl se hojn j-í p ítomností uvedených ploch í jev nevyzna uje. Ka onovitý charakter horní ásti toku reprezentuje unikátní krajinu v m ítku celé R.

obr. . B.3 a . B.4: Tý ovické skály (vlevo) a údolí Berounky pod Tý ovem

Na území OKR Údolí Berounky a Rakovnického potoka se nachází více vyhlášených maloplošných zvláště chráněných území: NPR Týřov, NPR Velká Pleš, PR ěrtova skála, PR Nezabudické skály, PR U Eremita, PR Na Babě, PR Stříbrný luh, PR Brdatka, PR Kabeňice, PP Skryjsko-týřovické kambrium.

obr. B.5: Údolí Rakovnického potoka u Pustov t

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Hluboká a lenitá údolní sníženina Berounky místy kaonovitého charakteru s výrazným údolním ekofenomémem
- Třoký tok Berounky se zachovalým eím
- Úzká údolní niva s hojným výskytem nelesní zeleně
- Hojná přítomnost mezotvar vzniklých í ní modelací
- Vysoká lesnatost území
- Zastavenost údolí v dolní ásti toku
- P evafluující zachovalost přírodních í p írodních blízkých prvků

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- P evafluující neosídlenost území, zachovalost přírodních blízkého charakteru
- P ítomnost významných kulturní-historických dominant: hrad Křivoklát, zíceninina hradu Týřov, zámek Nifflor
- Vyuffivaný rekrea ní potenciál s ítomnost chatových osad a rekrea ních areálů, vodáctví
- fielezni ní tra Beroun s Rakovníkem

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Pozice údolí Berounky jako zásadní prostorové struktury s osy a d ílka území celé CHKO
- P evafluující vertikální dimenze území, uzavřenost prostoru
- P evaha lesnatých údolních scenérií
- lenité lesnaté vysoko položené horizonty
- Harmonické p sobení dramatické po í ní krajiny s hojným výskytem rozptýlené zeleně
- Výskyt mimo ádní esteticky hodnotných přírodních í p írodních blízkých partií zachovalého í ního údolí
- Výrazný projev sídel v dolní ásti údolí s vysoká míra zastavenosti
- Zachovalé harmonické vztahy v p evafluující ásti území dané zcela dominantní přítomností přírodních í p írodních blízkých prvků; ve zna né ásti území zachovalé harmonické m ítko

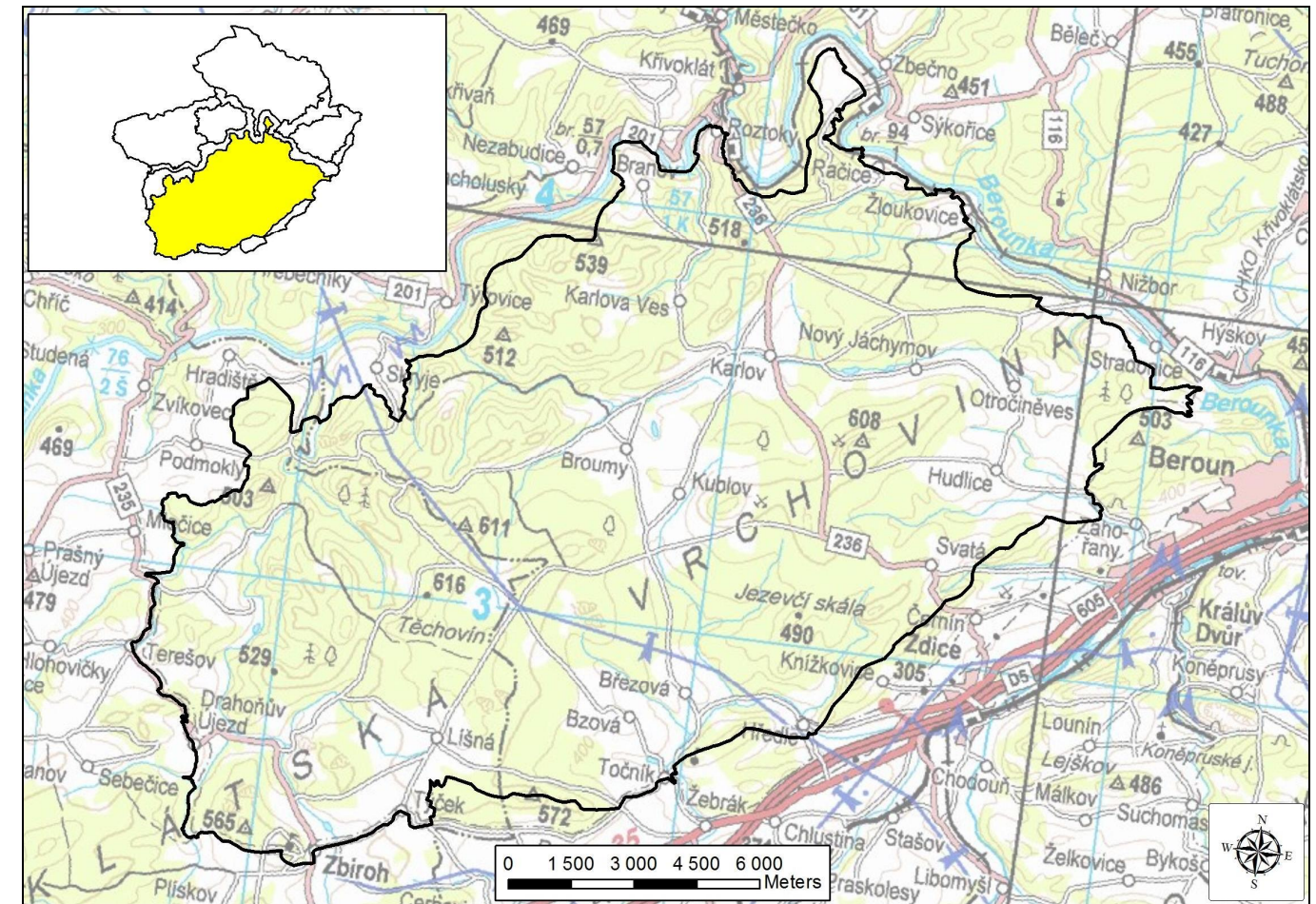
Pozitivní krajinné dominanty

- Týřovické skály, Hrad Křivoklát, zíceninina hradu Týřov, zámek Zbiroh, kostel Povýení sv. Kříže v Niffloru, kostel sv. Martina ve Zbeňe, kostel sv. Jakuba Staršího v Mstěku, Hamous v statek ve Zbeňe

Negativní krajinné dominanty

- Sídliční zastavba v Roztokách

OKR B o Centrální ást

Plošně nejrozsáhlejší oblast zaujímající téměř celé území CHKO jíl od Berounky, jeřl vypl uje Zbirofská vrchovina (geomorfologický podcelek). P eváfnou ást území pokrývají rozlehlé lesní komplexy křivoklátských lesů s významným podílem listnatých dřevin (dub, buk). Pomrn rozlehlé bezlesé enklávy se vyskytují v okrajových ástech oblasti s údolím a svahy Zbirofského potoka, okolí Líšné, severně od Točnicku i okolí Hudlic. Rozsáhlou vnitřní enklávu pak reprezentuje odlesněná zemědělská krajina pod Velízem s v okolí Kublova, Broum a také Karlova. Severní ást oblasti tvoří Vlastecká vrchovina (geomorfologický okrsek) dosahující nejvyšší nadmořské výšky na jihozápadě s masívem Třochovina (616,7 m n. m.) i vrch Vlastec (611,7 m n. m.). Méně lenitý reliéf Hudlické vrchoviny (geomorfologický okrsek) vystupuje rovněž nad 600 metrů s Krušná hora (608,9 m n. m.) ve východní ásti a je pro ni typický astý výskyt skalních tvarů (Vraní Skála, Hudlická skála, Jouglovka, levostranné svahy Pa ezového potoka a mnoho dalších). Jířní ást oblasti odvodí p ítoky Litavky (Stroupínský potok, Dibeřský potok), ze zbylé ásti odvádí vody Zbirofský potok v zářlém údolí i menší toky vlévající se p ímo zprava do Berounky (Úpořský potok, Klušná, filoukava, Habrový potok). Rozlehlá oblast nevyzna uje p ítomností v t ř vodní plochy. Vodní nádrže se vyskytují (v soustavách i samostatně) na Zbirofském potoce, jeho pravostranném p ítoku Svatopetrském potoce (Jableno), Habrovém potoce, Libotickém potoce i v okolí Broum. Pomrn hojný je výskyt pramenů.

Dominantní zalesněné oblasti staví do pop edí lesní hospodaení jako základní i nejrošřenější ekonomickou innost. V t ř ást lesů náleží k lesní hospodářským, nemalý podíl však tvoří lesy ponechané samovolnému vývoji (chráněné v maloplošných zvláště chráněných územích). V méně zastoupené zemědělské p d p evládá rostlinná výroba, pastviny mají v rámci ZPF rovněž své zastoupení. Z etelným rysem rozlehlého území je absence výrazných prmyslových aktivit. Z tohoto rámce vybo uje horní ást Roztok a Zbiroh, jehož prmyslová zastavba se však nachází jíl vn hranic

CHKO. Vzhledem k plošnému rozšíření lesa, není oblast hustě osídlena. S výjimkou Karlova jsou vesměs sídelní útvary situovány v rozlehlých bezlesých enklávách. V těchto obcích se vyskytují ve východní části oblasti, na západě má osídlení drobnější město. V údolí Zbirofského potoka stojí mlýnský náhon. Na které sídla v západní části oblasti si uchovávala svůj původní urbanistický charakter v etnicky hodnotných objektech venkovského stavitelství (Lípa, Jablec, Ostrovec). Významnými hodnotami území jsou přírodní památky - historické dominanty oppidum Stradonice, hradiště Velíz, hrad Točník, zámek Zbiroh, Leontýnský zámek ad.), blíže charakterizované v popisu jednotlivých míst krajinného rázu (kapitola B.3). Podobně jako v jiných částech CHKO, i její centrální část má značný rekreační potenciál, který dokládají přírodní objekty individuální rekreace rozšířené v mnoha osadách na více lokalitách.

obr. B.6: Pohled od Leontýnského zámku k jihu; ve střední části snímku Kruhá hora; v pravé části snímku Velíz

V této části oblasti vzhledem k souvislému zalesnění nenabízí vnímání krajiny v širokém měřítku, má charakter typického lesního interiéru. Lesní krajinou matricí není více či méně rozlehlé odlesněné enklávy, převládá zemědělská krajina. Tyto partie umocňují výskyt hojných prostorových dominant (vrchů) převládá se silnějším uplatněním horizontální dimenze. Z tohoto rázu se vymykají odlesněné údolní partie toků, z kterých se nabízejí esteticky velmi hodnotné krajinné scénérie, typicky v údolích Zbirofského potoka, Stroupinského potoka a Habrového potoka. Specifický charakter mají v lesích uzavřené menší a drobné enklávy (Janůvka, Petrovka, Jelenec, Pustá Seč ad.), kde výše uvedené horizontální měřítko krajiny limituje blízkost lesního okraje. Zetelným rysem území je výrazný projev sídel v krajině, jež dosahují často velkého rozsahu zastavěného území (Hudlice, Svata, Kublov, Broumy, Bzová, Bězová, Lípa, Zbiroh) a jsou situovány v exponovaných polohách (Trubská, Zbiroh, Drahoř v Újezdě). I přes zetelné projevy vyúsťování krajiny přírodních podmínek území se krajina v centrální části Kivokláska vyznačuje harmonickým utvářením. K tomu přispívá rovněž uplatnění již zmíněných významných kulturně-historických dominant, především hradu Točník, Zbirofského zámku a vrchu Velíz, jež reprezentují i další lehké orientační body.

V OKR Centrální část se nacházejí i do ní zasahují etnicky vyhlášená zvláště chráněná území NPR Týřov, NPR Velká Pleš, NPR Kohoutov, PR Lípa, PR Jezírka, PR Jouglovka, PR Vysoký tok, PR Starý luh, PR červený kříž, PP Jalovec na Světovině, PP Zdícká skalka u Kublova, PP Vraní skála, PP Stará Ves.

obr. B.7: Lesnatá scénérie v pohledu z Vraní skály k severu; ve střední části snímku Velíz; v pravé části snímku Kruhá hora

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- lenitý reliéf Zbirofské vrchoviny

- Vysoká lesnatost území s výrazným podílem listnatých dřevin
- Zalesněná údolní přítok Berounky, mělká sníženina přítok Litavky (jih oblasti)
- Pramenná oblast
- Rozlehlé plochy zemědělské půdy s vysokým podílem travních porostů
- Výskyt menších vodních ploch; soustavy rybníků na vodních tocích
- Hojný výskyt pramenů

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Nízká industrializace území, zaměření na primární sektor (lesnictví, zemědělství)
- Dochovanost historického utváření hospodářské zástavby vesel
- Významná rekreační funkce přírodnosti objektů individuální rekreace
- Přírodnost významných kulturně-historických dominant (Oppidum Stradonice, zámek Zbiroh, hrad Točník, hradiště Velíz)

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Přehled souvislých lesnatých poloh tvořících krajinou matricí; plošně přírodně lesnaté scénérie
- lenitá krajina se silnějším uplatněním horizontální dimenze
- Esteticky hodnotné otevřené partie v zářných údolích toků
- Výrazné prostorové dominanty (žertová skála (Zbiroh), Kruhá hora, Velíz, hřbet Zámeckého vrchu s hradem Točník)
- Rozlehlé enklávy otevřené zemědělské krajiny
- Drobné uzavřené lesní enklávy a specifické odlehlejší prostory
- Výrazný projev sídel v krajině
- Zachovalé harmonické vztahy v převažující části území dané zcela dominantní přírodností přírodních a přírodních blízkých prvků; absence rušivých prvků; zachovalé harmonické měřítko

Pozitivní krajinné dominanty

- Hradiště Velíz, hrad Točník, zícenina hradu fíbrák, zámek Zbiroh, zícenina hradu Bělík, Oppidum Stradonice, zámek Leontýnský, Třechovín, Vlastec, Kruhá hora, Holý vrch, kostel sv. Tomáše v Hudlicích, kostel sv. Mikuláše ve Zbirohu, kostel sv. Jakuba v Drahořov Újezdě, statek Karlov

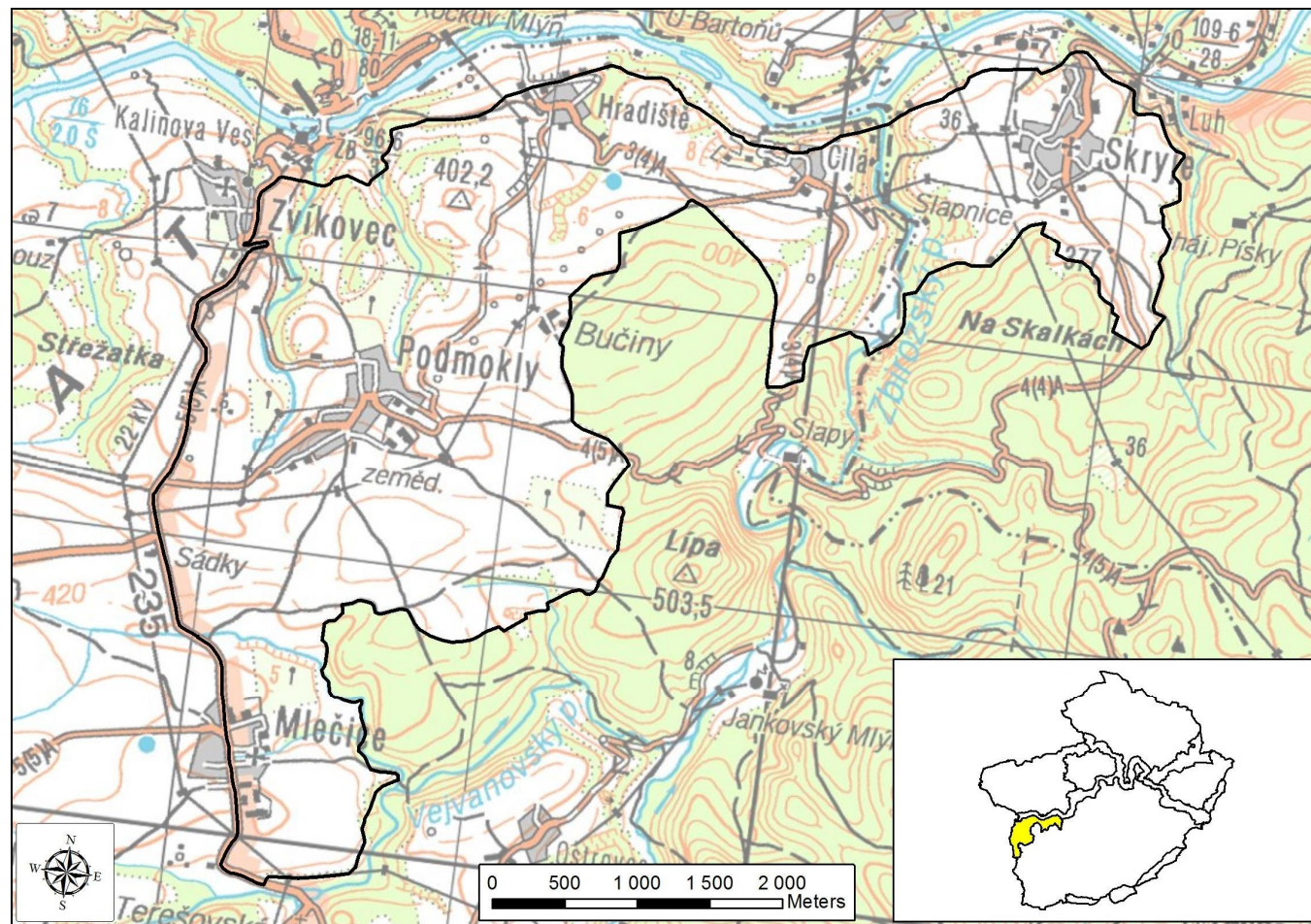
Negativní krajinné dominanty

- Výrobní areál Kruhá hora, zemědělský areál Lípa, zemědělský areál Hudlice, zemědělský areál Bzová, zemědělský areál Kublov, zemědělský areál Broumy, zemědělský areál Hudlice, zdravotnický objekt v Hrdlicích

obr. B.8: Pohled od Jablecké hájovny k jihu; v pravé polovině snímku Světovina

OKR C o Zápád

Mén rozlehlá oblast zaujímající p eváfn zem d lsky vyufflvanou krajinu na pravém b ehú Berounky v západní ásti CHKO o ást Radnické vrchoviny (geomorfologický okrsek) jifn od údolí Berounky. P eváfn plochá i mírn zvl n é území zahrnuje i nejspodn j-í ást údolí Zbirofského potoka a zem d lsky vyufflvanou enklávu v okolí Skryjí o otev ený prostor vý-e nad ekou. V t-ínu území vypl ují plochy orné p dy, lesní porosty jsou vázány na hluboce za íznuté údolí Zbirofského potoka i ostatních men-ích p ítok Berounky (Lubné, Podmokelského potoka) i Mle ického potoka. Vyskytuje se i nelesní zele , hojn ji v severní více povolna se k toku Berounky sklán jícím terénu.

Krajina ve východní ásti CHKO na pravém berounském b ehú má z etelný zem d lský ráz. Historicky ur ující pozici zem d lské výroby dokládá hospodá ská zástavba sídel a také novodobé rozlehlé zem d lské areály (Mle ice, Podmokly). Specifické postavení zaujímají Skryje, jeff jsou celosv tov známy díky nalezi-tím zkamen lin trilobit a jiné prvohorní fauny. Individuální rekreace, charakteristická prakticky pro celé území CHKO, je roz-í ena v severní ásti o chatové osady p i Hradi-ti, ílé a v údolí Zbirofského potoka.

Dlouhodob zem d lsky vyufflvané území v mírn zvl n ém terénu p edstavuje írokou otev enou krajinu se zcela dominantním uplatn ním horizontální dimenze. Jifní ást oblasti v okolí Mle ic a Podmokel má z etelný ráz velkovýrobn obhospoda ované krajiny, sm rem k severu se m ítko obhospoda ovaných ploch zjem uje a p íbývá také lenící lesní i rozptýlené zelen . Severní ást území s uplatn ním zelen v krajinných scénériích a ve vizuálním kontaktu s prot j-ím b ehem údolí Berounky má harmoni t j-í charakter. Z uvedeného krajinného rámce se vymyká za íznuté údolí spodní ásti Zbirofského potoka, jeff reprezentuje naopak uzav ený prostor s vertikální dimenzí. Specifické prostorové utvá ení má enkláva v okolí Skryjí o z eteln ohrani ená lesními okraji a rovn fl ji

bezprost edn percepn spojitá s údolím Berounky. V krajinné scén se uplat ují velké výrobní areály zem d lské výroby p i okrajích rovn fl výrazných sídel.

Do severovýchodní ásti OKR Zápád zasahuje PP Skryjsko-tý ovické kambrium.

obr. . B.9: Pohled ze silnice . II/235 (západní hranice CHKO) k severovýchodu

Znaky a hodnoty p írodní charakteristiky krajinného rázu:

- P evaflující plochý reliéf Radnické vrchoviny
- Za íznuté údolí spodního úseku Zbirofského potoka; drobné pravostranné p ítoky Berounky
- Lesní porosty vázané na údolí tok
- P evaha zem d lské p dy
- Hojná nelesní zele v severní ásti oblasti

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Historicky dominantní zem d lské zam ení území
- Dochovaný hospodá ský charakter sídel
- P ítomnost objekt í individuální rekreace v severní ásti oblasti v etn údolí Zbirofského potoka
- Paleontologická nalezi-t ve Skryjích sv tového významu

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- íroká otev ená krajinná scéna, dominantní uplatn ní horizontální dimenze
- Hrubá krajinná struktura v jifní ásti, jemn j-í len ní ploch v severní ásti
- Specifické prostorové utvá ení o uzav enost údolní sníffleniny Zbirofského potoka
- Výrazná pozice sídel v krajin o Podmokly, Mle ice
- Zem d lské areály s výrazným projevem v krajinné scén
- P eváfn harmonicky utvá ená zem d lská krajina východní ásti CHKO

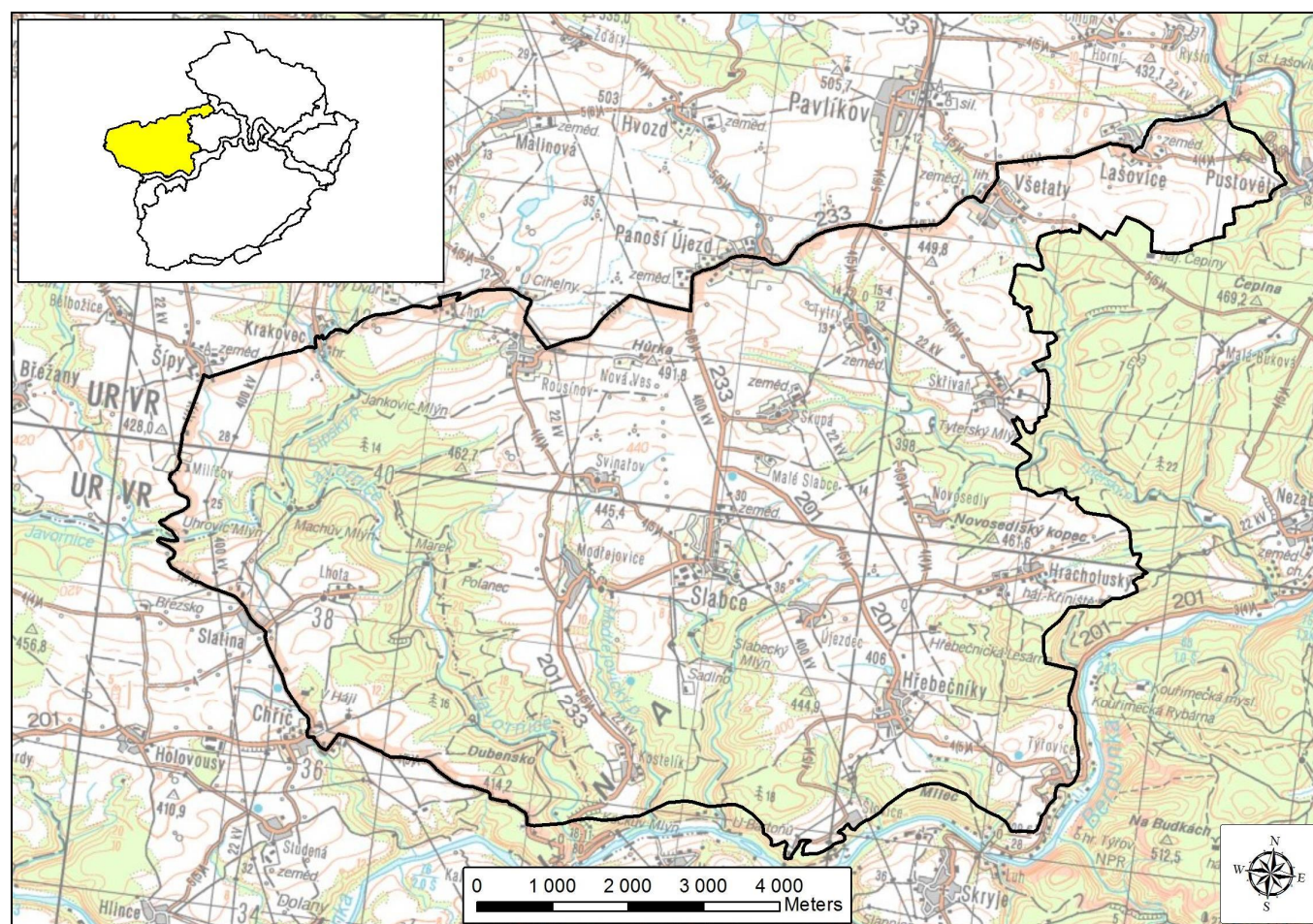
Pozitivní krajinné dominanty

- Kostel Nejsv t j-í Trojice v Mle ících, kostel sv. Michaela Archand la, zámek v Podmoklech

Negativní krajinné dominanty

- Výrobní areál Podmokly, výrobní areál Mle ice

OKR D ó Severozápad

Rozlehlé území p eváfln zem d lsky vyufflvané krajiny v severozápadní ásti CHKO. Terén od severní hranice oblasti (a CHKO) genereln klesá k jihu, p i emfl nejvý-e polofené partie se nachází v okolí H rek ó p i severní hranici zhruba ve st ední ásti. Západní ást oblasti d lí výrazná terénní sniflenina ó za íznuté lesnaté údolí toku Javornice, jeffl odd luje nejzápadn j-í ást s n kolika zem d lskými enklávami. Východní polovinu rozd luje m l í údolí Tyterského potoka. Oblast odvod ují i dal-í levostranné p ítoky Berounky ó Mod ejovický potok, Slabecký potok, Chmelnický potok a dal-í men-í vodote e ó vlévající se do Berounky mezi ob ma vý-e uvedenými toky. V severovýchodní ásti se zem d lsky vyufflta krajina v ne-írokém pruhu roz-í uje afl k údolí Rakovnického potoka. Území leffí ve východní ásti Kralovické pahorkatiny (geomorfologický podcelek), jiflní ást vypl uje Radnická vrchovina (geomorfologický okrsek), severní ást pak Pavlívkovská pahorkatina (geomorfologický okrsek). V t-í lenitost Radnické vrchoviny je dána hlubokým údolím Berounky, jeffl tvo í samostatnou oblast krajinného rázu (A). P evaflující zastoupení mají plochy zem d lské p dy ve velkých blocích. Výskyt mimolesní zelen ve volné krajn je nízký, resp. soust ed ný na doprovody cest a zástavbu sídel.

Dominantn zem d lsky zam ené území reprezentuje rovn fl nejosídlen j-í ást CHKO. V oblasti se nachází cca 3 desítky sídel. Jejich zástavba a asto i dochovaný p dorys upomínají na jejich hospodá ský charakter. Jejich strukturu naru-ily ú elové areály zem d lské výroby (Ch í , Slatina, Týpy, Slabce, Pano-í Újezd, V-etaty, Sk ivá). Pom rn rozlehlé lesnaté partie jsou naopak neosídleny, p i tocích se vyskytují objekty bývalých mlýn . Významnou kulturn -historickou dominantu p edstavuje z ícenina hradu Krakovec v severovýchodním cípu oblasti. Bývalá -lechtická sídla ó zámecké objekty se vyskytují ve Slabcích, Sk ivani, H ebe níkách, V-etatech i Ch í i.

obr. . B.10: Agrární krajina severn od H ebe ník

Plo-n velká ást území CHKO v severovýchodní ásti se vyzna uje po rn lenitou krajinnou strukturou. Tento fakt je dán významným podílem lesních ploch, p edev-ím pak ale jejich zna nou lenitostí, predisponovanou lenitostí terénu ó údolních sniflenin. Do lenitých okraj lesních porost v jiflní a západní ásti oblasti vnikají plochy zem d lské p dy, ímfl vznikají polouzav ené afl uzav ené díl í prostory (jednotlivá MKR, viz kapitola B.3). P i jiflní hranici otev ené polohy vstupují do vizuálního kontaktu s údolím Berounky resp. partiami na prot j-ím b ehú ó zde se nabízí velmi esteticky hodnotné scenérie jak p es údolí Berounky, tak i v rámci uzav ených prostor (typicky okolí Kostelíka i Týovic). Exponovaná pozice sídel nad údolím hranou tvo í d leffitý rys obou sousední oblastí. Ze severovýchodního okraje oblasti se otevírají atraktivní pohledy do údolí Rakovnického potoka. Severní ást oblasti má naopak velmi otev ený charakter ó tvo í ji rozlehlé lány orné p dy. Vnit ní len ní zem d lsky vyufflvaných ploch je minimální, hojně jsou doprovody podél cest ó aleje ovocných d evin. Z tohoto rámce nevystupují ani sídla, která jsou v krajn se zcela p evaflující horizontální dimenzí absorbována v -íroké krajinné scén . Jejich slabému vizuálnímu uplatn ní napomáhá krom absence v t-ího po tu výhledových bod poloha v m lkých snifleninách vodní tok spole n se sídelní zelení. Technicistní prvky se z etelným uplatn ním v krajinné scén p edstavují elektrovody velmi vysokého nap tí protínající oblast ve dvou trasách v p íblifln severojiflním sm ru.

V OKR Severovýchod byla vyhlá-ena PR Dubensko, p i její jihovýchodní hranici sem zasahuje PP Skryjsko-tý ovické kambrum.

obr. . B.11: Zem d lsky vyufflvané území p i hranici CHKO severn od Slabc ; ve levé polovin snímku lesnatý vrch H rka (491,8 m n. m.)

Znaky a hodnoty p írodní charakteristiky krajinného rázu:

- Genereln k jihu uklon ný mírn lenitý reliéf Kralovické pahorkatiny
- Výrazná údolí men-ích tok ó levostranných p ítok Berounky
- Rozlehlé lesní celky vázané na lenitý reliéf údolí men-ích tok
- P evaha zem d lské p dy

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Nízká industrializace území, historické zam ení na primární sektor ó lesnictví, zem d lství

- Vysoká hustota zemědělsky orientovaných sídel s dochovaným charakterem hospodářské zástavby; novodobé areály zemědělské výroby
- Zícenina hradu Krakovec o významná kulturní-historická dominanta území
- častý výskyt panských sídel

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Převažující homogenita krajiny formovaná rozlehlými plochami orné půdy bez výraznější výškové členitosti; velkovýrobní ráz krajiny v severní části
- Rozlehlé lesní komplexy s velmi členitými okraji vyplující údolí vodních toků
- Výskyt plošně esteticky působivých (polo)uzavřených odlesněných enkláv ohraničených lesní zelení
- Exponovaná pozice sídel nad údolím Berounky
- Liniová zelená doprovodná cestní síť
- Vedení velmi vysokého napětí o liniové technicistní prvky se z etelnou vertikálou
- Zachovalé harmonické vztahy a ráz krajiny v jižní části území dané přítomností přírodních prvků

Pozitivní krajinné dominanty

- Zícenina hradu Krakovec, zámek Chrást, zámek Slatina, zámek Slabce, zámek Panošův Újezd, zámek Věsetat, zámek Skřiván, kostel sv. Jana Nepomuckého v Chrástě, kostel Narození Panny Marie v Rousínově, kostel sv. Mikuláše ve Slabcích

Negativní krajinné dominanty

- Zemědělský areál Slabce, rekreační areál Třovice

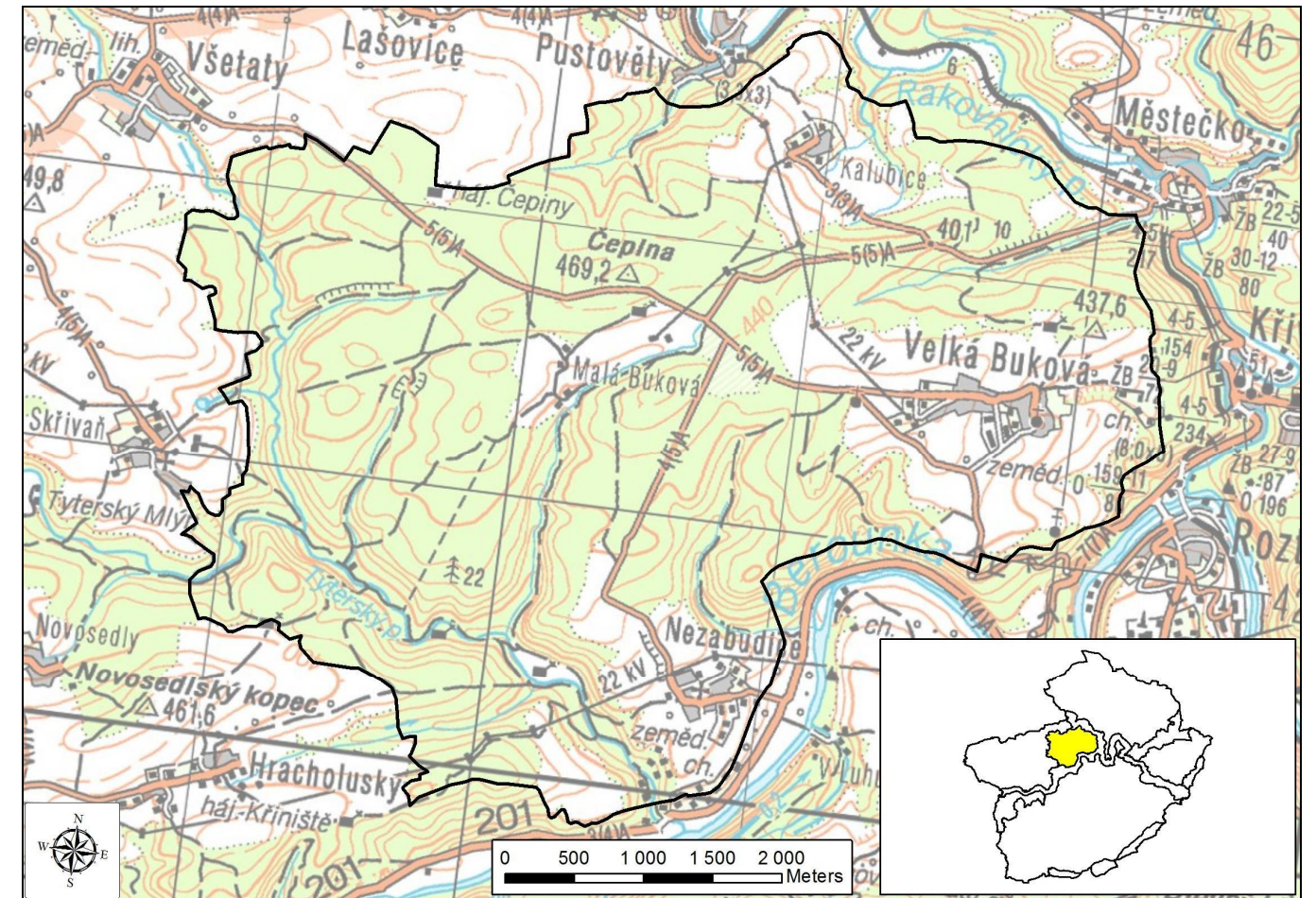
obr. B.12: Velkovýrobní obhospodařovaná krajina severně od Skřiván

obr. B.13: Pohled z výše položených partií Novosedleckého kopce k severu; v pozadí Skřiván

OKR E o Lesní komplex Bučina

Oblast zaujímavý území vymezené na jihu údolím Berounky, na východě údolím Rakovnického potoka. Na západě a severu přechází lesní komplex do zemědělské krajiny severozápadní části Kivoklátska. Do oblasti jsou rovněž zahrnuty odlesněné enklávy v okrajových částech nad údolím obou nejvýznamnějších toků na území CHKO, tvořící samostatnou oblast (A). Území se nachází ve východní části Radnické vrchoviny. Terén je celkově plochý s mírně vystupujícími elevacemi. Západní částí oblasti odvodňuje především Tyterský potok (dolní část protékající v zářnutém údolí) s několika menšími potoky vlévajícími se zleva do Berounky, východní část náleží do povodí Trnavy a dalších menších pravostranných přítoků Rakovnického potoka. Odlesněné zemědělské enklávy vyplývají z větší části orná půda.

Oblast má z etelný lesní i lesozemědělský charakter o převažuje lesní výroba v hospodářských lesích. Historicky konstituované (plošně konsolidované) bezlesé partie v okolí sídel slouží zemědělské produkci o rostlinné i živočišné. Hospodářský charakter zástavby si do současnosti uchovaly Kalubice, zástavba Nezabudic i Velké Bukové byla v hojně míře renovována i doplněna mladšími obytnými objekty o ve Velké Bukové, kde byl vybudován rovněž rozlehlý areál zemědělské výroby. Zcela specifický ráz má uzavřená, avšak rozlehlá enkláva Malé Bukové s několika soliterními usedlostmi. Rekreační chatová zástavba se v rámci oblasti vyskytuje v menším rozsahu o při okraji lesa východně od Velké Bukové.

Vzhledem k více a především plošně zastoupeným lesům převažují polohy v lesním interiéru. Vertikálně nepřítomné území staví do popředí horizontální ráz krajiny. Přítomné a v rámci oblasti diferencované výhledy (vjem okolní krajiny) umožňují otevřené enklávy. V tomto ohledu vynikají především exponované prostory v okolí Nezabudic a Velké Bukové, jež jsou ve vizuální vazbě s údolím

Berouny, od Velké Bukové rovní k severu do Rakovnícka. Enkláva v okolí Kalubic nad údolím Rakovnického potoka má již uzavřený charakter, ne však tolik jako v případě Malé Bukové, zcela uzavřené okolními lesy. Společným rysem všech enkláv s lesními okraji je nízké zastoupení rozptýlené zeleně ve volné krajině. Nízký reliéf jednotlivých obhospodávaných ploch lze sledovat u Nezabudic a Velké Bukové.

V jihozápadní části OKR Lesní komplex Bučina byla vyhlášena PP Valachov.

obr. B.14: Zemědělská krajina v okolí Velké Bukové (na horizontu)

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Ploché i mírně vlnitý reliéf ve východní části Radnické vrchoviny
- Vysoká lesnatost území
- Menší přítoky Berounky a Rakovnického potoka v úzkých zářezových údolích
- Převažuje orná půda v odlesněných enklávách

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Historické zaměření území na primární sektor lesnictví, zemědělství; absence průmyslu
- Nízké osídlení území
- Dochovanost historického utváření hospodářské zástavby v sídlech

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Převažující uzavřená lesní krajina
- Silně uplatněná horizontální dimenze; absence prostorových dominant
- Rozlehlé odlesněné enklávy otevřené zemědělské krajiny; vizuální exponovanost dílčích prostor
- Exponovaná pozice sídel nad údolím Berounky (Velká Buková, Nezabudice)
- Specifické prostorové utváření enkláv Malé Bukové (uzavřenost, rozptýlenost zástavby)
- Zachovalé harmonické vztahy a harmonické měřítko krajiny; absence rušivých prvků

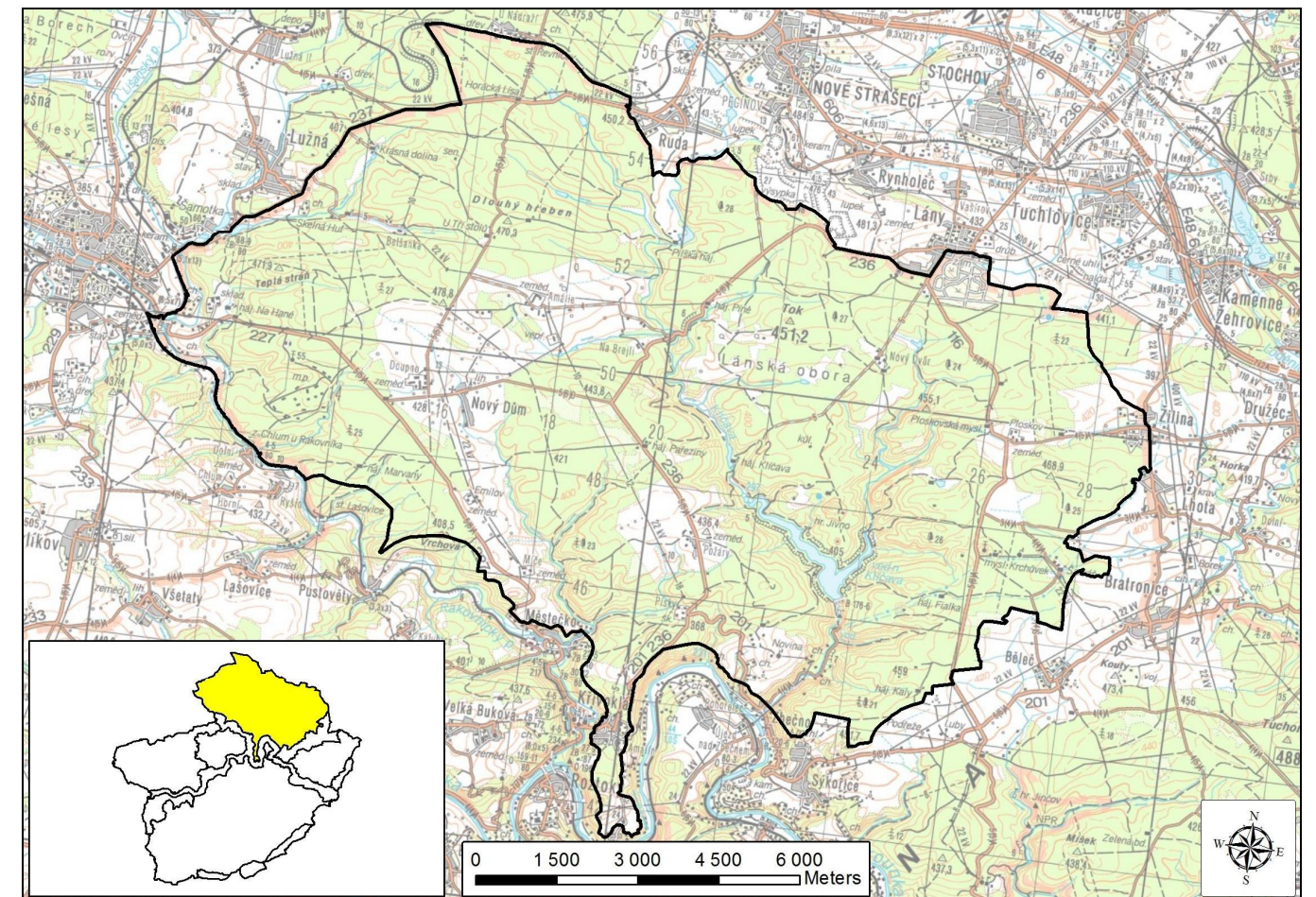
Pozitivní krajinné dominanty

- Kostel sv. Vavřince v Nezabudicích

obr. B.15: Jihozápadní část OKR ve výhledových partiích území na pravém břehu Tyterského potoka

OKR Lesní komplex Lány

Oblast rozkládající se v severní části CHKO. Jihozápadní hranici tvoří údolí Rakovnického potoka, na jihu údolí Berounky a na jihovýchodě široký souvislý pás odlesněné krajiny mezi Bratronicemi a Sýkovicemi. Naprostou většinu oblasti pokrývají rozlehlé lánské lesy, v této odlesněnou plochu tvoří pouze v povodí Ryšavky a Brejlského potoka. Menší odlesněné enklávy se vyskytují v okrajových částech. V této části území náleží do geomorfologického okrsku Klíavská pahorkatina, západní část tvoří okraj Pavlíkovské pahorkatiny (geomorfologický okrsek), východní část spadá do Lodnické pahorkatiny (geomorfologický okrsek). Okrajová část na severozápadě je již součástí Rakovnické kotliny (geomorfologický okrsek). Nízký pahorkatinný reliéf odvozuje ve východní části Klíavské v zářeznutém údolí (především dolní tok) přítoky, západní část přítoky v povodí Rakovnického potoka o němž zmíněná Ryšava, Skelnohoušský potok a další menší. V nejvýchodnější části se nachází pramenná oblast Vznice a přítok Lodnice. Poměrně hojně jsou zastoupeny vodní plochy, mezi kterými vyniká vodní nádrž Klíava zásobující pitnou vodou Kladno. Na Klíavě a jejích přítocích stojí další menší nádrže (Pílský rybník, U Rušického), soustava menších rybníků je také na Kránodolinského potoce v severní části oblasti. Značnou část lesního komplexu zaujímá Lánská obora s lesy zvláště úrodnými s výskytem prádlovníků hodnota stanoviště. V pramenné oblasti Klíavy se vyskytují rašeliniště.

Kulturně-historickou charakteristiku území determinuje rozlehlost lesního komplexu a dominantní lesnická hospodářská činnost, by významné části zdejších lesů je kladen důraz i na jiné funkce lesa, nejen produkci dřeva. Jedinými sídly se souvislejší zástavbou v oblasti jsou Nový Dvůr a Filina. V málo osídlené krajině se vyskytuje více fenoménů kulturně-historické povahy. V první řadě je nutné zmínit význam Lánské obory jako reprezentativního prostoru využívaného hlavou státu. Při hranici CHKO se nachází zámek Lány a letní sídlo prezidenta s přílehlým parkem. Důležitý znak tvoří i zmíněná Klíavská přehrada o významné vodohospodářské dílo a největší vodní plocha na území CHKO. V méně

zastoupených zemědělských (historicky konstituovaných) plochách se vyskytují charakteristické zemědělské usedlosti a bývalé fürstenberské statky (Doupno, Amálie, Pofláry aj.). Svěbytným prvkem je rovněž usedlost Novina nacházející se nad údolím Berounky. V severozápadní části oblasti při vstupu Rakovnického potoka se okraj území již dotýká urbanizovaného území Rakovníka.

obr. B.16: Východní část zemědělské enklávy v okolí dvora Amálie

Hluboké lánské lesy činí krajinu v severní a severovýchodní části CHKO velmi homogenní a uzavřenou. V pahorkatinném reliéfu nevystupuje výrazná členitá elevace, v této části vrch dosahuje typicky výše mezi cca 420 a cca 470 m n. m. Výrazná členitost terénu s uplatněním vertikální dimenze představuje údolí Klíavy (přesvedčené pod přehradou) a údolí Rakovnického potoka pod Rakovníkem. Plošně převládá horizontální měřítko krajiny, což je nejvýraznější patrné ve vnitřních odlesněných polohách v okolí Nového Domu a na Poflárech. Výjimečnou pozici má okrajová enkláva se statkem Novina, jež nabízí dalekové výhledy přes údolí Berounky. Důležitými otevřenými prvky jsou prostory se vyskytující v rámci dominantní lesní matrice a drobné bezlesé vlnou protáhlé enklávy při tocích Klíavy i dalších toků. Cenný prvek reprezentují krajinné úpravy v lánském zámeckém parku.

Na území OKR Lesní komplex Lány byly jako ZCHÚ vyhlášeny PR Prameny Klíavy, PR Údolí Klíavy a PR Svatá Alžběta.

obr. B.17: Pohled od Huavky k jihovýchodu; v pozadí v údolí hrad Kivoklát a Amalín

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Mírně členitý pahorkatinný terén
- Vysoká lesnatost území se značným podílem přírodních blízkých lesů
- Hustá říční síť povodí Klíavy a Rakovnického potoka
- Hojný výskyt stojatých vodních útvarů a vodní nádrže Klíava, menší rybníky
- Pramenná oblast
- Výskyt cenných mokřadních stanovišť

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Historické zaměření na primární sektor a lesnictví, zemědělství; neindustrializace území
- Nízká osídlenost území
- Lánská obora a reprezentativní území významem přecházející CHKO

- Výskyt charakteristických izolovaných usedlostí a bývalých hospodářských dvorů v zemědělských enklávách
- Vodní nádrže Klíava a významné vodohospodářské dílo
- Lány a zámek a park

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Homogenita krajiny formovaná rozlehlým lesním komplexem z této části bez výrazné výškové členitosti
- Převládající horizontální dimenze krajiny
- Odlesněné enklávy zemědělské krajiny a specifické prostory otevřené krajiny
- Výskyt přírodních esteticky působících drobných uzavřených enkláv v rámci lesního komplexu
- Kompoziční krajinné úpravy v lánském zámeckém parku
- Zachovalé harmonické vztahy a harmonické měřítko v krajině dané převládajícím přírodním charakterem území a absencí rušivých prvků

Pozitivní krajinné dominanty

- Zámek Lány, kostel sv. Máří Magdalény v Novém Domě, zřezání hradu Jivno

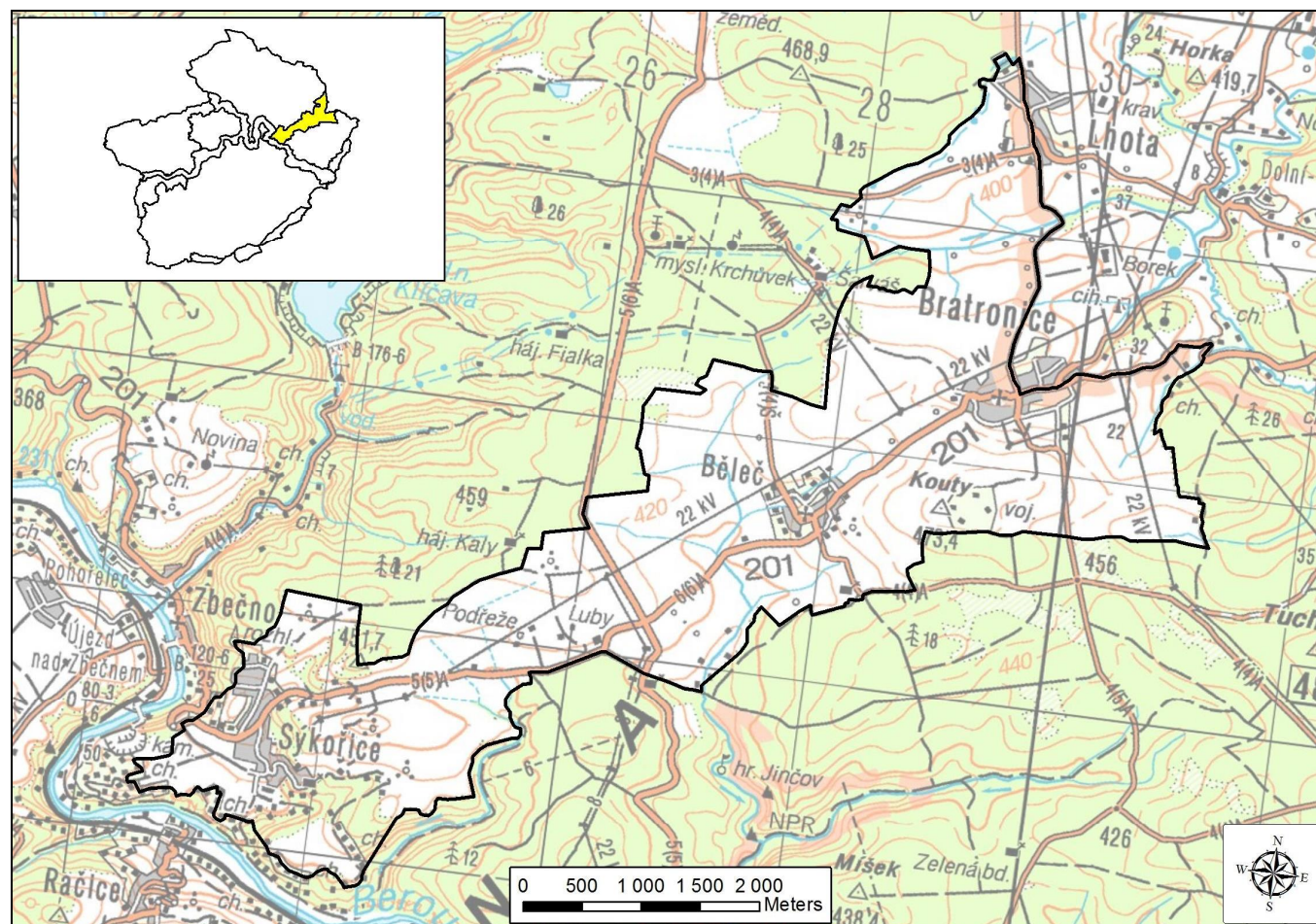
Negativní krajinné dominanty

- Doupno a úlový hospodářský areál

obr. B.18: Vodní nádrže Klíava v pohledu z hráze

OKR Gó Východ

Specifické území tvoří koridor mezi lesním komplexem Lány na severu a lesním komplexem Nifflbor na Jihu. Třetí pruh odlesněné krajiny v severní části Lodnické pahorkatiny se táhne od východní hranice CHKO u Bratronic až k údolí Berounky pod Sýkovicemi. Oblast se generálně nesklání k údolí Berounky o nejvýchodnější část oddělená elevací Kouty (473,4 m n. m.) u Bratronic a Lhota náleží do povodí Lodnice, střední část v okolí Bělčic do povodí Vrnice odtékající do sousedního OKR (Lesní masív Nifflbor o H), nejjižnější část nad Sýkovicemi rovněž oddělená od výše položeného segmentu menším hřbetem odvodující drobné přítoky Berounky. Odlesněné polohy vyplývají především z orná půda, v méně členitém terénu v okolí Sýkovic se na bilanci půdy podílí i lesy.

Vnitřní vertikálně méně členitý pruh území oddělující dva rozlehlé lesní celky tvoří zemědělsky využívanou krajinu o odlesněném pásu v okolí cesty vedoucí od Prahy do královských lesů. Věchna (tyto) sídla v oblasti reprezentují velké vsi s dochovanou původní hospodářskou zástavbou, která v minulosti byla v poválečném období výrazně doplněna obytnými domy. Nalevo od cesty (dříve silnice II. třídy 201) ze Sýkovic do Bělčic se zároveň vyskytují izolované hospodářské usedlosti (Poděle, Luby). V okolí Sýkovic (blízkosti Berounky) zástavbu doplňují chatové osady.

Protáhlý segment krajiny tvoří více vizuálně oddělených prostor (viz členění MKR v kapitole B.3). Východní část v okolí má charakter mělké otevřené kotliny (Lhoteckého potoka) s širokými výhledy do krajiny (i vně CHKO). Nejjižnější střední část v okolí Bělčic je více sevřená mezi lesními okraji, i zde však jednoduše na převládá horizontální měřítko krajiny. V obou těchto dílech prostorech je krajina velkovýrobně obhospodávána s nízkým zastoupením rozptýlené zeleně. Níže pod Bělčicemi a dále k Sýkovicím se krajina (i díky méně členité morfologii) více diferencuje, plochy zemědělské půdy mají méně

plošný rozsah, přibývá mimolesní zeleně (sady). Sýkovicemi a jejich blízké okolí (především návrší východně od obce) jsou již v jiné vazbě s údolím Berounky a protínají břehem (OKR B).

obr. B.19: Dominantní zemědělská krajina ve střední části OKR; v pozadí Bělčice

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Mírně členitý reliéf Lodnické pahorkatiny
- Mělká údolí pramenných částí toků ve východní části oblasti, zářezová údolí drobných přítoků Berounky
- Převaha zemědělské půdy
- Lesní i mimolesní zeleně vázaná na vodní toky

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Zemědělská orientace území; dochovanost hospodářské zástavby v sídlech; izolované bývalé hospodářské usedlosti
- Výskyt plošných vlnitých sídel v území hlavního města o rozdílných obytnou zástavbu
- Dleňitá dopravní trasa o silnici II/201
- Rekreační využití území o přítomnost objektů individuální rekreace

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Otevřenost krajiny, široká krajinná scéna v západní a východní části oblasti
- Dominantní uplatnění horizontální dimenze v krajině
- Hrubá krajinná struktura o velkovýrobním měřítku krajiny v převládající části území
- Výrazný projev sídel v krajinné scéně
- Rozptýlená zástavba statků mezi Sýkovicemi a Bělčicemi
- Exponovaná pozice Sýkovic nad údolím Berounky; široké vizuální uplatnění východní části oblasti

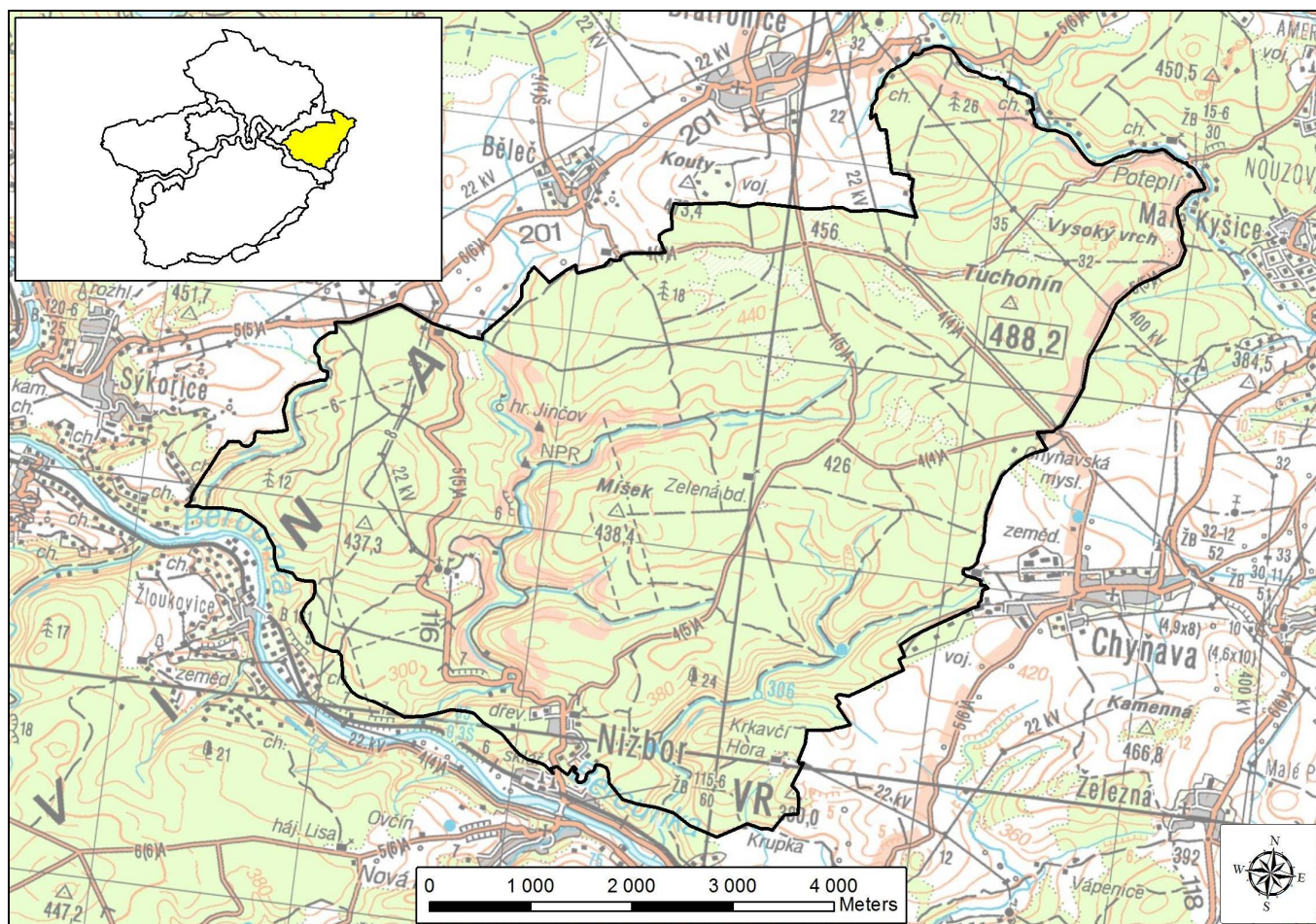
Pozitivní krajinné dominanty

- Kostel sv. Mikuláše v Bělčicích, kostel Věch svatých v Bratronicích

Negativní krajinné dominanty

- Vojenský areál na vrchu Kouty

OKR H 6 Lesní komplex Nifbor

Souvisle lesnaté území na levém břehu Berounky nad Nifborem. Svahitý k severovýchodu stoupající území náleží do Lodnické pahorkatiny. V této části území odvodňuje V znice (s levostranným přítokem Benešákem) protékající velmi lenitým zaříznutým údolím s výskytem erozních tvarů. Ne jejím toku se nachází několik menších nádrží. Z východní části oblasti vody odvádí filubinecký potok. Severovýchodní výše položená část oblasti za hřbetem Tuchonína (488,2 m n. m.) patří již k povodí Lodnice (potok filábek), která zde protéká přes hranici oblasti (a CHKO). Zde vystupuje také skalnatá elevace Vysokého vrchu (486 m n. m.)

Primární ekonomickou aktivitou neosídleného území je především lesní hospodářství. Osídlení zde reprezentuje pouze severní část zastavby Nifbora (filubinec) přes jižní okraj. Výrazné kulturně-historické dominanty představuje lovecký zámek Dívčí a zřícenina královského hradu Jenův.

Souvislé zalesněné oblasti a lesní interiéry neposkytují možnost užití celistvého vjemu území. V rámci lesního celku se však vyskytují v hojném množství i esteticky hodnotné lokality a především údolí V znice s přítomností skalních tvarů a vodních útvarů, místy i drobné bezlesé enklávy (například okolí Dívčí). Vysoké lesnaté svahy se v uceleném pohledu uplatňují zejména uvnitř údolí a především proti jižním svahům berounského údolí, odkud působí jako velmi kompaktní blok lesní krajiny. Východní část lesnaté oblasti se vizuálně rovněž uplatňuje v dálkových pohledech (vnitř CHKO).

V této části údolí V znice byla vyhlášena národní přírodní rezervace.

obr. B.20: Pohled na nifborské lesy od Ovčína; nížle v údolí Nifbor

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Svahitý a lenitý terén Lodnické pahorkatiny na levém břehu Berounky
- Plochá lesnatost
- Zaříznutá a lenitá údolí přítoků Berounky a V znice, filubinecký potok
- Výskyt menších vodních ploch v údolí V znice
- Výskyt cenných morfologických tvarů menších forem a skaliska

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní lesnické využití půdy
- Neosídlenost území
- Zámek Dívčí, zřícenina hradu Jenův a významné kulturně-historické dominanty

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Homogenita krajiny daná souvislým lesním pokryvem
- Výskyt přítomnosti esteticky působících drobných odlesněných enkláv v rámci lesního komplexu
- Zetelný přírodní charakter a nenarušenost území

Pozitivní krajinné dominanty

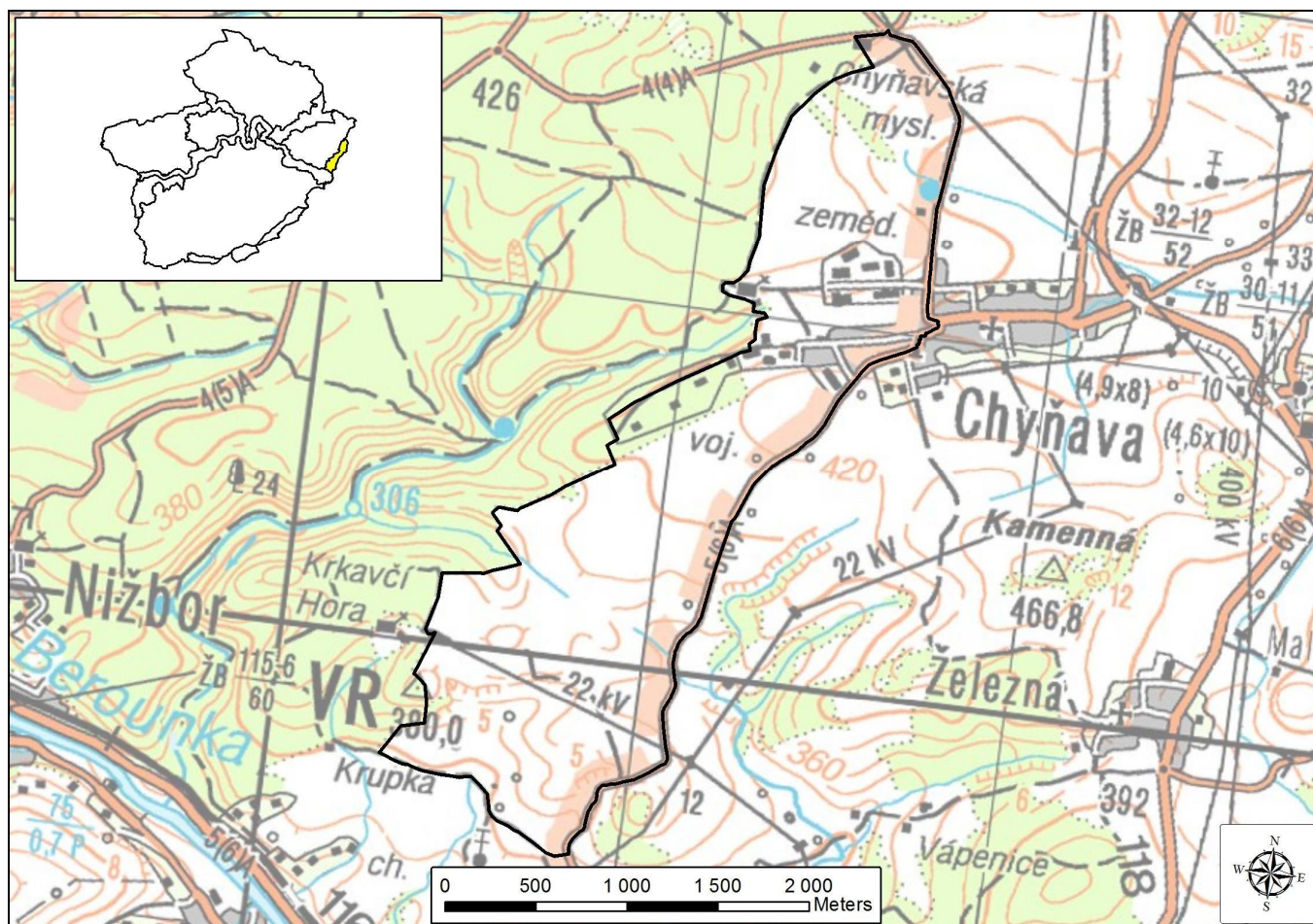
- Zámek Dívčí, zřícenina hradu Jenův

Negativní krajinné dominanty

obr. B.21 a B.22: Zřícenina hradu Jenův a potok V znice na horním toku

OKR I o Jihovýchod

Menší segment zemědělsky obhospodávané krajiny nad levým břehem Berounky v jejím nejnižším úseku v rámci CHKO o nad Hýskovem. K severu i k severovýchodu stoupající terén se nachází v západní části Chýňavské vrchoviny (geomorfologický okrsek). V severní části prochází rozvodí mezi Berounkou a Lodnicí, pramení zde drobné toky napájející obou uvedené řeky. Zeleň je zastoupena v menší míře, převládají plochy orné půdy. V lenitějším terénu při jižní hranici oblasti se vyskytuje mimořádná zeleň.

Prostor mezi Hýskovem a Chýňavou má zemědělský ráz, jenž přechází za hranice oblasti (a CHKO). Jediné sídlo v oblasti o Chýňava v severní části zasahuje do CHKO pouze zčásti. Stojí zde však rozlehlý areál zemědělské výroby a také areál armády (zčásti umístěný v lesním porostu).

Jižní část oblasti je pohledově velmi exponovaná. Uplatňuje se především v pohledech z protějšího břehu Berounky (od Zdejciny, z výšších poloh nad Stradonicemi i vzdálenějších míst) jako dobře rozpoznatelné území navazující na lesní komplex Nifflbor (OKR H) v etnogeografickém horizontu položeného vysoko nad úrovní. Přímě v oblasti nejsou významnější krajinné hodnoty přítomny, zemědělsky obhospodávaná krajina má velkovýrobní ráz o hrubou krajinnou strukturu tvořenou velkými bloky orné půdy. Rozlehlá obec Chýňava je lokalizována již za údolní hranou, její uplatnění je lokální, což platí i pro území zemědělského areálu v její západní části. Spodní část oblasti se svažujícími partiemi je len na rozptýlenou zeleň.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Svahitý reliéf v okrajové části Chýňavské pahorkatiny o levostranné svahy údolí Berounky
- Pramenná oblast drobných přítoků Berounky a Lodnice
- Pevná zemědělská půda
- Výskyt nelesní zeleně v jižní části oblasti

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Zemědělská orientace území

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Vysoká pohledová exponovanost území; silná vizuální vazba do údolí Berounky a na protější břeh
- Hrubá krajinná struktura; velkovýrobní ráz krajiny
- Zetelné ohraničení území na západní straně o okraj lesního komplexu Nifflbor
- Rozptýlená zeleň ve svažujícím terénu v jižní části oblasti

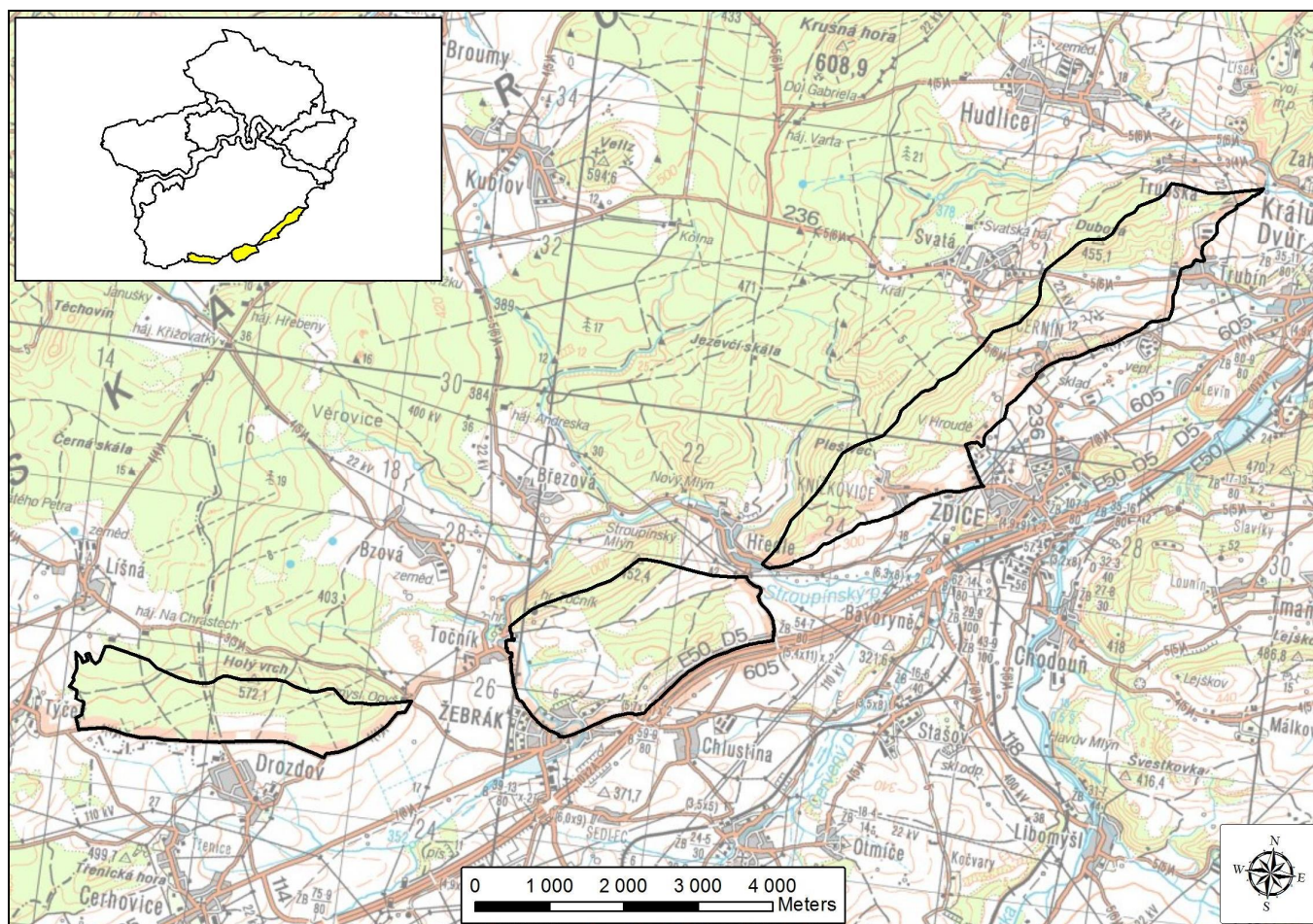
Pozitivní krajinné dominanty

Negativní krajinné dominanty

- Zemědělský areál v Chýňavě

obr. B.23: Zemědělsky využívaná krajina mezi Hýskovem a Chýňavou

OKR J ó Jifní svahy

Oblast se specifickou polohou a len ná do t í segment se rozprostírá v jifní ásti CHKO. Jedná se o jifní i jihovýchodní svahy geomorfologického okrsku Brdatky (okrajová ást podcelku Zbirofská vrchovina), které nejsou ve vizuální vazb s vnit ní ástí K ivoklátska, nýbrf jsou orientovány do Ho ovické pahorkatiny. Do oblasti jsou za azeny také lesnaté jifní svahy masívu Holého vrchu (572,1 m n. m.), jenf reprezentuje nejvy í ást oblasti. Mezi dal ími elevacemi (Zámecký vrch, Tkalce) vyniká níf í Trubínský vrch (371 m n. m.) severn od Trubína. Výrazná h betní struktura je z podstatné ásti zalesn na, p edev ím ve vrcholových partiích. Zem d lskou p du v lenitém reliéfu tvo í plochy orné p dy i travních porost . V úzkém pruhu území nevyskytují významn j í vodote e (prameni-t Po apelského potoka v severovýchodní ásti), h bet Brdatek proráfí tok Stroupínského potoka ó v úzkém údolí odd lujícím východní a st ední segment oblasti.

H betu Brdatek dominuje hrad To ník situovaný ve vrcholové poloze, jenf reprezentuje jednu z nejvýznamn j ích kulturn -historických dominant celé CHKO. Úzký lenitý pruh území je pom rn hust osídlen, ástí zástavby do oblasti zasahuje i m sto fiebrák, v jeho blízkosti prochází hranice oblasti (a CHKO) podél dálnice D5. Pr myslová zástavba fiebráku lefí vn hranic CHKO. Z hlediska vyuflití území dominuje lesní p da, zem d lské plochy vypl ují nejsouvisleji m lké pramenné údolí Po apelského potoka nad Trubínem. V okolí fiebráku, pod To níkem a men ím rozsahu i na dal ích místech jsou roz í eny sady.

Jifní okrajová ást CHKO je pohledov velmi exponovaná. Výrazn se uplat uje v pohledech z nífle položené Ho ovické pahorkatiny a p i dobrých meteorologických podmínkách i z více vzdálených Brd. Protáhlý lenitý h bet v okrajové poloze Zbirofské vrchoviny - zalesn ná hradba tvo í výrazný zelený horizont a z eteln definuje (i odd lje) oblast celého K ivoklátska z jifních pohled . Nífle položené

partie se rovn fl vyzna ují lenitostí ó jak utvá ením terénu tak i z hlediska struktury krajiny, kterou lení pom rn hojn zastoupená rozptýlená zele i sady. Zástavba sídel je lokalizována p eváfn p i okraji oblasti v nejnií ích polohách, její uplatn ní je v-ak v otev ené krajin výrazné. V t-ina z nich má dochovaný hospodá ský charakter zástavby. Zjevný je v-ak také rozvoj mlad í zástavby v dob e dopravn dostupném území ó v blízkosti dální ního tahu. Zcela unikátní je pak pozice hradu To ník, jenf figuruje v hojných scenériích i dálkových výhledech a tvo í tak z etelný identifikátor.

Na jifních svazích Trubínského vrchu byla vyhlá-ena stejnojmenná p írodní památka.

obr. . B.24: Pohled z T enické hory (rozhledny) k východu; v levé ásti h bet Brdatek

Znaky a hodnoty p írodní charakteristiky krajinného rázu:

- lenitý reliéf okrajové ásti Zbirofské vrchoviny ó vysoký svahitý lesnatý h bet
- P evaflující lesnatost
- Pramenná oblast drobných tok
- Vy í podíl travních porost na zem d lské p d
- Hojný výskyt mimolesní zelen

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Historické zam ení na primární sektor ó lesnictví, zem d lství
- Výskyt sídel s dochovanou hospodá skou zástavbou
- Hrad To ník ó významná kulturn -historická dominanta
- Poloha v dosahu významné dopravní tepny

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Výrazná h betní struktura ó vysoko položený lesnatý horizont odd lující prostor centrální ásti K ivoklátska
- P evaha vertikální dimenze krajiny; vysoká exponovanost vý-e položených ástí území
- Dominanta hradu To ník uplat ující se v hojných scenériích
- V t í po et prostorových dominant ó elevací; Trubínský vrch
- len ní zem d lské p dy lesní i mimolesní zelení

Pozitivní krajinné dominanty

- Hrad To ník, Holý vrch, Zámecký vrch, vrch Homole, vrch Ple-ivec, vrch Tkalce, Pravá hora, vrch Dubová

Negativní krajinné dominanty

- Zem d lský areál Trubín

B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu

V následující tabulce je uveden výčet všech míst krajinného rázu v etnografické oblasti do oblasti krajinného rázu. V tabulce je rovněž uvedeno zařazení každého MKR do pásma odstupované ochrany krajinného rázu. V souladu s metodickým listem AOPK (8.2) se jedná o následující pásma ochrany:

Pásmo I – úplná ochrana krajinného rázu

Pásmo II – omezená ochrana krajinného rázu

Pásmo III – obecná ochrana krajinného rázu

tab. 2: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR CHKO Kivoklátsko

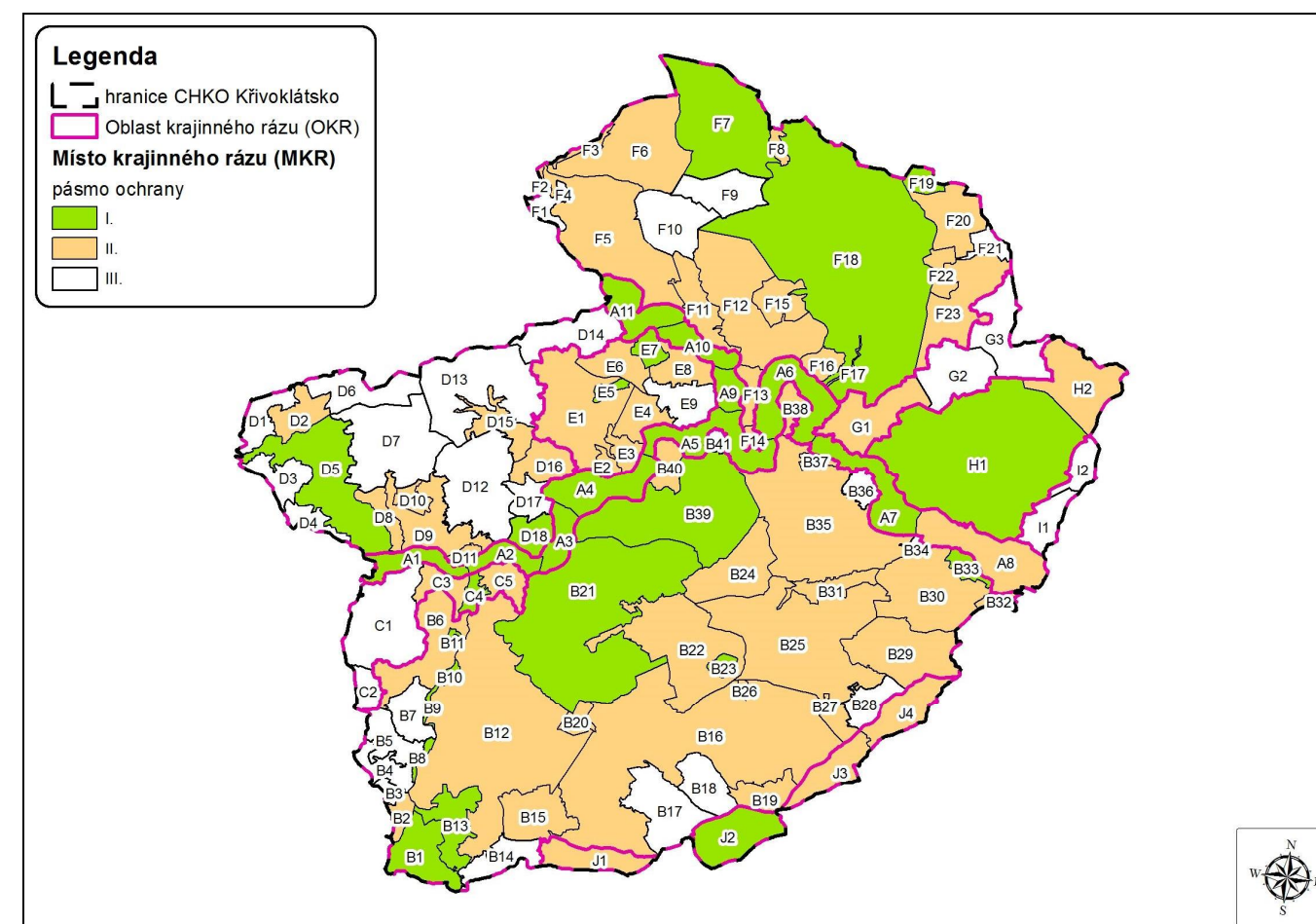
OKR A – Údolí Berounky a Rakovnického potoka		Pásmo ochrany		
A.1	Zvíkovec - ilá	I.	II.	III.
A.2	Pod Skryjemi	I.	II.	III.
A.3	Týšov	I.	II.	III.
A.4	U Rozvodička	I.	II.	III.
A.5	Branov - stonice	I.	II.	III.
A.6	Velký meandr	I.	II.	III.
A.7	Raice - filoukovice	I.	II.	III.
A.8	Nifflor - Hýskov	I.	II.	III.
A.9	Kivoklát	I.	II.	III.
A.10	Mstecko	I.	II.	III.
A.11	Pustovaty	I.	II.	III.
OKR B – Centrální část		Pásmo ochrany		
B.1	Svotovina	I.	II.	III.
B.2	Údolí Kofelufky	I.	II.	III.
B.3	Hrka	I.	II.	III.
B.4	Terešov - Třebnuška	I.	II.	III.
B.5	Svatý Vojtěch	I.	II.	III.
B.6	Lípa	I.	II.	III.
B.7	Ostrovec - Lhotka	I.	II.	III.
B.8	Údolí Zbirofského potoka – Sýkorv mlýn-Papírna	I.	II.	III.
B.9	Údolí Zbirofského potoka - Terežín-Ostrovecký mlýn	I.	II.	III.
B.10	Jankovský mlýn	I.	II.	III.
B.11	Údolí Zbirofského potoka - Podmokelský mlýn-Slapy	I.	II.	III.
B.12	Kohoutov	I.	II.	III.
B.13	Údolí Zbirofského potoka - Jablečno-Přednice	I.	II.	III.
B.14	Zbiroh - Týpek	I.	II.	III.
B.15	Líná	I.	II.	III.
B.16	Peklo - Vraní skála	I.	II.	III.
B.17	Bzová	I.	II.	III.

B.18	Bzová	I.	II.	III.
B.19	Hedle	I.	II.	III.
B.20	Janůvky	I.	II.	III.
B.21	Týšov	I.	II.	III.
B.22	Broumy - Kublov	I.	II.	III.
B.23	Velíz	I.	II.	III.
B.24	Karlov	I.	II.	III.
B.25	Krušná Hora	I.	II.	III.
B.26	Kolná	I.	II.	III.
B.27	Osada Král	I.	II.	III.
B.28	Svatá	I.	II.	III.
B.29	Hudlice	I.	II.	III.
B.30	Otročin ves	I.	II.	III.
B.31	Nový Jáchymov	I.	II.	III.
B.32	Zdejcina	I.	II.	III.
B.33	Oppidum	I.	II.	III.
B.34	Horní Nifflor	I.	II.	III.
B.35	červený kříž	I.	II.	III.
B.36	Horní filoukovice	I.	II.	III.
B.37	Horní Raice	I.	II.	III.
B.38	Pohořelec	I.	II.	III.
B.39	Vysoký Tok	I.	II.	III.
B.40	Branov	I.	II.	III.
B.41	Horní Rožtoky	I.	II.	III.
OKR C – Západ		Pásmo ochrany		
C.1	Podmokly	I.	II.	III.
C.2	Mlečice	I.	II.	III.
C.3	ilá	I.	II.	III.
C.4	Údolí Zbirofského potoka - Slapnice	I.	II.	III.
C.5	Skryje	I.	II.	III.
OKR D – Severozápad		Pásmo ochrany		
D.1	Slapy	I.	II.	III.
D.2	Údolí Třpského potoka	I.	II.	III.
D.3	Slatina	I.	II.	III.
D.4	Chrást	I.	II.	III.
D.5	Javornice	I.	II.	III.
D.6	Rousínov	I.	II.	III.
D.7	Slabce	I.	II.	III.
D.8	Kostelík	I.	II.	III.
D.9	Údolí Slabeckého a Modějovického potoka	I.	II.	III.
D.10	Sadlno	I.	II.	III.
D.11	Novice	I.	II.	III.

D.12	Hřebčína	I.	II.	III.
D.13	Tytry	I.	II.	III.
D.14	Věteřky - Lázně	I.	II.	III.
D.15	Horní část údolí Tyterského potoka	I.	II.	III.
D.16	Hracholusky	I.	II.	III.
D.17	Pískov vrch	I.	II.	III.
D.18	Týřovice	I.	II.	III.
OKR E - Lesní komplex Buková		Pásma ochrany		
E.1	Údolí Věteřského potoka a Tyterského potoka	I.	II.	III.
E.2	Dolní část údolí Tyterského potoka	I.	II.	III.
E.3	Nezabudice	I.	II.	III.
E.4	Sázavský luh	I.	II.	III.
E.5	Malá Buková	I.	II.	III.
E.6	Pustovetské údolí	I.	II.	III.
E.7	Kalubice	I.	II.	III.
E.8	Údolí Trnavy	I.	II.	III.
E.9	Velká Buková	I.	II.	III.
OKR F - Lesní komplex Lánský		Pásma ochrany		
F.1	Rakovník - koupaliště	I.	II.	III.
F.2	Liánský potok	I.	II.	III.
F.3	Skelná Huť	I.	II.	III.
F.4	Na Hané	I.	II.	III.
F.5	Marvány	I.	II.	III.
F.6	Belánska	I.	II.	III.
F.7	Klíčovské luhy	I.	II.	III.
F.8	Nad Pílským rybníkem	I.	II.	III.
F.9	Amálie	I.	II.	III.
F.10	Nový Dvůr	I.	II.	III.
F.11	Emilov - Mlýnský náhon	I.	II.	III.
F.12	Ryzava	I.	II.	III.
F.13	Amalín	I.	II.	III.
F.14	Čáslavice	I.	II.	III.
F.15	Poflárky	I.	II.	III.
F.16	Novina	I.	II.	III.
F.17	Klíčov - pod hrází	I.	II.	III.
F.18	Lánská obora	I.	II.	III.
F.19	Lánský zámecký park	I.	II.	III.
F.20	Pustá Dobrá	I.	II.	III.
F.21	Čáslav	I.	II.	III.
F.22	Ploskov	I.	II.	III.
F.23	Křehký vrch	I.	II.	III.

OKR G - Východ		Pásma ochrany		
G.1	Sýkovec	I.	II.	III.
G.2	Blatná	I.	II.	III.
G.3	Bratronice	I.	II.	III.
OKR H - Lesní komplex Nifbor		Pásma ochrany		
H.1	Věžnice	I.	II.	III.
H.2	Vysoký vrch	I.	II.	III.
OKR I - Jihovýchod		Pásma ochrany		
I.1	Křivá hora	I.	II.	III.
I.2	Chýstava	I.	II.	III.
OKR J - Jižní svahy		Pásma ochrany		
J.1	Holý vrch	I.	II.	III.
J.2	Točín	I.	II.	III.
J.3	Plešivec - Tkalce	I.	II.	III.
J.4	Trubín	I.	II.	III.

obr. B.25: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR CHKO Křivoklátsko

MKR A.1 Zvíkovce- ilá

Úsek za íznutého údolí Berounky na vstupu do CHKO. eka sm ující k východu zde vytvá í mírný pravoto ivý zákrut ó severní svahy jsou p ík ej-í, mén svařitý pravý b eh je z v t-í ásti odlesn n (nabízí poutavé výhledy k ece). Po obou stranách toku je vyvinuta ufl-í niva. Berounka zde p íbírá n kolik p ítok ó z pravé strany Lubnou, Podmokelský potok a bezejmenný drobný tok pod Hradi-t m, zleva pak Javornici, Mod ejovický potok a Slabecký potok. Nífle po toku se v ece nachází protáhlý ostrov. Výrazným prvkem je b ehová zele . Nelesní zele v podob liniových formací lení také pravostranné svahy. Do údolí proniká zástavba ó p edev-ím v dolní ásti Zvíkovce (Kalinova ves) p í hranici CHKO, jeřl v letní sezon tvo í d leřitě vodácké centrum. Do blízkosti eky zasahuje rovn fl n kolik chatových osad p edev-ím na levém b eh u (U Barto), na prot j-ím b eh u pod Hradi-t m a ilou (rybárna). Na levém b eh u se nachází Ko k v mlýn (poz statek staré osady Drasovice zaniklé b hem husitských válek). V blízkosti bývalého mlýna (a pily) byl postaven jez. Vý-e proti proudu funguje rekrea ní areál. V t-í ást MKR má výrazn p írodní charakter.

obr. . B.26: Údolí Berounky v pohledu z jifních svah ó z cesty od Zvíkovce do Hradi-t

MKR A.2 Pod Skryjemi

Údolí Berounky p íblifn mezi soutokem se Zbirořským potokem a soutokem se Skryjským potokem. eka zde protéká v pravoto ivém zákrutu. Strm j-í svahy na levém b eh u pod vrchem Mile jsou tém souvisle lesnaté, prot j-í pravostranné svahy jsou povlovn j-í, zastoupení lesa a odlesn né p dy zde je rovnocenné. Oba b eh y dotvá í nesouvislá mimolesní zele . Z levé strany p ítéká Chmelnický potok. Zejména v západní ásti MKR je vyvinuta -ír-í niva. Zde stojí zbytky bývalého echova mlýna, pocházejícího z 16. století, kolem kterého vede rameno eky, jeřl vytvá í pom rn rozlehlý ostrov. V sou asnosti zde funguje malá vodní elektrárna (Třovice) a také muzeum. Do údolí sestupuje zástavba Skryjí ó u mostu ve více sev ené východní ásti MKR, po obou b ezích eky se v hojně mí e roz-í uje chatová zástavba (mj. v záv rech údolí uvedených p ítok). Údolí v západní ásti MKR p eka uje vedení velmi vysokého nap tí (400 kV).

obr. . B.27 a . B.28: Skryjský most a levob eřní travnatá niva p í Berounce pod Skryjemi

Zásadní význam p eka ující m ítko R mají nalezi-t trilobit a dal-í prvohorní fauny vyhlá-ené jako p írodní památka Skryjsko-Tý ovické kambrium rozkládající se po obou stranách údolí ve východní ásti MKR (ochrana paleontologické a geologické lokality kambrické fosilní fauny ve skryjsko-tý ovické oblasti Barrandienu). P í východním okraji do MKR zasahuje NPR Tý ov (blífle viz MKR A.3 í MKR B.21).

MKR A.3 Tý ov

Segment údolí Berounky náleřející k nejhodnotn j-ím a nejvíce reprezentativním prostor m celé CHKO. Mírn doleva se stá ejícím údolí dominuje mohutná pravob eřní lesnatá hradba s výrazným obnařeným erozn len ným reliéfem Tý ovických skal, jeřl tvo í jeden z nejcharakteristi t j-ích prvk celého Kivoklátska. V jifní ásti MKR nad soutokem Berounky s Úpo ským potokem stojí vpravo nad ekou z ícenina hradu Tý ov. Královský hrad náleřející k nejstar-ím hrad m kastelového typu na na-em území byl postaven ve 13. Století za vlády Václava I. Jako pustý je uvád n jifl roku 1575. Levostranný svah údolí má mírn j-í ráz, í ten je z v t-í míry zalesn n. Výrazná je nelesní zele v niv . Nad soutokem s Úpo ským potokem se nacházejí dva ostrovy. Do nivy pod Tý ovem pronikla chatová zástavba, hojn ji se vyskytuje vý-e ve svahu na levém b eh u. V severní ásti MKR u eky stojí památkov chrán ná Kou imecká rybárna, která je podobn jako celý úsek eky pod Tý ovem známa z literární tvorby Oty Pavla, jeřl zde řil ke konci svého řivota.

obr. . B.29: Údolní úsek Berounky p ed Tý ovickými skalami (v pozadí)

Tém celý pravý b eh eky náleří do vyhlá-ené NPR Tý ov, jejímřl p edm tem ochrany území jsou typická lesní spole enstva Kivoklátska s výskytem tisu erveného a stepních lokalit Tý ovických skal.

obr. . B.30 a . B.31: Údolí Berounky pod Tý ovickými skalami; vpravo z ícenina hradu Tý ov

MKR A.4 U Rozvodíka

Ústí údolí Berounky s mírně lenitým tokem a výskytem skalních tvarů mezi Kouřimskou rybárnou a branovským pivozem. Pevň lesnaté údolí s irí odlesnou nivou a poklidně plynoucí řekou v mírných zákrutech se otevírá pouze na levém břehu ve spodní části pod Nezabudicemi. Krajinnotvorný význam má rozptýlená zeleň v nivě toku a nesouvislá břehová zeleň. V místě soutoku Berounky a Tyterského potoka se rozkládá hojná rekreační zástavba (chaty) jdoucí až k Berounce a lokalita u Rozvodíka na levém břehu řeky. V tomto místě stojí i známý hostinec nesoucí shodné jméno z knih Oty Pavla. Vyhledávaný hostinec postavený roku 1934 je v provozu doposud. Ve východní části se hranice MKR dotýká zástavby Nezabudic se sady pivozem okraji. Pivozem východní hranici v části Branova zvané v Luhu je zřízena památní síň Oty Pavla. Zdejší pivozem obsluhoval v meziválečném období a během II. světové války Karel Prošek, známý rovněž literární tvorby Oty Pavla.

MKR A.5 Branovské stonice

Úsek toku Berounky v nejlenitější části na území CHKO, zhruba mezi Branovem a Stonicemi. Berounka zde přebírá zprava svůj nejvtím pítok a Rakovnický potok. Řeka zde vytvořila několik výrazných hlubokých zákrutů s charakteristicky proměnlivou sklonitostí svahů na obou březích. Na obou stranách se střídají lesnaté partie a bezlesé polohy (pod Branovem, zástavba Roztok, pod Stonicemi i severněji a otevřenější části hlubokého údolí). Výrazný krajinný ský (morfologický) fenomén představují Nezabudické skály a rozlehlá prudká stráž na levém břehu, z jejího vrcholové části se nabízí jediné výhledy do údolí. Bohatě je zastoupena rozptýlená zeleň, kromě charakteristických břehových doprovodů vystupuje i výše do odlesněných svahů, nejviditelněji pod Branovem. Z dominantního pivozemního charakteru krajiny vybojuje zastavěné území Roztok ve vrcholu pravotočivého meandru, které nabývá městského charakteru (výrobní areály, sídliště, výrazné hmoty objektů sluleb i koly). Velmi zřetelné je i rekreační využití, jež reprezentuje zejména rozsáhlý rekreační areál v lokalitě Višňová v ohybu řeky na levém břehu. Místy se vyskytují chatové osady. V západní části MKR stojí na levém břehu Nezabudický mlýn, datovaný již k roku 1412. V západní části údolí prochází flezebnice a trať z Berouna do Rakovníka, jež zde opouští údolí Berounky a vstupuje do údolí Rakovnického potoka.

obr. B.32: Pohled do údolí Berounky z údolní hrany nad Nezabudickými skalami (proti proudu)

V MKR se nachází několik vyhlášených ZCHÚ. Na levém břehu naproti Branovu byla vyhlášena PR Nezabudické skály chránící jižní exponované skalnaté a sušivé svahy s velkou diverzitou a jedinou herpetofaunou. V ohybu řeky naproti rekreačnímu areálu Višňová byla vyhlášena PR U Eremita, jejíž předmětem ochrany jsou typické sušivé lipové javoviny s tisem červeným v údolním fenoménu řeky Berounky. PR Na Babě na levém břehu pod soutokem s Rakovnickým potokem chrání pivozem stepní, lesostepní a lesní společenstva na jihozápadní expozici. V lenitém zákrutu na pravém břehu (naproti

Stonicemi) ve východní části MKR se nachází vyhlášená PR Stříbrný luh s ochranou pivozem lesních ekosystémů severních expozic a lokalitou tisu červeného.

V lesích pivozem západním okraji MKR stávala ve 14. a 15. století malá zemanská ves Pístný s tvrzí a dvorem, jež ke hradu Kivoklátsku. Ves byla později vypálena a srovnána se zemí. Po roce 1550 je Pístný uváděn již jako pustá ves.

Na jižním břehu Berounky byla vyhlášena NPR Velká Pleš táhnoucí se až do nejvtímějších partií nad údolím (Velká Pleš 499 m n. m.). Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ je ochrana stepních a lesostepních stanovišť s výskytem skal a skalních drovin s vzácnou florou a faunou. Na levém břehu se nachází vyhlášená PR Čertova skála chránící ekosystém sušivých svahových lesů a skalních výchozů v zářezu Berounky s projevem jejího fenoménu a výskytem teplomilných druhů.

obr. B.33: Pohled po proudu řeky z mostu v Roztokách; v levé části snímku stará kola; řeka přetíná flezební most

MKR A.6 Velký meandr

Velice výrazně modelovaná část údolí Berounky a zejména údolí v charakteristickém rozsáhlém meandrovitém ohybu a nejvtím na území CHKO. Niva toku s hojnou rozptýlenou zelení je v této části jednostranná. V této části toku lemují břehové porosty, v nichž místech sestupuje lesní zeleň až k toku. V západní a severní části má údolí zřetelný pivozemní charakter s hojným výskytem skalních tvarů (erozní svah s vyhlášenou PR Brdatka). Tato část je pivozem lesnatá a více severně. Na levém břehu je zde rozšířena téměř souvislá rekreační chatová zástavba (Děčín). Z hlediska zatížení krajiny chatovou zástavbou náleží MKR k nejvíce exponovaným na území CHKO. Níže po proudu (za ohybem) se lesnatost snižuje a vyskytuje se sídelní zástavba a Zbeň na levém břehu zasahující až k řece a níže položená část zástavby Újezdu nad Zbeňem. Zároveň údolí v MKR tvoří aktivně členěný lom Sýkovec a rozlehlá chatová kolonie na levém břehu, proti níž lesnatý břeh se vyznačuje výskytem skalních tvarů. Plošné rozšíření chat nastalo na levém břehu severně od Újezdu nad Zbeňem. Ve Zbeňu se do Berounky vlévá Klíava. Celý pravý břeh řeky kopíruje flezební trať z Berouna do Rakovníka.

Na levém břehu v ohybu řeky a nejsevernější části MKR byla vyhlášena PR Brdatka. Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ je ekosystém sušivých svahových lesů a skalních výchozů v zářezu Berounky s projevem jejího fenoménu a výskytem teplomilných druhů.

obr. B.34: Pohled do údolí Berounky ze svahů v PR Brdatka

MKR A.7 Raice a Filoukovice

Pomrn osídlený a p edev-ím zastav ný lenitý úsek údolí Berounky mezi Raicemi a filoukovicemi. Údolí je zde oproti jiným úsek m mén za ízlé. Z eteln více lesnatý (prakticky souvisle) je zna n skalnatý levý údolní svah ó okrajová ást lesního komplexu Nifbor. Rozlehlé lesy se na pravém b eh u roz-í ují (do rozsáhlého sousedního lesnatého MKR B.34) aíl pod filoukovicemi. Berounka zde z obou stran p íbírá men-í p ítoky, mezi jinými filoukavu a K ířlový potok (oba zprava). Zástavba Ra ic stoupá od eky vysoko do svahu, filoukovice se rozkládají na svazích blířle ece. Výrazným rysem je masové roz-í ení chatové zástavby (v celém úseku údolí) v mnoha ásto velkých osadách po obou stranách eky ó v údolní niv í vý-e ve svazích. Po et objekt individuální rekreace zde mnohonásobn p ekra uje po et trvale obydlených staveb. Celým úsekem údolí prochází flezni ní tra z Berouna do Rakovníka, jeřl ve filoukovicích p echází z levého b eh u na pravý.

Na levém b eh u Berouny (naproti filoukovicím) se nachází PR Kabe nice vyhlá-ená k ochran fragment stepních a lesostepních ekosystém .

obr. . B.35 a . B.36: Skalnaté údolí Berounky s chatovou zástavbou pod Ra icemi (vlevo) a u flezni ního mostu ve filoukovicích (levý b eh)

MKR A.8 Nifbor a Hýskov

Spodní ást údolí Berounky na území CHKO. Horní ást údolí má sev ený charakter s roz-í ením les na levém b eh u (východní ást lesního komplexu Nifbor). Sm rem po proudu se údolí roz-í uje nejvýrazn ěi pak na levém b eh u v okolí Hýskova bezprost edn p ed hranicí CHKO. Pravý údolní b eh je z v t-iny odlesn ný, p edev-ím z d vodu roz-í ení zástavby Nifbora (v etn Stradonic), levý b eh je bezlesý ěiřl v úseku p ed Hýskovem. Tok doprovází z v t-í ásti b ehové porosty, vý-e v odlesn ných svazích se vyskytuje nelesní zele í lenitá lesní zele . Do Berounky se zde vlévá n kolik p ítok , mezi jinými V znice, filubinecký potok (zleva) í Habrový potok zprava (v Nifboru). Ob vý-e uvedená rozlehlá sídla se v krajin velmi výrazn projevuřl. Dominantu Nifbora reprezentuje barokní zámek s kostelem Pový-ení sv. K ířle ve velmi exponované poloze na ostrohu nad soutokem Berounky s Habrovým potokem. V míst zámku stál hrad, jenřl byl zalofen pravd podobn P emyslem Otakarem II. ěiřl roku 1265 a slouřlil jako lovecké sídlo eských panovník . V zástavb Nifbora figuruřl ěal-í dominanty ó areál sklárny í bytová zástavba, ímřl údolí získává urbanizovaný charakter. Zástavbu sídel dopl ují chatové osady roz-í ující se od eky do svahu ve spodní ásti údolí. Na pravém b eh u je trasována fleznice z Berouna do Rakovníka ó soub řln se silnicí . II/116.

obr. . B.37: Údolí Berounky u Hýskova (hranice CHKO) ó pohled ze západního b eh u

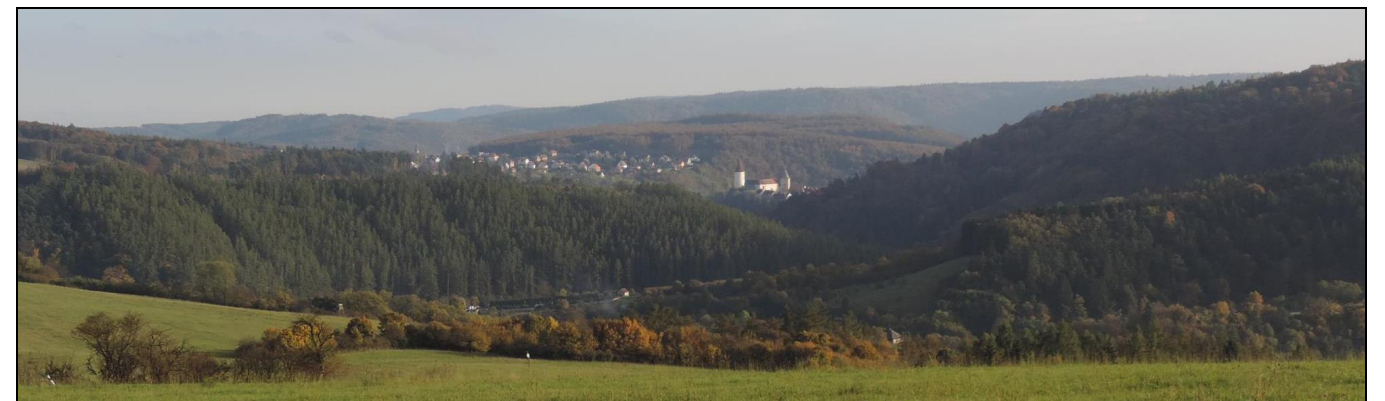
MKR A.9 Kivoklát

Mén rozlehlá tém zcela lesnatá enkláva Rakovnického potoka nad soutokem s Berounkou. Rakovnický potok protéká v nejspodn ě-ím úseku velmi lenitým úzkým údolím a výraznými zákruty í meandry. Odlesn né plochy nevelkého rozsahu se vyskytuřl v úzké údolní niv í nejniřl-ích partiích údolních svah . Z v t-í ásti jsou zastav ný údolní (z eteln morfologicky predisponovanou) ásti obce K ivoklát ó Budy s výraznou zástavbou p evářln rodinnými domy. Na ostrořln na levém b eh u stojí hrad K ivoklát ó zásadní kulturn -historická dominanta celorepublikového významu. Královský hrad nechal postavit P emysl Otakar II. ěiřl roku 1110 na míst star-řho p emyslovského hradi-t . Do sou asné podoby byl p estav n za panování Václava IV. a Vladislava Jagellonského. Hrad v exponované poloze se vizuáln uplat uje údolím Rakovnického potoka do severních sm r . Údolím Rakovnického potoka vede rovn řl fleznice z Berouna do Rakovníka a také silnice . II/227.

MKR A.10 Mste ko

MKR vymezené v lenitém za íznutém údolí Rakovnického potoka nad K ivoklátem. Nířle polofenou ást vypl uje pom rn rozlehlá zástavba obce M ste ko rozkládající se po obou b ezích toku a roz-í ující se proti proudu Ry-avy, jeřl se zde do Rakovnického potoka vlévá zleva a také Trnavy ó pravostranného p ítoku. V horní více lesnaté ásti regulovaný Rakovnický potok p íbírá Pankl v Luh, rovn řl zleva. V horní ásti toku je -íroká niva toku nezastav ná (pastviny), dále po proudu se zuřljuje a vyzna uje se bohatou rozptýlenou zelení. Tato ást údolí má p es úpravy toku zachovalý p írodní ráz. Zástavba M ste ka se vizuáln uplat uje pouze v rámci údolí, resp. jeho blízkých odlesn ných partií. Údolím Rakovnického potoka je trasována fleznice z Berouna do Rakovníka, z ásti zde prochází rovn řl silnice . II/227.

obr. . B.38: Spodní úsek údolí Rakovnického potoka s hradem K ivoklát; blířle v údolí M ste ko

MKR A.11 Pustov ty

P eváfln lesnaté MKR rozkládající se v za íznutém údolí Rakovnického potoka zhruba od Lou něho mlýna (vn CHKO) afl po pravoto ivý zákrut toku pod Pustov ty. Rakovnický potok zde napájí n kolik men-ích p ítok (Hluboký Luh, Matou- v Luh, Pastu-í Luh zleva, La-ovický potok zprava). Krajinný pokryv formují ve zcela dominantní mí e lesní porosty pokrývající svaflité partie. Okolí toku je v-ak tém souvisle po celé jeho délce odlesn no, zejména v dolní ásti (zde regulovaného) toku se vyskytují rozlehlé odlesn né enklávy vypln né travními porosty. Výrazn se zde uplat uje doprovodná zele podél toku a také men-í lesní porosty, lenité lesní okraje (výb flky) souvislých svahových porost , ob asné solitéry i skupiny strom . MKR má z eteln zachovaný p írodní rámecek a harmonický charakter. Obec Pustov ty v údolní poloze se v-ír-ích výhledech neuplat uje. Horizontáln lenitý tok Rakovnického potoka sleduje flezni ní tra z Berouna do Rakovníka.

obr. . B.39: Soutoková oblast Rakovnického potoka a La-ovického potoka

MKR B.1 Sv tovina

Lesnaté území s lenitým terénem v jihozápadním cípu CHKO. Tém zcela souvisle lesnatý prostor vymezuje ze západní strany úzké odlesn né údolí Kofelufky, z východní a severní strany údolí Zbirofského potoka (p echod lesa a nífle poloflených odlesn ných (pop . osídlených) partií. MKR dominují lesnaté elevace Sv tovin (560 m n. m.) a ertovy skály (656,7 m n. m.) s výskytem hojných skalních tvar (horolezecké terény) ve st ední ásti a vrch s dominantou zbirofského zámku v jihovýchodní ásti. Zástavba se rozkládá p í jifní hranici (Třabín) s p evahou ú elových objekt (mj. areál hasi ského záchranného sboru). V jihovýchodním cípu zasahuje na území MKR (i CHKO) rekrea ní zástavba navazující na Chot ín. Zmín ný zámek Zbiroh situovaný v exponované vrcholové poloze vznikl na míst p vodního opevn ěného hradu založeného po átkem 13. století. Za jeho zakladatelem se považuje B etislav ze Zbirohu. Hrad pozd ji vym nil mnoho majitel (rod Drslavic (D polt ze Zbiroha), král P emysl Otakar II., rod Roflberk , král Zikmund, rod Kolovrat , rod Lobkovic , císa Rudolf II.). Na konci 60. let 19. století baron Bethel Heinrich Strousberg nechal hrad p ebudovat na zámek v novorenesan ním stylu. Zásadní význam MKR rovn fl spo ívá ve výrazném vizuálním uplatn ní p edev-ím vn hranic CHKO, emufl napomáhá dominanta zámku jako z etelný identifikátor.

Na severních svazích se nachází PP Jalovce na Sv tovin , jejímfl p edm tem ochrany jsou jedinci jalovce obecného pravého na plo-e bývalých pastvin.

MKR B.2 Údolí Kofelufky

MKR se rozkládá v nejspodn j-ím úseku údolí Kofelufky v etn soutoku se Zbirofským potokem ó p í jihozápadní hranici CHKO. K severu tekoucí tok Kofelufky, jenfl formuje v t-í ást východní hranice MKR, pro-el v odlesn né za íznuté kotlin úpravami koryta. Levostranné údolní svahy tvo í rozlehlé plochy zem d lské p dy, v niv toku p evaflují travní porosty. V exponované poloze na svazích se rozkládá kompaktní zástavba obce Draho v Újezd s dominantou kostela sv. Jakuba. Na Kofelufce stojí bývalý Rud v mlýn (U Bu-t), vý-e proti proudu se roz-i uje chatová zástavba. P eváfln uzav ěné MKR se vyzna uje p ítomností estetických hodnot, z vý-e poloflených míst severn od Draho ova Újezdu také výhleady do odlesn ného údolí Zbirofského potoka a dále k východu.

obr. . B.40: Soutoková oblast Kofelufky a Zbirofského potoka z vý-e poloflených partií na levém b eh u Kofelufky; v pravé ásti snímku Draho v Újezd

MKR B.3 H rka

Tém souvisle zalesn né MKR p í západní hranici CHKO. Svaflitý terén tvo í levostranné lesnaté svahy Zbirofského potoka a jeho bezejmenného levostranného p ítoku. Od nejvy-ího místa ó vrchu H rka (484,5 m n. m.) se terén je-t dále (vn hranic CHKO) zdvihá.

MKR B.4 Tere-ov ó T ebnu-ka

P eváfln odlesn né území na levém b eh u Zbirofského potoka obklopené lesními celky s lenitými okraji táhnoucí se afl k západní hranici CHKO. Východní ást MKR odvod uje bezejmenný p ítok Zbirofského potoka, na kterém stojí men-í sídlo ó T ebnu-ka (ást Draho ova Újezdu). P ed ústím toku protékajícím v za ízlém lesnatém údolí stojí areál Sýkorova mlýna ó nálefejší rod Sýkor jifl více nefl 400 let. P í mlýn pracuje pila. Západní ást MKR protéká Tere-ovský potok pojmenovaný po vsi, áste n zde zasahující do CHKO ó s dominantou zámku (jifl vn CHKO). Území v okrajové ásti CHKO má z etelný ráz zem d lské krajiny obhospoda ované ve velkých plochách. Z tohoto rámce vybo uje údolní dno Zbirofského potoka s úzkou travnatou nivou a nelesní zelení. V jihovýchodní ásti se nachází aktivn provozovaný lom T ebnu-ka, díky poloze v sev ěném údolí bez zásadn j-ího vlivu na charakter krajiny v MKR i v-ír-ím územním m ítku.

obr. . B.41: Pohled od silnice . II/235 k severovýchodu; v pravé ásti snímku západní okraj T ebnu-ky

MKR B.5 Svatý Vojt ch

Lesnaté území rozkládající se mezi Zbirofským potokem (východ) a Tere-ovským potokem (západ) p í západní hranici CHKO. Svaflité území stoupá od obou tok k návr-í Svatého Vojt cha (491,6 m n. m.), kde stojí stejnojmenná barokní kaple se zvoni kou. V jihozápadní ásti se nachází elevace Chlumce (489 m n. m.).

MKR B.6 Lípa

Okrajová severozápadní ást centrálního masívu nacházející se na p echodu Vlastecké vrchoviny a Rade ské vrchoviny. Západní svahy na levém b eh u Zbirofského potoka stoupají do lesnatých elevací ěrné skalky (468,3 m n. m.) v severní ásti, nejvy-ího bodu Lípy (503,5 m n. m.), pop . mén výrazné

Dlouhé jámy (424, 3 m n. m.) v jihozápadní části, jež se výrazně uplatí ze západních pohledů. V jihozápadní části protéká v zářivém údolí Mlečický potok (levostranný přítok Zbirofského potoka), jež zde přebírá Vejvanovský potok. Soutoková oblast obou toků se vyznačuje přítomností erozních tvarů (skaliska).

Na níže položených severovýchodních svazích Lípy byla vyhlášena PR Lípa chránící jedinou ukázkou balvanitých sutí se společenstvem lipových javů.

MKR B.7 Ostrovec a Lhotka

Rozlehlé území uzavřené ze všech stran lesními porosty. Ve východní lesnaté části se mírně zvláňující terén sklání do údolí Zbirofského potoka. V této převážně ploché části MKR má zemědělský charakter a velkovýrobně obhospodávané krajiny bez větší výskytu rozptýlené zeleně (včetně doprovodné cestní sítě). Vegetační formace se rozlišují ve výškových odliších. Trvalou přítomnost zemědělského hospodářství dokládá dochovaná hospodářská zástavba sídel a Lhotky v jižní části a Ostrovice v severní části, jež tvoří jednu obec. Ostrovec má status vesnické památkové rezervace. Soudobým dokladem dominantní zemědělské funkce je výrobní areál v izolované pozici mezi oběma sídly (blíže ke Lhotce). Při jihovýchodním okraji a v údolí Zbirofského potoka je rozlišena chatová zástavba (osada Terezín). Z plochého návrší mezi Ostrovcem a Lhotkou se otevírají dálkové pohledy k severozápadu na dominantní výrobní areál v Mlečicích.

obr. B.42: Zemědělský charakter enklávy v okolí Lhotky (pravá část snímku) a Ostrovice (levá část snímku); v pozadí vrcholy Vlasecké vrchoviny

MKR B.8 Údolí Zbirofského potoka a Sýkor v mlýn-Papírna

lenitý úsek odlesněné nivy při toku Zbirofského potoka a v prostoru bývalého Kalousova mlýna (Papírny) a Kozv mlýna. Rovinatý severní prostor na dně údolí členěn do několika menších enkláv vyplněných travními porosty. V úsecích, kde má tok oboustrannou nivu, jej provází výrazná vegetační doprovod. Dlehlitým prvkem na dně údolí jsou dva rybníky s náhony, jež sloužily oběma uvedeným mlýnům. V severní níže položené části jsou na obou březích potoka rozlišeny objekty individuální rekreace, skryté v hojné zeleni.

obr. B.43: Sýkor v mlýn v pohledu z protější strany údolí Zbirofského potoka

MKR B.9 Údolí Zbirofského potoka a Terezín- Ostrovecký mlýn

Úzký protáhlý prostor v údolí Zbirofského potoka rozkládající se od severního okraje chatové osady Terezín až k soutoku s Vejvanovským potokem. Ploché terén převážně levostranné nivy Zbirofského potoka vyplněný travními porosty. Zachovalý harmonicky působící úsek údolí je málo zastavěn. V jižní části stojí úložná rekreační zástavba a letní tábořiště. Areál vlastního Ostroveckého mlýna se nachází v severní části při soutoku Zbirofského potoka s drobným levostranným přítokem pramenicím u nedalekého Ostrovice. K mlýnu vede poměrně dlouhý náhon při levém okraji nivy, jež ústí do drobné nádrže v blízkosti mlýna.

obr. B.44: Niva Zbirofského potoka pod Ostroveckým mlýnem

MKR B.10 Jankovský mlýn

Kratší úsek údolí Zbirofského potoka v okolí Jankovského a Podostroveckého mlýna, uváděného již koncem 16. století. Pevně odlesněná enkláva zde vystupuje v pravostranné části údolí i výše do svahů. Na dně údolí s převahou luk se zřetelně uplatňuje doprovodná zeleň podél Zbirofského potoka a také náhonu vytékající z drobné nádrže při jižní hranici MKR. Kromě Jankovského mlýna stojí v údolí několik samot a ve vazbě na rozptýlenou zeleň.

obr. B.45: Odlesněný lenitý úsek údolí Zbirofského potoka v okolí Jankovského mlýna

MKR B.11 Údolí Zbirofského potoka a Podmokelský mlýn-Slapy

Menší údolní odlesněná enkláva v okolí Podmokelského mlýna a hájovny Slapy. V západní části jsou odlesněny rovněž níže položené svahové partie. Nevelký prostor lení výrazná doprovodná zeleň podél Zbirofského potoka a také místního mlýnského náhonu. Harmonické místo má zřetelný přírodní ráz, který formují vedle lesní i bohaté nelesní zeleně plochy travních porostů a louky. Místem prochází místní silniční komunikace tvořící dlehlitou spojnici obou břehů údolí, de facto jedinou pod Přásečnicí.

obr. B.46: Niva Zbirofského potoka v okolí Podmokelského mlýna (v pravé části snímku)

MKR B.12 Kohoutov

Plošně velmi rozsáhlé téměř zcela lesnaté území v povodí pravostranných přítoků Zbirofského potoka, jehož údolí tvoří západní hranici MKR. Rozlehlejší MKR sahá na jihu až ke Zbirohu, na severu až ke Skryjím. Z lenitého generálního k západu klesajícího terénu (nejstrměji na východních svazích údolí Zbirofského potoka) vystupuje řada více či méně výrazných lesnatých elevací. Při jihovýchodní hranici se nachází nejvyšší vrchol celého CHKO – Tichovín (616,7 m n. m.). Místy se vyskytují skalní tvary. Mezi zmíněnými drobnými přítoky představují nejvýše Jablešský potok a Ostrovecký potok pramenící v blízkosti Kohoutova, jenž tvoří úzkou protáhlou údolní sníženinu ve střední části MKR. Souvisle lesnatý neosídlený prostor tvoří pouze drobné bezlesé enklávy.

Ve střední části MKR byla vyhlášena NPR Kohoutov, jejíž chrání významná pralesovitá bučina s pirozenou druhovou skladbou. V severní části MKR se výše do svahů údolí Zbirofského potoka rozšiřuje PR Jezírka, jejíž reprezentuje významné paleontologické naleziště a geomorfologicky cenné území s vysokou biodiverzitou.

MKR B.13 Údolí Zbirofského potoka od Jablena do Písednice

Odlesněné údolí regulovaného Zbirofského potoka mezi severní částí Zbiroha (Františkovem) a soutokem s Kofelufkou. Za úrodné údolí Zbirofského potoka je zde odlesněno i ve výšších svahových partiích. Údolím v severní části prochází hranice mezi Hudlickou vrchovinou a Vlasteckou vrchovinou. Jižní část MKR je hustě osídlena a zastavěna hmotovými funkčně diferencovanou zastávkou Zbiroha v etnicky měřítkem výrazných výrobních provozů. V zastavěném území severní části Zbiroha se nachází také několik rybníků. V severní části kotliny se za levostranným ohybem potoka rozkládá místní část Písednice. Výše ve svahu na pravém břehu stojí Jableno – drobná vesnička s dochovanou urbanistickou strukturou okrouhlí a objekty lidového stavitelství (vesnická památková zóna). Svahovitě je okolí Jablena reprezentuje velkoplošně obhospodávanou zemědělskou krajinu, bezprostředně na sídlo navazují sady. Markantní prvek v krajinné struktuře tvoří rybník Jableno při okraji lesního masívu. Pod Jablenem se do Zbirofského potoka zprava vlevo Jablešský potok. V rámci odlesněného údolí se uplatí výrazné prvky lesní i mimolesní zeleně, v úseku pod Zbirohem se podél Zbirofského potoka táhne lesnatý pás rozšiřující se místy i do svahů. Vyskytují se izolované zarostlé skalní útvary. Dolní část údolí má již homogennějším zemědělským charakterem s nespoisvislou zelení podél Zbirofského potoka. Výše uvedenou sídelní zastávkou zde doplňují chatové osady. Severní část MKR – okolí Jablena v exponované poloze se vizuálně uplatí uje z dálkových pohledů od západu (Drahořova Újezdu). MKR prochází silnicí II/235.

obr. B.47: Pohled z pravostranné části údolí Zbirofského potoka k západu; níže Písednice; v pozadí Drahoř v Újezdu

MKR B.14 Zbiroh a Týpek

MKR situované při hranici CHKO východně od Zbiroha. V této části zvolna k jihozápadu ukloněného území má zemědělský ráz – výše položená východní a střední část MKR. Západní část protékána Zbirofským potokem má odlišný charakter – rozkládá se zde typologicky značně diferencovaná městská zastávka Zbiroha v etnicky historického jádra. Plošná zastávka města stoupající do svahu se z východních směrů z etnicky uplatí uje. Ve východní části se při hranici MKR (a CHKO) nachází obec Týpek se z etnicky zachovalým jádrem s hospodářskou zastávkou a pozdější zastávkou v etnicky rekreačních chat v severní části. Velké bloky zemědělské půdy jsou lokálně členěny rozptýlenou zelení, především v okolí pravostranného bezejmenného přítoku Zbirofského potoka.

obr. B.48: Zbiroh s dominantou zámku v pohledu z východního břehu Podzbirofského rybníka

MKR B.15 Líná

Rozlehlá zemědělská enkláva v mírně k východu stoupajícím terénu, v jejímž středu stojí ves Líná. Území v pramenné oblasti Pařížského a Línského potoka (z etnicky regulované zdrojnice Jablešského potoka) je téměř po celém obvodu vymezeno lesními porosty – s výjimkou jihozápadní části. Krajinnou strukturu tvoří především velké plochy orné půdy i pastvin, místy členěné rozptýlenou zelení ve formě remíz, skupin stromů, nespoisvislých doprovodných vodotečí a cestovních solitérů. P vodní hospodářská zastávka Línská s velkými hmotovými statky dochovaného výrazu na nepravidelně návsi zaujímá mimořádné postavení v rámci celého CHKO. V ostrém kontrastu s historickou částí sídla je rozlehlý výrobní areál v severní části s několika kravínami. Oddělená část Letná se zastávkou mnohdy rekreačně využívaných usedlostí méně měřítkem má naopak kompaktní charakter.

Při severozápadní hranici MKR stojí zícenina hradu Šebíř. Měchtický hrad byl založen koncem 13. století, již ke konci 15. století byl však opuštěn. Při hradu stávala obec Šebířky, z níž se zachoval jen kostel sv. Petra a Pavla uváděný již v roce 1348.

obr. B.49: Rozlehlá zemědělská enkláva v okolí Línské v pohledu od zíceniny hradu Šebíř (sz. okraj)

MKR B.16 Peklo a Vraní skála

Rozlehlé téměř zcela lesnaté neosídlené MKR zaujímající jižní část Kivoklátských lesů. Jedná se o území v povodí Litavky – Pekelský potok, Bzovský potok, Kublovský potok, Pařížský potok, Vraní potok. Z vrchovinného reliéfu vystupují výrazné elevace s často vypreparovanými (skalnatými) vrcholovými partiemi (kamýky) – mezi jinými Jouglovka (562,9 m n. m.), Černá skála (587,8 m n. m.), Čertova skála (583,4 m n. m.), Výrovka (518,6 m n. m.) i výrazná Vraní skála (536 m n. m.). Hojně

zastoupené skalní útvary však jsou rozšířeny i mimo vrcholové polohy. Homogenní krajinný pokryv není nepočetné bezlesé enklávy (Petrovka, Velké pastviště v západní části). Specifický prvek tvoří koridor vedení velmi vysokého napětí (400 kV) trasovaný ve dvou segmentech poblíž ve střední části MKR.

Výše uvedená skalnatá elevace Jouglovka - bulifňákový kamýk s povodňovou florou a faunou při severozápadní hranici MKR byla vyhlášena přírodní rezervací. Rovněž zmíněná Vraní skála o bulifňákové sukce s typickou florou a faunou byla vyhlášena jako přírodní památka.

MKR B.17 Bzová

Zemědělsky využívané území při jižní hranici CHKO. Z jihozápadní strany MKR ohraničuje velmi výrazný hřbet Brdtek (geomorfologický okrsek) s dominantou hradu Toňák (blíže viz MKR J.2). K jihovýchodu ukloněné území je ohraničeno ze severní a východní strany údolím Bzovského potoka, jenž se vlévá zleva do Stroupínského potoka obtékající Zámecký vrch (hřbetní elevace s hradem Toňák při jihozápadním okraji). Pod Toňákem se do Stroupínského potoka rovněž vlevo vlévá Pekelský potok, na kterém stojí několik rybníků. Na uvedené vodotece protékající v mělkých údolích je vázána zeď v podobě lenitých širokých pásů. V této části MKR tvoří rozlehlé bloky zemědělské půdy, převážně orné. Otevřená krajina umocňuje z výše položených severních partií daleké výhledy do jižních směrů. Mimolesní zeď se omezeně vyskytuje v okrajových částech o liniové formace, ojedinelé jsou přítomny solitérní dřeviny. Místy je patrná historická parcelace zemědělské půdy. Obec Bzová s kompaktní zástavbou hospodářských usedlostí (později doplněných obytnými domy) a výrobním areálem v exponované poloze na jižním okraji dokládá trvalý zemědělský charakter území.

V jižní části MKR při hranici CHKO se v údolí Stroupínského potoka nachází zástavba obce Toňák s dominantou z území hradu Fiebrák. Hrad Fiebrák byl založen ve 2. polovině 13. století v blízkosti významné obchodní trasy. Za vlády Jana Lucemburského se stal hradem královským. Po výstavbě hradu Toňák ke konci 14. století jeho význam upadal. V polovině 16. století je uváděn jako opuštěný. Z území hradu věvodí charakteristická okrouhlá vlnitá. Menší sídelní enkláva se nachází při jihozápadní hranici MKR (Pod Opyem).

obr. B.51: Krajinná scéna v pohledu od jižního okraje věvodí Zámecký vrch s hradem Toňák; v pravé části snímku Holý vrch

MKR B.18 B ezová

Z této části odlesněná enkláva ohraničená prakticky po celém obvodu lesní zelení. Na jižní a jihovýchodní straně MKR z eterně vymezuje lesnatý hřbet Brdtek o hřbet Zámeckého vrchu (452,4 m n. m.). Generálně k jihovýchodu ukloněné území obtéká ze západní strany Bzovský potok, z východní strany pak Pa ezový potok se skalnatým údolím (Údolí ticha). Oba potoky tekoucí se zleva vlévají do Stroupínského potoka, jenž protéká při severním úpatí Zámeckého vrchu. Území má z eterně zemědělský ráz s převahou orné půdy. Zemědělské plochy v ne zcela typicky velkovýrobním měřítku doplňuje hojná lesní i mimolesní zeď v tvarově rozmanitých enklávách vázaných místy na terénní nerovnosti, nejvíce rozšířených ve východní části při pravém břehu Pa ezového potoka. Krajina v MKR s převahou horizontální dimenze má i tak převážně otevřený charakter. Z eterně hospodářský charakter je patrný i na

starší zástavbě B ezové, která byla v poválečné období rozšířena a v souvislosti se dále rozšířena o další obytné domy. Severní část MKR je trasováno vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

MKR B.19 H edle

Odlesněné údolí, resp. prolom Stroupínského potoka strukturálním hřbetem Brdtek. MKR se rozšiřuje rovněž do odlesněných poloh proti proudu Vraního potoka, který se zde do Stroupínského potoka vlevo vlévá. V této části údolního dna při toku Stroupínského potoka vyplňuje zástavba obce H edle, z eterně predisponovaná terénní morfologií. Na výraznou hospodářskou zástavbu navazuje výše na toku chatová osada. V prostoru mezi historickou a rekreačními částmi sídla tvoří v severním údolí výraznou architektonickou dominantu vícepodlažní objekt zdravotnického zařízení. Výše proti proudu stojí u potoka Stroupínský mlýn. Svařité polohy volné krajiny vyúfleté především zemědělskou (orná půda i travní porosty) není hojná a výrazná zeď, silněji na levém břehu Stroupínského potoka. Na protějším svahu je patrná historická parcela zemědělské půdy. Prolomem je trasováno vedení velmi vysokého napětí pokračující zde severovýchodním okrajem Zámeckého vrchu.

MKR B.20 Janu-ky

V měřítku celé CHKO nevelká odlesněná enkláva uzavřená v hlubokých Kivoklátských lesích. Z eterně a geometricky okolními lesy ohraničený rovinný segment otevřené krajiny je z naprosté většiny tvořen nelesnými plochami pastvin. Jediný z eterně již dříve prvek představuje místní komunikace s oboustranným vegetačním doprovodem. Homogenní prostor znatelně není ani ojedinelé skupiny dřevin i menší remízy. Při uvedené komunikaci stojí trojice samot. Severní částí prochází vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

obr. B.52: Enkláva Janu-ky v pohledu ze severního okraje

MKR B.21 Tý ov

Souvislé velmi rozlehlé území rozkládající se na pravém břehu Berounky o výše nad údolím v povodí Úpo ského potoka. Osu lenitého lesnatého terénu s adou elevací tvoří za iznuté údolí Úpo ského potoka vlévající se do Berounky pod hradem Tý ov. V jihozápadní části na rozhraní Vlastecké vrchoviny a Hudlické vrchoviny pokračuje terén 600 metrů nadmořské výšky (Vlastec 661,7 m n. m.). Jedno z jádrových území Kivoklátských lesů s plošným rozšířením cenných lesních společenstev je neosídleno. Ojedinelé se vyskytují drobné enklávy se samotami (Jelenec, Písky). Západní částí MKR vede odlesněný koridor vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

obr. B.53: Pohled z hradu Tý ov směrem do údolí Úpo ského potoka

Celé údolí Úpo ského potoka nap í MKR v etn spodního úseku údolí Prost edního potoka (levostranný p ítok) je vyhlá-eno jako plo-n rozsáhlá NPR Tý ov, vyhlá-ená za ú elem ochrany typických lesních spole enstev K ivoklátska s výskytem tisu erveného a stepních lokalit Tý ovických skal.

MKR B.22 Broumy ó Kublov

Západní ást rozlehlé lenité enklávy uvnit K ivoklátských les ó pod vrchem Velíz. Území tvo í pramennou oblast ó pramení zde Kublovský potok i p ítoky Úpo ského potoka, na nichfl byly vybudovány men-í vodní nádrfle. Krajina velkého m ítká, jefl umofl uje výhledy na vzdálené lesnaté dominanty, má dominantní zem d lský ráz. Krajinná struktura je v-ak pom rn lenitá, tvo ená jednak plo-n diferencovanými plochami orné p dy i významn zastoupených travních porost a zárove men-ími lesními enklávami. Prakticky v celé plo-e se v obrazu krajiny p ízniv uplat ují solitérní d eviny i tvarov rozmanité liniové formace zelen , vytvá ejí místy uzav ené i polouzav ené díl í prostory (západní okraj MKR). Zcela specifické postavení zaujímá vrch Velíz (samostatné MKR).

obr. . B.54: Zem d lsky obhospoda ovaná krajina v okolí Broum; v pozadí okraj Vlastecké vrchoviny s T chovínem a Vlastcem

V MKR se nacházejí dv sídla v t-ího plo-ného rozsahu ó Kublov a Broumy. P vodní hospodá ská zástavba sídel byla dopln na a rovn fl v sou asnosti se roz-í uje o novodobou obytnou zástavbu. P etrvávající zem d lský charakter území dokládají výrobní areály p i obou obcích.

P i jiflní hranici MKR se nachází vypreparovaný buliflníkový h bet ó Zdická skalka vyhlá-ená jako p írodní památka.

MKR B.23 Velíz

Na území CHKO unikátní území tvo ené výraznou lesnatou elevací vystupující vysokou nad okolní bezlesou krajinu. Zásadní význam místa spo ívá rovn fl v oblasti kulturn -historické. S výjimkou podvrcholové ásti na severní stran zcela lesnatý vrch reprezentuje jeden z nejvy-ích vrchol K ivoklátska (594,6 m n. m.). Díky své solitérní poloze tvo í z etelnou prostorovou dominantu s uplatn ním v -írokém krajinném m ítku.

S Velízem jsou spojeny jedny z prvních doklad osídlení na území CHKO sahající afl na p elom 10. a 11. století. Archeologickými doklady zde v-ak byla p ítomnost lov ka prokázána jifl v prav ku. Pojmenování vrchu je z ejm spojeno s pohanským bohem Velesem, v po átcích slovanského osídlení vrchol p edstavoval pohanské ob ti-t . Dle záznam ze starých kronik tu byl na konci 10. i na po átku 11. století Vr-ovci zajat P emyslovský knífle Jaromír. Na památku své záchrany nechal v tomto míst vystav t kapli sv. Jana K titele pozd ji p estav nou na stejnojmenný kostel. Benediktinské probo-ství zalofené zde ve 14. století bylo Husity vypáleno. Kostel byl v 18. století upraven do barokní podoby. P i kostele se nachází h bitov. V blízkosti stojí n kolik stavení. Místo má mimo ádný duchovní rozm r.

obr. . B.55: Velíz od západu; na úpatí Kublov

MKR B.24 Karlov

Severovýchodní ást rozlehlé zem d lské enklávy uvnit K ivoklátských les . Pramení zde men-í toky ó Ho ej-í potok (pravostranný p ítok Úpo ského potoka) a regulovaný Karlovský potok se dv ma men-ími rybníky a také jeho levostranný p ítok. Oproti v t-í západní ásti mnohem mén osídlené území s geometrizovan j-í krajinnou strukturou. P esto i zde je v pom rn hojně mí e zastoupena hojná zele , vázaná p edev-ím na uvedené vodote e. Výrazným rysem jsou odlesn né lu naté svahy p i severovýchodní hranici MKR umofl ující výhledy do jiflních a západních sm r s dominantou Velíze a h betu Kru-né hory. Osídlení reprezentuje drobná zem d lská ves Karlov s úst edním prvkem v podob dochovaného jedine ného hospodá ského dvora na kruhovém p dorysu. V severním cípu MKR se nachází Leontýnský zámek postavený roku 1820 v klasicistním stylu. Zámek obklopuje park. Celý areál v etn novostaveb sloufí ve ejným pot ebám.

obr. . B.56: Karlov z cesty od Kublova (jihozápadu)

MKR B.25 Kru-ná Hora

Plo-n rozsáhlý lesnatý prostor ó pramenná oblast Habrového potoka a Dibe ského potoka. Území dominuje a d lí výrazný protáhlý h bet Kru-né hory dosahující v nejvy-í ásti nadmo ské vý-ky p es 600 metr (608,9). V okrajových ástech h betu uplat ujícího se v dálkových výhledech se nachází vrchol Velkého íhátka (534,1 m n. m.) ó na jihozápad a Hudlického vrchu (522,3 m n. m.) ó na severovýchod . V masívu Kru-né hory byly historicky t fleny flelezné rudy. V povále ném období zde-í hlubinná t flba pat ila k nejvýznamn j-ím rudným dol m barrandienské pánvi. Dobývání bylo ukon eno ve druhé polovin 60. let. V neosídleném území se vyskytují ojedin lé samoty (Varta, Habrový potok).

MKR B.26 Kolná

Drobn j-í bezlesá enkláva jifln od silnice z Kublova do Svaté. Ve st ední ásti enklávy stojí výrazná hmota hájovny Kolna s hospodá skými objekty. Mírn se k jihu svaflující terén s travními porosty lení rozptýlená zele . P i silnici na severním okraji stojí památkov chrán ná alej s je áby b eky

MKR B.27 Osada Král

Izolovaná menší osídlená enkláva při silnici II/236, jejíž součástí obce Svatá. V této části k severu ukloněného území vypluje zemědělská půda (orná i louky). V západní části, kde pramení drobný pravostranný přítok Dibešského potoka, se ve výhledu k severu uplatňuje Hudlická skála. Nesouvislá vzhledově rozmanitá zástavba v drobné enklávě je mladšího data. Ve zdejší hájovně, po níž je osada pojmenována, se zrodila myšlenka ustavení organizace Sokol, když se zde roku 1860 sešli Jindřich Fügner s Miroslavem Tyršem.

obr. B.57: Osada Král; v pravé části snímku v pruhu hledu Hudlická skála

MKR B.28 Svatá

Morfologicky lenité území na pohoří Hudlické vrchoviny a Brdatek, jejichž výrazný lesnatý horizont území vymezuje z jihu a jihozápadu. V této části odlesněného území se svažuje k východu i k severovýchodu. Při východní hranici MKR pramení menší levostranný přítok Poapelského potoka, jenž sedlem mezi Pravou horou a Dubovou (součástí hory Brdatek) vytéká do údolí Litavky. Západní část MKR zaujímá zástavba obce Svatá rozložená i do nižších poloh. Plochy orné půdy i pastviny leně poměrně hojně nelesněná území s liniovými formacemi původně v níže položené východní části MKR. Sedlem mezi Pravou horou a Tkalci prochází silnice II/286.

MKR B.29 Hudlice

Jižní část rozsáhlého odlesněného území v okolí Hudlic a Trubské při jihovýchodní hranici CHKO. Otevřená krajina se rozkládá v mělkém údolí Libockého potoka, jenž zde pramení a Dibešského potoka, do něhož se Libocký potok v jihovýchodní části MKR zleva vlévá. Morfologicky lenité území vyplňuje ústředně velké plochy zemědělské půdy. V MKR je přítomna i lesní zeleň s výhledem okolních lesních porostů. Vyskytují se menší lesní enklávy, původně ve vazbě na uvedené vodní toky. Rozptýlená zeleň je hojnější rozložená ve východní části s v této zastoupením travních porostů.

obr. B.58: Pohled z vrcholu Hudlické skály k východu

Obec Hudlice v exponované svahové poloze v západní části MKR reprezentuje jednu z v této částech obcí na území CHKO. Výrazným prvkem na jejím jihozápadním okraji je vypreparovaná bulifníková skála (487,1 m. n. m.) pojmenovaná po obci. Dominantu sídla vedle kostela sv. Tomáše tvoří rozlehlý areál zemědělské výroby v severní části. Menší ves Trubská při jižní hranici MKR je rovněž situována v exponované poloze nad pravým břehem Dibešského potoka.

Nad levým břehem Libockého potoka ve východní části MKR byla vyhlášena PP Stará Ves, jejíž přírodní památkou ochrany jsou teplomilná a vápnomilná společenstva skalních stepí.

MKR B.30 Otrošín ves

Území lesozemědělského charakteru v údolí Habrového potoka nad Niflborem. V této lesní celky vyplňuje jižní jihovýchodní a severovýchodní část MKR doplněná lenitými lesními enklávami původně na levém svahovitějším údolním svahu Habrového potoka. Při toku s níž tak vznikají drobné lenité enklávy uzavřené lesní zelení. Jižní část MKR se k toku sklání pozvolněji a je více homogenní z hlediska využití půdy (velké plochy orné půdy). Vlastní lenitý tok doprovází s výjimkou zastavěného území souvislý doprovod. V dolní části již nedaleko od Niflbora, před vstupem potoka do úzkého zářezového lesnatého údolí, se nachází soustava několika menších rybníků. Obec Otrošín ves se nachází v pravostranném ohybu toku a rozložená se dále do údolí drobného pravostranného přítoku.

obr. B.59: Pohled do údolí Habrového potoka ze silnice od Hudlic

MKR B.31 Nový Jáchymov

Odlesněné údolí Habrového potoka v okolí Nového Jáchymova. V rámci MKR se na toku nacházejí dva rybníky s Prostřední a Monstranský, při němž Habrový potok má své jméno od Prostředního potoka níže, nad Prostředním potokem nese označení potok Karlovský. Ze značné části zastavěného údolí je viditelná asymetrická, což se projevuje zásadním způsobem na využití půdy. Severní svahovitě svahy jsou souvisle lesnaté (náleží do MKR B.35), jižní méně sklonité svahy pokrývají z v této části pastviny leně liniovými pásy zeleně, poprvé několik málo solirerů. Výrazného projevu v protáhlém údolním MKR dosahuje zástavba Nového Jáchymova, jejíž vystupuje ve východní části MKR výše do svahu (až k lesnímu okraji). Na východním okraji MKR zástavbu uzavírá areál bývalé tábory Krušná Hora náležející již správně pod Otrošín ves, ležící níže po proudu. Na západním okraji navazuje na obytnou zástavbu Nového Jáchymova původně zástavba rekreačních chat. Z prostoru mezi oběma výše uvedenými rybníky (Stará Ohrada) se rozložená i do vyšších údolních poloh na pravém břehu Habrového, resp. Karlovského potoka.

MKR B.32 Zdejcina

Menší prostor situovaný ve vyšších partiích pravostranné části nejspodnějšího úseku berounského údolí (v rámci CHKO). K severu i k severovýchodu svahovitě země se nachází v exponované poloze, jejíž zejména z východní části nabízí výhledy přes údolí Berounky. Lesním porostem ze západní a jižní strany ohraničený prostor se vyznačuje hojným zastoupením i vnitřní lesní zeleně s vázanými mj. na údolí drobných pravostranných přítoků Berounky, jejíž zde pramení. Ve svahu Pod Zdejcínou (exponovaná místní část Berouna) tvoří výrazné prvky nesouvisle porostlé meze oddávající jednotlivé plochy luk. lenitá liniová zeleň se vyskytuje i v jiných částech MKR.

MKR B.33 Oppidum

Návratí mezi údolími Berounky na východ a údolím Habrového potoka na západ. Odlesněný prostor, resp. jeho nejvyšší polohy s vrchem Hradiště (380,1 m n. m.) poskytují široké výhledy prakticky do všech svatových stran. Z velké většiny tvoří krajinný pokryv travní porosty, leně v okrajových částech výběžky lesních porostů i oddělenými liniovým formacemi.

Území v exponované poloze má zásadní kulturní-historický význam. Bohatými archeologickými doklady je zde doloženo pravěké i keltské osídlení spadající do laténské kultury (mladší doba kamenná). Ve své době bylo stratonické oppidum významným obchodním a výrobním centrem, jež prosperovalo i díky dostupným surovinám, které se nacházely v okolí, především železné rudy. S oppidem na Závisti bylo jediným, které disponovalo privilegiem razit mince. Zánik oppida spadá cca do let 40 a 25 př. n. l.

obr. B.60: Prostor bývalého hradiště v exponované poloze nad pravým břehem Berounky

MKR B.34 Horní Nifflor

Odlesněné území ve východní položené pravostranné části Berounského údolí nad Niflborem. Zvolna k východu i k severovýchodu sklánějí se terén má zemědělské využití. Z ostatních svatových stran území obklopují lesní porosty. Ornou půdou v plošně méně rozlehlém MKR dle silnice z Niflbora do Roztok. V severozápadní části vytéká z menšího rybníku u hájovny Lisa drobný pravostranný přítok Berounky.

MKR B.35 Červený kámen

Plošně rozsáhlé lesnaté území rozkládající se mezi tokem Berounky, Habrovým potokem a silnicí II/236. Území odvodňuje pravostranné přítoky Berounky v zájmutých údolích, z nichž největší patří především Filoukava a Kámenový potok. Z pováň plochého lesnatého terénu vystupují mírné elevace. Vertikálně letní je severozápadní část s elevacemi Kamenných vrchů (489,1 m n. m.). V této zcela souvisle lesnatém neosídleném území se lokálně vyskytují menší bezlesé enklávy (Pustá Sečna na horním toku Filoukavy).

Uvnitř hlubokých lesů v jižní části MKR byla vyhlášena PR Červený kámen. Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ je genofond proušených společně s subkontinentálních doubrav s mochnou bílou. Hojně jsou zastoupeny památné stromy.

MKR B.36 Horní Filoukovice

Odlesněná východní položená část berounského údolí nad Filoukovicemi ohraničená na pravém břehu mezi tokem Filoukavy na severu a Kámenového potoka na jihu. S výjimkou směrem do údolí je MKR ohraničeno lesními okraji. Mírně svažitě území, ve východní části téměř rovinné, se vyznačuje značnou homogenitou zemědělsky intenzivně využívané krajiny. V jižní části protékají dvě menší vodoteče o pravostranné přítoky Berounky, jejichž zájmutá údolí vyplňuje lesní zeles. Pí okrajích lesních porostů je rozčleněna zástavba, z velké části rekreační (chaty). Lesnaté údolí jižněji se nacházejícího potoka (protékající kolem Filoukovické hájovny) vytváří oddělený segment o dle uzavřený prostor v jižní části MKR. Otevřený prostor východně nad obcou poskytuje výhledy přes údolí Berounky na protější lesnaté svahy niflborského lesního komplexu a do severních směrů.

obr. B.61: Mírně svažitě zemědělsky využívané svahy nad pravým břehem Berounky a Filoukovicemi

MKR B.37 Horní Račice

Svažitě území v exponované poloze ve východních partiích pravostranných svahů berounského údolí. Lesními okraji z větší části z etelně ohraničený prostor má v západní nejsvažitější části zemědělský charakter (velké plochy pastvin), střední část vyplňuje východně položená zástavba Račic, východní část spouští lesní porost (odděluje nížní a východně položenou údolní partii) společně se zástavbou slouflicí k rekreaci (chaty). Vizually velmi exponované území (především jeho západní nezastavěná část) nabízí široké výhledy přes údolí Berounky.

MKR B.38 Pohodelec

V rámci CHKO specifický prostor zaujímající vrcholové plató nad údolím Berounky, uvnitř širokého meandru (MKR A.8). Plošně terén východně nad údolím je dlouhodobě zemědělsky využíván a v souvislosti především pastvinami. Krajinný pokryv je poměrně homogenní, místy se do vrcholové pláň rozčlení výběžky lesních porostů na svazích údolí. Rozptýlená zeles je zastoupena omezeně. V severní části MKR se rozkládá Újezd nad Zbečnem (část Zbečna), jehož zastavěné území se v aktuálním období rozčlení. Otevřený prostor v exponované poloze poskytuje široké výhledy do severních, východních a jihovýchodních směrů.

obr. B.62: Pohled k východu ze zájmutého meandru (jižně od Pohodlece)

MKR B.39 Vysoký Tok

V naprosté většině lesnaté území rozprostírající se východně nad pravým břehem Berounky přibližně mezi silnicí II/236 na východě, Velkou Plešou na západě a Karlovou vsí na jihu. Území odvodňuje několik drobných přítoků Berounky, největším z nich je Klučná pramenící v jedné z mála odlesněných enkláv pí lovecké chaty Emilovna (postavenou roku 1863 Fürstenbergem). Tok Klučný protéká v zájmutém údolí, po jehož obou stranách se nachází několik výrazných elevací. Ve východní části MKR se jedná především o Dlouhý Hrádek (518,8 m n. m.), v západní části pak Vysoký Tok (545,5 m n. m.), Tulec (539 m n. m.) a Velkou Pleš (499 m n. m.) v západním cípu.

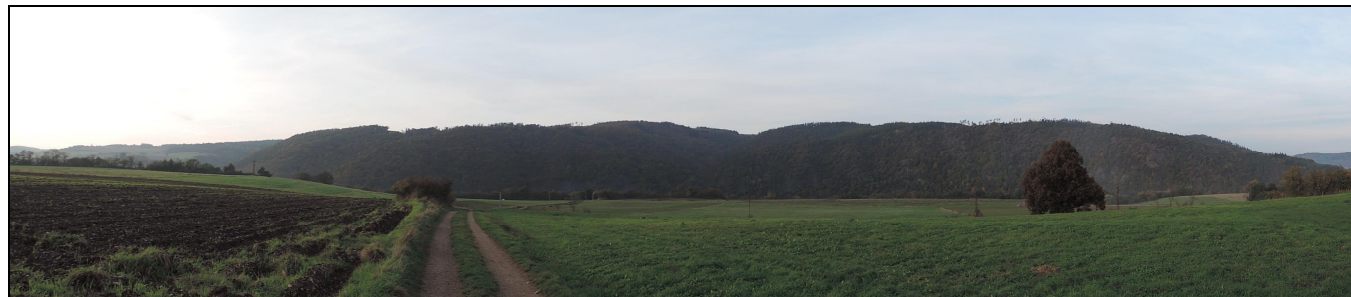
Pí jižní hranici MKR v menší odlesněné enklávě stojí obec Karlova Ves s dochovaným uličním dorysem a zástavbou pováň orientovaných usedlostí. Pí severní hranici MKR na levém břehu Klučného se nachází historicky přítomná odlesněná enkláva, pí jejím východním okrajem se v poválečném období rozčlenila chatová zástavba.

Jihovýchodní svahy ve vrcholové části Vysokého Toku byly vyhlášený přírodní rezervací. Předmětem ochrany PR Vysoký tok jsou vrcholové porosty s otevřenými travinobylinnými společenstvy. V západním cípu do MKR zasahuje NPR Velká Pleš (viz MKR A.4).

MKR B.40 Branov

Odlesněná enkláva ve východních partiích vpravostranné části údolí Berounky pronikající do Kivoklátských lesů. Nejvýraznějším prvkem k severu svaflitého území je obec Branov. V této části sídla má dochovanou urbanistickou strukturu kombinující ulicový a návěsní typ. Ve spodní části sídla vytéká z menší nádrže drobná vodoteč podél toku Berounky. Volnou krajinu v okolí obce tvoří zemědělské plochy v drobné struktuře. Svaflitá výše položená jižní část MKR je více členitá, vyskytují se zde menší lesní porosty a hojná diferencovaná rozptýlená zelená porosty mezi solitéry. Protéká tudy rovněž menší podél toku Berounky, pramenící ve výše se rozkládajících lesích. Níže položené partie jsou z hlediska využití podél toku Berounky, pramenící ve výše se rozkládajících lesích. Níže položené partie jsou z hlediska využití podél toku Berounky, pramenící ve výše se rozkládajících lesích. Níže položené partie jsou z hlediska využití podél toku Berounky, pramenící ve výše se rozkládajících lesích.

obr. B.63: Ploché terény výše položených partií údolí Berounky pod Branovem

MKR B.41 Horní Roztoky

Výše položená část údolí Berounky v horní části zástavby Roztok a jejího odlesněného okolí. S výjimkou jihovýchodní části zvolna klesajícího území je zde značná zastavená obytná (místní) a rekreační zástavba. Dominantou území je výrobní podnik Permon s vertikální komínou, jejíž výška se uplatňuje v etných dálkových výhledech. V jižní části MKR vymezené členitým lesním okrajem je rozšířená chatová zástavba. Nezástavené plochy, umožňující výhledy do údolí Berounky, vyplývají z východní části travní porosty.

MKR C.1 Podmokly

Otevřená zemědělská krajina na jižním břehu Berounky podél západní hranice CHKO. Východní hranice MKR tvoří západní okraj rozlehlých Kivoklátských lesů. Z etného zemědělského charakteru má především plošně jižní část MKR s velkými plochami orné půdy a s minimálním zastoupením lesních prvků. Severní část MKR svaflující se k toku Berounky je z hlediska využití podél toku méně homogenní. K tomu přispívají zejména úrodná údolí zde pramenících pravostranných podél toku Berounky, Lubné a Podmokelského potoka, od nichž se rozšiřuje lesní zelená v poměrně velkých celcích. Obhospodávané plochy zde mají menší míru. Celkově nízký je výskyt rozptýlené zeleně.

Zhruba ve střední části MKR se nachází zemědělská obec Podmokly s vyhlášenou vesnickou památkovou zónou, jejíž rozlehlá zástavba se rozšiřuje na mírně návrší. Výrazný prvek prostorových vztahů v krajině s převahou horizontální dimenze představuje areál zemědělské výroby na jihovýchodním okraji sídla. V exponované poloze podél východní hranice MKR stojí Budínová drobná sídelní enkláva dnes sloužící především k rekreaci. V severovýchodním cípu stojí menší obec Hradič se z etného dochovaným hospodářským charakterem zástavby doplněných směrem k Berounce o chatovou zástavbu.

obr. B.64: Rovinatá jižní okolí Podmokel v jižní části s homogenním využitím půdy

Severně od Podmokel podél toku Podmokelského potoka byl v roce 1771 učiněn nález velkého množství zlatých keltských mincí (tzv. podmokelský poklad).

obr. B.65: V členitějším krajině severně od Podmokel je hojněji zastoupena lesní zelená

MKR C.2 Mlečice

Okrajová část CHKO podél její západní hranice nacházející se mezi Mlečickým potokem na severu a Vejvanovským potokem na jihu. Mlečický potok protéká v mělké sníženině, údolí Vejvanovského potoka je naopak záhlubé. Soutok obou potoků se nachází podél východní hranice MKR, kterou tvoří výhledově Kivoklátských lesů. K východu se sklánějí území tvořící několik rozlehlých lánů.

Obec Mlečice ležící na hranici CHKO (silnice č. II/235) má v jádrové části z etného dochovaný návěsní podél toku s převládajícími orientovanými usedlostmi. Výrazným negativním prvkem v zástavbě sídla i v etných vztazích tvoří areál zemědělské velkovýroby v jižní části sídla, který se v dálkových pohledech.

MKR C.3 Slávilá

Pravostranný úsek výše položeného údolí Berounky západně od nejspodnějšího úseku Zbirofského potoka. Z východní strany MKR ohraničuje lesnaté údolí drobné vodoteče tekoucí na okraji obce Hradič. V této části svaflitého území v těsném kontaktu s údolím Berounky vyplývají plochy orné půdy i pastvin. Místy se vyskytuje rozptýlená zelená, výrazné jsou členité lesní formace na údolní hranici. Výhledy do severních směrů přes údolí Berounky na protější vysoké lesnaté svahy poskytují velmi hodnotné krajinné scenérie.

Zástavba Slávilá se nachází ve svaflitém terénu v severovýchodní části MKR. Plošnou velikost sídla významně zvětšila rekreační zástavba rozšiřující se především západním a severozápadním směrem od toku Berounky.

MKR C.4 Údolí Zbirofského potoka od Slapnice

Hluboce záhlubé údolí Zbirofského potoka ve své spodní části nad soutokem s Berounkou. A koliv zde mají údolní svahy značný sklon, podíl lesnatých a odlesněných partií je rovnocenný. Souvisle lesnaté jsou východní svahy údolí, na západních svazích naopak převládají travní porosty členěné výraznými liniovými prvky zeleně (meze). Z odlesněných partií lze přehlédnout velkou část údolí, což území zachovalého přírodního rázu. V členitém obtížně přístupném, avšak atraktivním terénu se rozšiřuje hojná

chatová výstavba o bezprostřední přítoku s úzkou údolní nivou i výše ve svazích. V jižní části MKR se na pravém břehu Zbirofského potoka nachází areál dřevěného tábora.

Objekt historické zástavby v údolí reprezentuje bývalý mlýn Slapnice, poslední z řady mlýnů na Zbirofském potoce. Přítok byl vybudován náhonem využívající rovněž dvě menší nádrže.

obr. B.66: Hluboče za úzuté údolí Zbirofského potoka v nejspodnější úseku

MKR C.5 Skryje

V této enklávě zemědělské krajiny ohraničená kivoklátskými lesy na východě a severu, údolím Berounky na severu a údolím Zbirofského potoka na západě. K severu sklánějí se izolované území vyplující poměrně velké plochy v trávě orné půdy, z menší části travní porosty. Jednotlivé plochy nejsou jen rovinné, rozptýlená zeleň doprovází pouze cestní síť, podobně drobné vodoteče v níže položené severní části MKR pod Skryjemi. Prostor přináší celkově příznivý, především v severní části nabízí výhledy velmi hodnotné lesnaté scenérie údolí Berounky. Západní část MKR prochází vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

obr. B.67: Partie nad údolní hranou pod Skryjemi; v pozadí Týovické skály

Obec Skryje rozkládající se v dolní části MKR je v obecném povědomí známa především v souvislosti s nedalekými nalezišti trilobitů a další prvohorní fauny. V obci se nachází muzeum Joachima Barranda, který stál u zrodu tohoto výzkumu. Byla zde vyhlášena vesnická památková zóna.

V severovýchodní části zasahuje do MKR vyhlášená PP Skryjsko-týovické kambrium o ochraně paleontologické a geologické lokality kambrické fosilní fauny ve skryjsko-týovické oblasti Barrandienu.

obr. B.68: Výše položená část enklávy nad Skryjemi poskytuje rovněž hodnotné výhledy

MKR D.1 Týpy

Zemědělsky využitá území v severozápadním cípu CHKO o součást v této zemědělsky využívané krajiny. MKR vymezuje okraj lesního komplexu rozšířeného v údolí Javornice a Týpského potoka, jejíhož levostranného přítoku. Homogenní krajinný pokryv tvořený velkými plochami orné půdy lení v jižní části lenité lesnaté údolí drobného levostranného přítoku Javornice. Výrazný prvek v otevřené krajině s převahou horizontálního měřítka tvoří vedení velmi vysokého napětí protínající celé MKR přibližně v severojižním směru.

Přítok zasahuje do MKR (a CHKO) i sídla o Milíov, Týpy a Krakovec se zíceninou stejnojmenného hradu. Hrad je situován na ostrohu přítoku Týpského potoka a Krakoveckého potoka. Založen byl roku 1381 a má velmi reprezentativní charakter odpovídající spíše zámku. Gotický hrad byl renesančně přestavěn. Přibližně 100 let probíhají na hradu zájmovací práce.

obr. B.69: Severozápadní cíp CHKO protíná vedení VVN 400 kV; níže v údolí Týpského potoka zícenina hradu Krakovec

MKR D.2 Údolí Týpského potoka

Za úzuté lesnaté údolí Týpského potoka pod Krakovcem. Výše na toku Týpský potok přibírá zleva Dubský potok. V blízkosti jejich soutoku stojí Jankovic mlýn, jehož historie sahá až do počátku 15. století. Přítoku se nachází dva menší rybníky. Plochy bezlesí se vyskytují minimálně, zalesněná je i úzká údolní niva.

MKR D.3 Slatina

Odlesněný prostor ohraničený s výjimkou západní strany (hranice CHKO) okrajem lesního komplexu vyplujícího údolí Javořice. Zemědělsky využitá území zasahující do CHKO tvoří pouze okrajovou část rozlehleho celku velkovýrobně obhospodávané krajiny. Velké bloky orné půdy v plošném terénu nejsou zetelně leny. Zeleň absentuje rovněž v drobném přítoku Javornice s upraveným korytem, jenž pramení západně od Slatiny. Severní část MKR prochází vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

Na hranici CHKO se nachází obec Slatina z etnografického hospodářského charakteru. V socialistické době byl postaven v izolované poloze severně od sídla dominantního areálu zemědělské velkovýroby. Velmi jednotně přináší Lhota o menší sídlo s objekty lidové architektury (vesnická památková zóna) situované v mělkém údolí o prameně oblasti drobného pravostranného přítoku Javornice.

MKR D.4 Chrást

Severovýchodní část enklávy zemědělské krajiny (z jihu omezená hranicí CHKO) nacházející se mezi lesnatými údolními Javornice a Chrástského potoka (jižně CHKO). Ploché výše nad údolím Berounky se rozkládající území má monofunkční zemědělské zaměření s velkými bloky orné půdy bez výrazného leně mimo lesní zelení. Exponované území na přechodu Radnické vrchoviny a

Pavlíkovské pahorkatiny nabízí dálkové výhledy do jifních směr přes údolí Berounky a také jediné neoploštělé pohledy do údolí Berounky proti proudu řeky v rámci CHKO.

V severozápadní části zasahuje do MKR část své zástavby o historickými dominantami kostela, zámku a pilehlého dvora obec Chrást. V rámci MKR se výrazně uplatňují výrazné hmoty hal v novodobém areálu a východní okraji obce (jifní v rámci CHKO).

MKR D.5 Javornice

lenité za íznuté údolí Javornice na území CHKO o spodní část toku. Součástí MKR jsou i lesnaté elevace v nejvyšších částech údolí (Hradiště, Dlouhý hřeben na pravém břehu, Ostrý vrch na levém břehu). Jeden z nejvyšších (levostranných) přítoků Berounky protékající v hlubokém údolí přibírá několik drobných přítoků. V tímto přítokem je pouze Týpský potok (viz MKR D.2), vlévající se do Javornice zleva v severní části MKR. Naprostou většinu strmých údolních svahů pokrývají lesy, odlesněny jsou dílčí travnaté partie údolní nivy. Přítokem Javornice se nachází několik mlýnů a loveckých chat o v horní a střední části toku (v rámci MKR). Po proudu se jedná Uhrovice mlýn (připomínaný jifl roku 1327), hrázděný Machův mlýn a soutoku s Týpským potokem, lovecká chata Marek, bývalý Kubův mlýn, hájovna Čertovec.

Ve spodní části toku nad levým břehem byla vyhlášena PR Dubensko chránící zachovalé sušivé svahové lesy s tisem červeným.

D.6 Rousínov

Místně odlesněné údolí Rousínovského potoka a jeho pravostranného přítoku Dubského potoka, jeř zde oba prameny. MKR přitom severozápadní hranici CHKO představuje severozápadní segment (v rámci CHKO) plošně zemědělsky obhospodávaná krajina. Dominantně zemědělsky využitá území lení pouze lesní zeť podél k západu tekoucího Rousínovského potoka pod Rousínovským a na levém břehu Dubského potoka, jeř přechází v souvislou lesní zeť (údolí Týpského potoka). Zemědělskou půdu tvoří v většinou velké plochy orné půdy bez výrazného lenění nelesní zelení, ojediněle se vyskytují menší remízy. Ve východní části se v otevřené krajině uplatňuje elevace o chlumu Hřba (491,8 m n. m.) s vrcholovým remízem. V jeho blízkosti území protíná vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

Osídlení vedle Rousínova s dochovanou strukturou hospodářských usedlostí podél obdélne návsí a kostelem Narození Panny Marie (vesnická památková zóna) tvoří menší zemědělské osady o Zho v severozápadní části a Nová Ves ve východní části MKR.

obr. B.70: Místně údolí Rousínovského potoka; Rousínov v pravé části snímku

D.7 Slabce

Rozlehlé zemědělsky využitá území v pramenné oblasti Modějovického a Slabeckého potoka, jenř tvoří jihovýchodní hranici MKR. Ze západní strany vymezuje území souvislá lesní zeť údolí Javornice,

k jihu MKR přechází do lesozemě dlejší krajiny s lesnatými údolními výhledy uvedených toků. Na severu je území ohraničeno plochým hřbetem s vrchem Hřba (491,8 m n. m.) oddávající údolí Rousínovského potoka. Otevřený itelný pozvolně k jihu klesající prostor umožňuje dálkové výhledy do jifních směrů. Krajina má hrubou strukturu prakticky bez lenění plošně rozsáhlých lánů a ploch pastvin. Mimo lesní zeť reprezentují pouze doprovodné, avšak výrazné formace podél liniových prvků o především cestní síť. Z itelný prvek prostorových vztahů s převahou horizontálního měřítka tvoří vedení velmi vysokého napětí (400 kV) procházející východní částí MKR.

Obec Slabce představuje nejvyšší sídlo o mstys v severozápadní části CHKO. Dominantou obce je empírový zámek s pilehlým parkem v romantickém stylu. Do volné krajiny, zejména západních směrů se uplatňují výrazné hmoty úelového výrobního areálu v jifní části sídla. Západně od Slabce se přítokem Modějovického potoka nachází zemědělsky orientované místní části Slabce o Modějovice a výhledově polopený Svina ov. Mezi obcemi sídly se podél toku Modějovického potoka rozvíjí lesní porost.

obr. B.71: Plochá velkovýrobně obhospodávaná krajina severně od Slabce (pohled ze silnice II/233 k západu)

D.8 Kostelík

Úzká odlesněná protáhlá enkláva severojifního směru jifně od Modějovic o mezi lesnatými údolními Javornice na západě a Modějovického potoka na východě. S výjimkou severní strany lesními okraji z itelně ohraničené území tvoří v těchto ploch orné půdy a travních porostů. Z východní strany zasahují do lučních ploch výběřky lesa. K jihu ukloněné území umožňují dálkové výhledy přes údolí Berounky. Prakticky v ose celého MKR prochází silnice II/233.

Obec Kostelík s hospodářskou zástavou rozloženou převážně podél prjezdnic a s vazbou na blízké lesnaté partie se nachází v jifní části MKR. Ves drobného měřítka s kaplí sv. Máří Magdalény a objekty lidové architektury na menší návsí byla v jihovýchodní části doplněna o zástavbu rekreačních chat.

obr. B.72: Specificky formované protáhlé území severně od Kostelíka

D.9 Údolí Slabeckého a Modějovického potoka

Souvisle lesnaté území za íznutých údolí Modějovického potoka, Slabeckého potoka s výjimkou jejich horních úseků. Ve východní části MKR protéká Chmelnický potok. Zalesněné jsou rovněž lenitá údolní dna levostranných přítoků Berounky. Výhledově na toku Slabeckého potoka stojí rekonstruovaný Slabecký mlýn. V době jeho výstavby o tsn po první světové válce se jednalo o první mlýn na našem území poháněný elektinou.

MKR D.10 Sadlno

Odlesněné MKR nacházející se mezi údolím Modřejovického potoka na západě a Slabeckého potoka na východě, resp. výše položených úseků jejich údolí. K jihu ukloněné území představuje izolovaný z etelně vymezený (lesní okraje) a (polo)uzavřený prostor. Severní část tvoří plochý odlesněný terén jižně od Slabce. Krajinný pokryv je velmi homogenní a tvoří jej de facto rozlehlá pastvina rozdělená místní komunikací. Lesní prvky reprezentují pouze drobný remízek u severní hranice a liniová zeleň u východní hranice a na pravostranných svazích Slabeckého potoka.

V jižní části MKR stojí osamělá usedlost Sadlno a bývalý hospodářský dvůr postavený v místě zaniklé vsi údajně již ve 14. Století, podle jiných zdrojů až po roce 1702.

MKR D.11 Třovice

Menší izolovaná enkláva nad lesnatým levostranným svahem údolí Berounky. Odlehlé místo se nenápadně plochými lukami a ornými poli je po celém obvodu ohraničeno lesními okraji. Ve východní části se nachází drobné sídlo a Třovice se zástavbou několika hospodářských usedlostí a navazujícím sadem. Patrná je rovněž rekreační funkce, kterou slouží rekreační stadión a architektonicky výrazný objekt zotavovny uplatňující se z etelně v pohledech z protější strany údolí (oba u jižního okraje MKR). U východního okraje MKR prochází vedení velmi vysokého napětí (400 kV).

obr. B.73: Enkláva v okolí Třovic výše nad levým břehem Berounky v pohledu přes údolí (od západu)

MKR D.12 Hřebčín

Rozlehlé ploché a mírně skloněné území zemědělského rázu převládá v pramenné oblasti Slabeckého potoka a Karáskova potoka. Na tocích stojí menší vodní nádrže. Z etelně je tento drobný velkovýrobní charakter zemědělské krajiny patrný ve východní a především severovýchodní části MKR, kde se vyskytují rozlehlé obhospodávané plochy bez přítomnosti lesních prvků. Západní část je méně jednotvárná, v krajinné struktuře se uplatňují menší lesní celky a zeleň vázaná na horní úsek Slabeckého potoka a jeho levostranný přítok. V jižní části s mírnými elevacemi a se zastoupenými travními porosty mají obhospodávané plochy menší měřítko. I zde však patrná absence rozptýlené zeleně omezené na horní úsek Karáskova potoka, popřímo hustou cestní sítí (silnice II/201).

V jižní části MKR na toku Karáskova potoka se nachází obec Hřebčín s historickou dominantou zámku. Výrazněji území vyvolává územní areál se skladovými objekty v jihozápadní části obce. Níže po proudu Karáskova potoka stojí u rybníka Karáskův mlýn. Část Újezdec se zástavbou rozloženou okolo menší návsi je situována v mělké sníženině pramenné oblasti drobného toku. V severní výše položené části MKR rovněž v pramenné oblasti (drobného přítoku Tyterského potoka) se nacházejí Novosedly. V převládající zástavbě hospodářských usedlostí vyniká oddělený zemědělský objekt výrazného měřítko v nejvyšší části.

MKR D.13 Tytry

Plošně rozsáhlé území, jehož osu tvoří údolí Tyterského potoka severně od Tytry doprovázené lenitou lesní zelení. Z etelně zemědělský ráz má především část na východním břehu Tyterského potoka

s rozlehlými plochami orných polí. Výrazným prvkem v ploché otevřené krajině zde je ovocná alej u silnice do Skupá. Západní část MKR má rovněž zcela dominantní zemědělský ráz, místy krajinnou strukturu lenitě lesní zeleň vázaná na pravostranné přítoky Tyterského potoka a obášené remízky o měřítku na vrcholu Hřebčína (490, 5 m n. m.) v severozápadní části MKR.

V rozlehlém MKR se nacházejí v této venkovská sídla s dochovanou hospodářskou zástavbou u Tytry, Skupá, Panošeho Újezdu a Skupá. V okrajových částech uvedených sídel stojí územní areály zemědělské výroby (v případě Panošeho Újezdu již v CHKO). Z tohoto rámce vybojují Malé Slabce a drobné sídlo s převládající rodinnou zástavbou v jihozápadní části MKR.

obr. B.74: Plochá velkovýrobní obhospodávaná krajina u hranice CHKO západně od Větat

MKR D.14 Větaty - Laovice

Zemědělsky orientované území u hranice CHKO rozkládající se od Větatského potoka na západě až k údolí Rakovnického potoka na východě. Ploché mírně k východu se sklánějící terén tvoří severovýchodní výběžek rozlehlé otevřené zemědělské krajiny v severozápadní oblasti (krajinného rázu) CHKO. Z jižní strany území z etelně ohraničuje severní okraj lesního komplexu Buková. Naprostá většina území je velkoplošně obhospodávána, pouze v plochách pastvin v okolí Laovic v severovýchodní části MKR se vyskytují liniové vegetační formace.

V západní části MKR v mělkém údolí Větatského potoka s dvěma menšími rybníky stojí Větaty. Rozlehlá zemědělsky zalozřená obec s dominantou zámku byla doplněna novodobou obytnou zástavbou. Ve východní části MKR se v terénní sníženině zde pramenícího Laovického potoka nachází menší Laovice. Zástavba predisponovaná touto morfologií dominuje areál zemědělské výroby jihovýchodně nad vsí.

obr. B.75: Mírně zvlněná otevřená krajina západně od Větat

MKR D.15 Horní část údolí Tyterského potoka

Údolí Tyterského potoka a jeho pravostranného přítoku a výše položená lesnatá část údolí nad Valachovem. Lesnatými výběžky se území rozšiřuje i dále od toku a k Novosedleckému kopci v jihozápadní části i k Malým Slabcům (Skupský les) na severozápadě. U toku se vyskytují menší i větší odlesněné luční enklávy. Na pravém břehu v blízkosti bývalého Tyterského mlýna, kde v současnosti stojí několik rekreačních chat, se otevírá ve svažitém terénu v této zcela uzavřené enklávě orné pole.

MKR D.16 Hracholusky

Rozlehlý výhled země z leské krajiny v exponované poloze na levém břehu Berounky. V území pramení drobný pravostranný přítok Tyterského potoka, území tak má charakter mléčného odlesněného údolí. Výrazný terén stoupá do severních svahů (Novosedlecký kopec, 461,6 m n. m.), odkud se nabízejí daleké výhledy přes údolí Berounky a z nejsevernější části také k severu ke Skivani. Otevřený prostor ohraničený ze všech svahových stran lesními okraji z větší části vyplují velké plochy pastvin, místy leněnou mezí. Souvislá zeledoprovází vodní tok ve východní části MKR. Výrazným prvkem je památný jasan v exponované poloze na severním horizontu.

Obec Hracholusky tvořená dvěma úzce spojenými částmi se díky údolní poloze v pramenné části drobného toku uplatňuje pouze omezeně.

obr. B.76: Hracholusky v mléčném pramenném údolí drobného přítoku Berounky; v pozadí Novosedlecký kopec

MKR D.17 Písa v vrch

Plošně rozsáhlý lesní celek nad levým břehem Berounky odvodňovaný bezejmenným přítokem Berounky. Souvisle lesnaté území bez zjevné prostorové dominanty je zcela bez osídlení.

MKR D.18 Týovice

Téměř zcela okolními lesy uzavřená krajinná skyhodnotná enkláva pastvin v exponovaném prostoru výše nad levým břehem Berounky. Na západním okraji MKR se nachází elevace Týovského vrchu se zalesněnou vrcholovou částí. Zvolna k východu klesající území nabízí ve výhledech esteticky velmi hodnotné scénérie v etně nevhodnějších částech údolí Berounky (NPR Týovice). Do otevřeného prostoru vnikají výhledy lesních porostů ze zalesněných nížních partií údolí Berounky přecházející do lenitých liniových formací (severovýchodní část MKR). Územím prochází silnice II/201, jejíž zde opouští svoji údolní trasu.

obr. B.77: Esteticky hodnotná kulturní krajina mezi Týovicemi a Hřebčínou

V okrajové části nad hranou údolí Berounky se nachází Týovice o méně sídlo s hospodářskou zástavbou a přítomností objektů lidové architektury.

Do jižní části MKR zasahuje vyhlášená přírodní památka Skryjsko-Týovická kambrium (ochrana paleontologické a geologické lokality kambrické fosilní fauny ve skryjsko-týovické oblasti Barrandienu).

MKR E.1 Údolí Větatského potoka a Tyterského potoka

Rozlehlé lesnaté území v povodí dolního úseku Tyterského potoka tvoří cca západní polovinu lesního komplexu Bučina (OKR E). Za úzuté údolí Tyterského potoka (levostranného přítoku Berounky) se nachází v jižní části, velká část MKR tak leží na jeho levém břehu. Z levé strany Tyterský potok přibírá více přítoků protékajících rovněž v úznutých údolích, z nichž nejvíce je Větatský potok. V údolí se dříve těžila vápenitá a kyzová břidlice používaná k výrobě sádry. V údolí jsou dosud patrné pozstatky této těžby o haldy vytříděných břidelic, místy i polozasypané toly.

V úzké údolní nivě Tyterského potoka, popříj Větatského potoka se vyskytují méně lení enklávy. V Habrovém loufku (úsek odlesněné nivy) se nachází pozstatky bývalého mlýna. Další bývalý mlýn stojí dále níže po proudu.

Na severním strmém úbočí vrchu Valachov (411 m n. m.) nad pravým břehem Tyterského potoka v západní části MKR se nachází vyhlášená PP Valachov. Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ jsou druhotné minerály síry na stěnách bývalé toly.

MKR E.2 Dolní část údolí Tyterského potoka

Některé méně odlesněné enklávy ve spodní části údolí Tyterského potoka (nad Rozvodičkem). Jednotlivé enklávy dle říčních pásů dle vin vázané místy na tok. Nejvíce enkláva v západní části MKR s ornou půdou stoupá výše do svahu. Z výšších poloh se odtud nabízí dálkové výhledy směrem po proudu Berounky. Níže položené drobnější enklávy v nivě Tyterského potoka mají lení charakter. V říčním úseku rovinaté odlesněné nivy v severní části MKR se nachází samota (hájovna) označovaná jako Gypsárna o místo dle její výroby sádry ze suroviny těžené v údolí Tyterského potoka.

MKR E.3 Nezabudice

Otevřená zemědělská enkláva nacházející se nad levým břehem Berounky. Přechod do nížních partií údolí Berounky je zde volný o méně sklonité svahy nejsou pokryty lesní zelení. Struktura zemědělsky využívaných ploch (převážně orné půdy) ve svažitém území je poměrně lenitá o v větší plochách diferencované velikosti. S výjimkou uvedené údolní strany MKR ohraničuje lenitý lesní okraj. Mimo lesní zeledoprovází (cestní síla), nejvíce ji v okrajových částech sídlí Nezabudice. V jeho blízkosti se nachází rovněž několik méně sadů. Odlesněné území stoupá poměrně vysoko do údolí. Krajinná sky velmi atraktivní scénérie se nabízejí i z níže položených partií přes údolí Berounky.

Nezabudice zaujímají níže položený prostor MKR. Zástavba sídlí dominuje kostel sv. Vavřince. Na jižním okraji se do volné krajiny rozvíje úlová zemědělská zástavba.

obr. B.78: Plošný terén nad údolní hranou u Nezabudic; na protější straně údolí Berounky Těmlec

MKR E.4 Sázavský luh

Souvisle lesnaté neosídlené území rozkládající se výše nad levým břehem Berounky severně od Nezabudic. Západní a severní okraj MKR tvoří silnice z Nezabudic do Velké Bukové. Homogenní morfologicky lenité území prozrazují drobné přítoky Berounky.

MKR E.5 Malá Buková

Protáhlá enkláva zemědělské krajiny v centrální části lesního komplexu Bukovina ohraničená lesními okraji. V území pramení bezejmenný levostranný přítok Tyterského potoka, jenž protéká podél jižního okraje enklávy. K severu terén poměrně stoupá. Velká vlnitost je intenzivně obhospodávána (orná půda), přítoky pravého břehu uvedené vodoteče se rozléhají travní porosty.

Z eterním rysem území je historicky konstituovaný rozptýlený charakter zástavby zastoupený několika málo usedlostmi (bývalými hájovkami). Krajinný pokryv je z eterní homogenní, nelesní ze se vyskytuje pouze v blízkém okolí samot, přítoky a cestní síti (východní část MKR).

obr. B.79: Roztroušená zástavba Malé Bukové z pohledu ze západní části enklávy k východu

MKR E.6 Pustovtské údolí

Lesnaté území v povodí Pustovtského potoka rozkládající se na výše položených svazích údolí Rakovnického potoka. Pustovtský potok protéká ve výrazném terénním zářezu afluentském, kde se vlévá do Rakovnického potoka. V jižní části MKR, jehož hranici tvoří silnice ze Větrné do Velké Bukové, se nachází nejvyšší vrchol epina (469,2 m n. m.). Stejný název (epiny) nese i hájovna v blízkosti uvedené silnice.

MKR E.7 Kalubice

Zemědělská enkláva s převahou travních porostů položená výše nad pravým břehem Rakovnického potoka. Prakticky po celém obvodu lesy obklopené území klesá k východu i k severovýchodu. V okrajových částech lenitě vlnitě rozlehlé plochy zemědělské půdy rozptýlená ze o reliktů mezí i obasné solitéry. Souvislejší ze je vázána na drobné vodoteče o pravostranné přítoky Rakovnického potoka, jenž zde pramení.

Přibližně ve středě harmonicky přítoky stojí ve sníženině o pramenné oblasti jedné z drobných vodotečí Kalubice. Menší sídlo s neporušenou hospodářskou zástavbou a přítoky sady přítoky v zemědělské využívané krajině velmi přítoky.

obr. B.80: Zemědělské využívané území v nelesní enklávě u Kalubice (v levé části snímku)

MKR E.8 Údolí Trnavy

Převážně lesnaté území na západních svazích Rakovnického potoka o nadmožské výšce. Osu území tvoří krátký potok Trnava, jenž jí protéká téměř v celé své délce. Na jeho dolním toku jsou jeho levostranné méně sklonité svahy odlesněny o travní porost. Dvě méně odlesněné enklávy se nacházejí v severní části MKR.

MKR E.9 Velká Buková

Rozlehlá zemědělská enkláva rozprostírající se v exponované poloze nad soutokem Berounky s Rakovnickým potokem. Území představuje pramennou oblast méně toků. V severozápadním cípu MKR pramení Trnava o pravostranný přítok Rakovnického potoka, na které zde stojí menší rybník. Z jižní části MKR odtékají drobné vodoteče přímo do Berounky. Z velké části ploché území se více svažuje ve východní a jižní části. Z naprosté vlnitosti je využito k zemědělské produkci v rozsáhlých plochách orné půdy, méně pastvin. Lenitě ze je zastoupena minimálně (cestní síť), do prostoru zasahují etně výhledy okolních lesních porostů, jenž území ohraničují po celém obvodu. Otevřená krajina poskytuje z exponovaných pozic dalekové výhledy do jižních, místy i severních směrů.

V centru MKR se nachází obec Velká Buková s protáhlou zástavbou v západovýchodním směru. Historická o jádrová část obce s hospodářskou zástavbou je dnes situována na východním okraji. Dominantním prvkem zástavby je úelový výrobní areál přítoky jižním okraji. Přítoky východním okraji MKR se vyskytuje chatová zástavba (u lesa).

obr. B.81: Severozápadní část rozlehlé zemědělské enklávy v okolí Velké Bukové

MKR F.1 Rakovník o koupališti

Níže položené údolní partie na soutoku Rakovnického potoka (na jeho vstupu do CHKO) a nejspodnějšího úseku Liánského potoka. Z pravé strany zde Rakovnický potok přítoky Jílový potok. Přítoky odlesněná niva je z hlediska využítí přítoky značně diferencována. V severozápadní části u soutoku obou přítoků s Rakovnickým potokem zasahuje do MKR úelová zástavba města Rakovník o místní kanalizace odpadních vod. V severovýchodní části se nachází zahrádkářská kolonie. Prostor mezi nimi vyplňuje Nový rybník využívaný jako městské koupaliště. Okolí Liánského potoka nad koupalištěm v etněbo ního ramene vytváří rozlehlý mokřad. Vlnitě část území tvoří plochy zemědělské půdy (orné i luky) lenitě tokem Rakovnického potoka s hodnotným břehovým doprovodem a také cestní sítí. Níže položená část údolí (v rámci MKR) má však již výrazně přírodní charakter hluboké lesnaté údolní sníženiny.

V území je přítoky v několika méně enklávách také obytná zástavba v etně chatových kolonií. Na Rakovnickém potoce stojí několik bývalých mlýnů o Hradec v, Záborský i Papírna na soutoku s Teplou strání, přítoky tekající zleva. Níže se nacházející Kohout v mlýně přítoky leží vně hranic CHKO.

Západní hranici MKR (i CHKO) zde tvoří železniční trať z Berouna do Rakovníka. Severní část MKR prochází silnice II/227

MKR F.2 Li-anský potok

Odlesněná pravoběžná niva a blízké mírné pravostranné svahy Li-anského potoka při hranici CHKO. Z velké části podmaňené území nivy s upraveným korytem potoka v etnoboňho ramene je z východní strany vymezeno levostranným lesnatým svahem nad Li-anským potokem, ze západní strany tvoří hranici (MKR i CHKO) železniční trať z Berouna do Rakovníka. Ze severu tvoří hranici MKR (i CHKO) silnice II/237. Běhy potoka lemuje vegetační doprovod, liniové formace se vyskytují i jinde v travnaté nivě. Dvě menší vodní plochy zde byly vybudovány jako krajinnotvorné opatření.

V severní části MKR u silnice II/207 stojí areál bývalého mlýna u Hamrů.

obr. B.82: Údolí a niva Li-anského potoka na vstupu do CHKO; v popředí mlýn Hamrů

MKR F.3 Skelná Huť

Protáhlé území v okrajové poloze (při hranici) CHKO tvoří odlesněným údolím Skelnohuťského potoka ve svém nejspodnějším úseku nad soutokem s Li-anským potokem. V úzkém prostoru mezi silnicí II/237 (severní hranice MKR) a lesnatým okrajem jižních svahů údolí, při kterém z východní části protéká Skelnohuťský potok, se nachází pestrá mozaika ploch. Tu reprezentují (po proudu toku) plochy orné půdy, sady, chatová osada, travní porosty s početnými křovinatými mezemi, lesní a vodní plocha (rybník Bartoň) se sádkami.

obr. B.83: Rybník Bartoň v pohledu z hráze

MKR F.4 Na Hané

Menší svahitá enkláva při dolním toku Teplé Stráň. Zemědělskou půdou z východní části vyplněné území je téměř po celém obvodu ohraničeno lesním porostem. Uzavřenému prostoru dominuje průmyslový areál při severozápadním okraji. Vedle průmyslové zástavby (dříve vojenský areál) zde rovněž funguje čistírna odpadních vod a stojí obytná zástavba s početnou zelení a loukami. V místě bývalé lesovny Na Hané je menší rybník. Při jižním okraji MKR vede silnice II/207.

obr. B.84: Uzavřená lesní enkláva Na Hané

MKR F.5 Marváň

Rozlehlé lesnaté území v povodí levostranných přítoků Rakovnického potoka, jejichž zde v téžina i pramení. Směrem po proudu (Rakovnického potoka) se jedná o Teplou Stráň, Hanou, Hluboký luh, Matoušův luh, Pustou luh a jiné menší. Generálně k západu skloněné území na pohoří Klíavské pahorkatiny (součást Brdské oblasti) a Pavlíkovské pahorkatiny (součást oblasti Plzeňská pahorkatina) zasahuje až k hranici CHKO, kterou zde tvoří železniční trať z Berouna do Rakovníka procházející údolím Rakovnického potoka, jehož tok jižně od CHKO. V nejvýchodnější části MKR se nacházejí nad zářnými údolními výhledy uvedených toků ploché elevace u Třpiák (467 m n. m.), Kopecká (428,3 m n. m.) a Vrchová (408,5 m n. m.).

V lesnatém zcela neosídleném území s ojedinělou odlesněnou enklávou v blízkosti hájovny Marváň je umístěn armádní areál. Území protíná silnice II/227.

MKR F.6 Bel-anka

Plošně rozsáhlé lesnaté území v povodí Skelnohuťského potoka. Severní část MKR odvodňuje Krásnodolinský potok, který se do Skelnohuťského potoka zprava vlévá při východní hranici CHKO. Homogenní vegetační kryt narůstá pouze lokálně menší odlesněné polohy nejvíce v blízkosti uvedených toků. Výhled nad údolními toky má terén mírnějším charakterem s méně výraznými elevacemi. Pramenná oblast Krásnodolinského potoka se vyznačuje výskytem cenných mokradních biotopů (rašelinitých).

obr. B.85: Vstupní část do areálu Bel-anka v údolí Skelnohuťského potoka

Na toku Krásnodolinského potoka stojí soustava menších rybníků u lokalit Krásná dolina (s hájovnou). V tomto místě byly nalezeny pozůstatky smolařské dílny z 15. století. V údolí výhled nad soutokem Skelnohuťského potoka a Krásnodolinského potoka stojí skrytý průmyslový areál u Bel-anky. Původně zde fungovala elektrárna pro blízké uhelné důlní úhořy, poté se vyrábělo dřevěné uhlí a v závěru 20. století byl areál využíván jako skladiště. V okolí byla v meziválečném období vedena lesní úzkokolejka odvětvující od blízkých fürstenberských dolů.

MKR F.7 Klíavské luhy

Lesnatá nejsevernější část CHKO v pramenné oblasti Leontýnského potoka, jenž tvoří jednu z hlavních zdrojnic Klíavy. Z mírně litého území odvádí vody v malých údolích k východu i k jihovýchodu tekoucí potoky. Kromě zmíněného Leontýnského potoka o Prvního luhu rovněž Druhý luh a v jižní části MKR je také Karlův luh. Charakteristickým a cenným přírodním rysem je hojný výskyt mokřadních stanovišť – rákosin – slatí, nejčastěji v okolí uvedených vodotečí. Na Leontýnském potoce stojí dva rybníky (Horní a Dolní Kracle), menší rybník byl také vybudován na Druhém luhu.

Plošně zalesněné území není osídleno. Menší sídelní enkláva se nachází v jihozápadní části MKR o T i Stoly na hranici se sousedním MKR F.6. Severní část MKR prochází silnice II/237 u níž stojí v menší odlesněné enklávě samota Horácká Lísa.

V severní části MKR byla vyhlášena PR Prameny Klíavy chránící mokřadní biotop pramenitým výskytem rákosin, slatí a pirozených porostů s břízou a olšou.

MKR F.8 Nad Pílským rybníkem

Jižní výběžek odlesněné krajiny v okolí Nového Stračce a Rudy vnikající do CHKO a k Pílskému rybníku, jež je rovněž součástí MKR. Při východním okraji protéká Klíava, od jejího pravého břehu se terén zvedá. Tok Klíavy v úzké lužnaté nivě i blízký kanál doprovází vzrostlá zeď. V této části území tvoří plocha orné půdy dleňá pouze přístupovou komunikací k Pílskému rybníku (Prostřední cesta). Uzavřený prostor je z etelnohřaničený blízké lesní okraje.

obr. B.86: Odlesněná (pravostranná) část údolí Klíavského potoka nad Pílským rybníkem (při vstupu do CHKO)

MKR F.9 Amálie

Severní i severovýchodní část rozlehlé zemědělské enklávy rozkládající se od Mstecka na jih až k údolí Klíavy. K východu skloněné území náleží k povodí Klíavy, do které odvádí vody zde pramenící menší toky, jež proly z etelnými regulačními zásahy. V západní části MKR o v pramenné oblasti Brejlského potoka se nachází rozlehlá baflantnice pod správou Kanceláře prezidenta republiky (sloufící reprezentativním úelem). V rámci baflantnice se na toku nachází několik menších rybníků, soustava několika drobných nádrží byla vybudována nřle po jeho proudu při jižní hranici MKR. Pevafující plochy zemědělské půdy jsou leněny obasnou zelení při cestní síti i vodotečích. Výrazný je projev mají 4 remízy pravidelného porysu ve východní polovině MKR.

obr. B.87: Severní část rozlehlé zemědělské enklávy severně od Mstecka; lesní porost vlevo o baflantnice pod správou prezidentské kanceláře; pohled ze silnice z Doupná do T tice k východu

Vznik vlastní enklávy se odehrál po átkem 19. století (1805), kdy byly vykáceny rozlehlé plochy bujin. Zhruba ve střední části se nachází někdejší fürstenberský statek velkého měřítka o Dvůr Amálie vybudovaný v klasicistním slohu již roku 1830. U dvůra bylo v poválečném období přistaveno několik obytných budov. Volně v krajině stojí několik úelových hospodářských staveb.

MKR F.10 Nový Dm

Střední část rozlehlé zemědělské enklávy rozkládající se od Mstecka na jih až k údolí Klíavy. V území pramení toky Ryavy a Haně o levostranné přítoky Rakovnického potoka. K jihu skloněné zemědělské využití území (orná půdy) tvoří mozaika různých ploch leněných zelení při komunikaci (ovocné aleje), jež společně vytváří z etelně geometrizovanou krajinnou strukturu. Tento charakter posilují i remízy rovněž z etelně geometrického porysu. Výrazný vegetační prvek představuje rovněž lité doprovodná zeď při toku Ryavy v jižní části MKR o v okolí obce Nový Dm.

V jižní části MKR se nachází obec Nový Dm se zachovaným urbanistickým ulicovým uspořádáním ve své jižní části. V okrajové části severní části sídla stojí kostel sv. Maří Magdaleny, jenž se v otevřené krajině uplatňuje. Dominantní (negativní) pozici v prostoru s uzavřenými horizontálními dimenzemi zaujímá neudrfovaný statek Doupná (v etně úelové plechové haly) nacházející se v místě bývalého fürstenberského hospodářského dvůra (tzv. zámek).

obr. B.88: Doupná v pohledu o hájovny Maxov (od jihozápadu)

MKR F.11 Emilov o Mí e

Jižní část rozlehlé zemědělské enklávy rozkládající se od Mstecka na jih až k údolí Klíavy. Při východním okraji MKR o na p echodu do lesního porostu protéká Ryava. Terén od ní k západu mírně stoupá, v západní části MKR má však již plochý charakter. Na západním okraji vede silnice II/227. Při toku Ryavy se vyskytují travní porosty, pevaflují však plochy orné půdy. Zastoupení zeleně je nízké, místy se vyskytují liniové porosty jdoucí napří severojižně orientovaným MKR. Jižní část MKR (nad Msteckem) je od zbytku území oddělena mírným návrším Huavka (396,2 m n. m.) a výběžky lesních porostů.

Zástavbu v území reprezentují samoty, nejvýraznější bývalé hospodářské dvory Emilov a Mí e. Bývalý panský dvůr Emilov v severní části MKR je dnes opuštěný, více než 300 let starý dvůr Mí e ve střední části MKR byl zadaptován ke komerčnímu úelemu.

obr. B.89: Pohled ze svahů Huavky k severu; v popředí Mí e

MKR F.12 Ryzava

Rozsáhlé téměř souvislé lesnaté území v povodí levostranných přítoků Ryzavy. V těchto přítocích reprezentují Ryzava a Pofárský potok, jež zde i pramení. Nad zářnými údolními vystupují výraznější elevace u Lípy (425 m n. m.) a Sklada při jihovýchodní hranici MKR (452,5 m n. m.). Znamená část území má plochý charakter, především jeho severní část. V jižní části území zasahuje až k údolní hranici Berounky (v Brdatce).

V jižní části MKR se nachází Písky a Píska o místní část Kivoklátska s areálem střední lesnické školy v bezprostřední vazbě s okolními lesy. Územím prochází ve dvou segmentech silnice II/236, resp. tvoří jeho východní hranici a v jižní části silnice II/201.

MKR F.13 Amalín

V severojižním směru protáhlé území vymezené na základě své specifické polohy o výše položená část hřbetu mezi údolím Berounky na východě a Rakovnického potoka na západě. Vyúfletí přítoků v MKR je rozmanitější, tvoří jej homogenní plochy. V severní části se nachází uzavřená luční enkláva, na kterou navazuje lesní porost, jenž přechází v zástavbu Amalína. Amalín představuje část Kivoklátska o sídlo ze všech stran bezprostředně obklopených zelení s dominantou kostela sv. Petra, jež se uplatňuje i v dálkových pohledech (údolím Rakovnického potoka). Jižní část MKR s vrchem Sokolí (399,4 m n. m.) má opět lesnatý charakter.

obr. B.90: Dálkový výhled do údolí Rakovnického potoka z odlesněné enklávy severně od Amalína; v pozadí rozlehlá zemědělská enkláva mezi Mstěkem a Novým Domem

MKR F.14 Štátonice

MKR menšího měřítka zaujímavější převážně jižně orientované svahy v levotočivém zákrutu údolí Berounky. Svahité území pokryté plochami luk a orné půdy je silně vizuálně kontaktní s protějšími atraktivními břehy údolí (PR Štátonický luh). Severní výše položená část je bohatší na rozptýlenou zelení, lenitější jsou zde rovněž okraje lesních porostů. Zalesněná elevace Baba (404,4 m n. m.) v severní části MKR tvoří jihovýchodní výběžek vyhlášené PR Na Babě, chránící přirozených stepních, lesostepních a lesní společenstva na jihozápadní expozici. Zástavba Štátonic zasahuje do MKR pouze svým okrajem při jižní hranici.

obr. B.91: Severní okraj Štátonic v pohledu z cesty z Amalína; v pozadí protější svahy údolí Berounky (PR Štátonický luh)

MKR F.15 Pofáry

Zemědělská enkláva uzavřená v hlubokých Kivoklátských lesích o v pramenné oblasti Pofárského potoka a jeho krátkých levostranných přítoků. V rámci zcela okolními lesy uzavřené enklávy vystupují dvě mírné elevace o v severozápadní a jihovýchodní (Pofáry) části. Struktura zemědělských ploch s velkou převahou orné půdy je značně geometrizovaná, z etelně především v severní části. Výraznější zelení tvoří pouze přímé doprovodné vodoteče.

P vodní starý panský dvůr Pofáry (Fürstenberské panství) v jihovýchodní části MKR byl přestavován do kruhového půdorysu (obdobně jako Karlov), z nedokončené přestavby zůstalo pouze torzo. V blízkosti statku dnes stojí obytná zástavba a především výrazné stavby kravínů pod správou české zemědělské univerzity. Přilehlé pastviny lení mimolesní zelení.

obr. B.92: Enkláva v okolí Pofár v pohledu z jihovýchodní části

MKR F.16 Novina

Exponovaná enkláva zaujímavější výše položené partie nad levým břehem Berounky. V blízkosti střední enklávy se nachází vrchol elevace Novina (390,5 m n. m.) s izolovanou hospodářskou usedlostí, která je rozeznatelná i ze vzdálených pohledů. Z výše položených částí území se nabízí široká krajinná scéna o pohledy přes údolí Berounky do centrální části Kivoklátska. Naprostou většinu převládající zemědělské půdy tvoří pastviny. Znatelně je zastoupena rozptýlená zelení v rozmanitých formách, více západní části MKR. Při jižní hranici se do MKR ve terénní sníženině drobného zde pramenícího přítoku Berounky rozléhá lesní porost z údolí. V tomto porostu stojí chatová osada, dále se nachází při severním okraji MKR. Západní částí MKR o údolím zmíněného bezejmenného potoka je trasována silnice II/201.

obr. B.93: Zemědělská enkláva v okolí usedlosti Novina v pohledu z PR Brdatka (severně od Amalína)

MKR F.17 Klíava - pod hrází

Specifická enkláva zaujímající úzkou odlesněnou údolní nivou ve spodním úseku údolí Klíavy pod hrází vodní nádrže Klíava. Severně protáhlé území oklopené vysokými lesnatými svahy uzavírá v severní části 50 metrů vysoké těleso přehradní hráze. Značná část travnatého údolního dna je zastavěna rekreačními objekty rozloženými se i výše do svahů (chaty, ubytovací zařízení). Architektonickou dominantu tvoří provozní objekt vodní nádrže Klíava (úpravna).

obr. B.94 a B.95: Hráz vodní nádrže Klíava a objekt úpravny níže po toku

MKR F.18 Lánská obora

Velmi rozsáhlé území v povodí dolního toku Klíavy a jejích především levostranných přítoků. Území se rozkládá od údolí Berounky v jižní části až po severní hranici CHKO u Lán. Hranice MKR v rámci CHKO tvoří silniční komunikace č. II/236 v západní části, č. II/106 ve východní části. Kvalita přítoků Klíavy protékající v hluboce zaříznutém údolí patří zejména Pílský potok a Lánský potok. Úrodnost v celém MKR klesá směrem k menším vodotěm. Hojně se vyskytují menší vodní nádrže a rybníky, především v povodí Lánského potoka. Mezi nimi dominuje vodní nádrž Klíava se zatopenou plochou přes 70 ha. Na levém skalnatém břehu nad přehradou stojí z 16. století jako pustého.

V této části rozlehlého lesnatého území s hojným výskytem bezlesých enkláv náleží do Lánské obory, jednoho z nejčistších území v CHKO. Jižní část MKR je díky modelaci úrodnosti z etelny lesní, severní pramenná část má plošný charakter. Krajinářsky hodnotné dílčí prostory představují odlesněné enklávy s vysokou hustotou soliterních listnáčů nejhojněji v soutokové oblasti Klíavy a Pílského potoka. Odlesněná je prakticky celá niva Klíavy nad vodní nádrží.

Současná podoba Lánské obory souvisí s aktivitami rodu Fürstenberků. Po roce 1731, kdy se Kivoklátské panství stalo jejich majetkem, vytvořili oboru pro vysokou zvěř pro vodní v této obory, jež patřila Valdštejnům. V roce 1921 oboru od Fürstenberků odkoupil stát jako letní sídlo prezidenta. Z části nepřípustná obora spravovaná Kanceláří prezidenta republiky tak plní důležitou reprezentační funkci. V severozápadní části vedle koncový úsek Lánské konspicuity (až do lokality Pín), druhé nejstarší veřejné fleznice na evropském kontinentu.

V údolí Klíavy pod severozápadní hranici MKR se nachází vyhlášená PR Údolí Klíavy. Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ je Komplex druhově velmi bohatých vlhkých luk v nivě potoka místy s navazujícími suchými trávníky na přilehlých svazích a dochovalé lesy s krušákem modronachovým. Přirozené rezervace Svata Alfbta zaujímající výše položené svahy nad pravým břehem Klíavy chrání přirozené lesní porosty na hlubších půdách severní expozice.

MKR F.19 Lány - zámecký park

Zámek Lány s oficiální letní sídlo prezidenta s přilehlým parkem nacházející pod severní hranici CHKO. V severozápadní části zasahuje do MKR zastavba Lán. V této území zaujímá komponovaná parková krajina v anglickém stylu. Park byl založen kolem roku 1770. Jeho stávající podobu formoval po I. světové válce architekt J. Plešník. Dominanta barokního zámku se nachází pod severní hranici MKR v ose zámeckého parku. V její blízkosti stojí rokokový kostel Nejsvětějšího Jména Ježíš. V parku pramení Zámecký potok (povodí Lodnice), na kterém byl postaven rybník pro vodní ptactvo.

MKR F.20 Pustá Dobrá

Lesnaté území v pramené oblasti Výskyty s pravostrannými přítoky Lodnice. Mírně k východu se svažující území pod severní hranici CHKO je neosídleno. Jeho západní hranici tvoří silnice č. II/116. Souvislý lesní pokryv narušuje pouze drobná mýtina na levém břehu Výskyty. V blízkosti hájovny Pustinka stojí dřevěná nad výhledovou jámou Pustinka náležející k dolu Buchovice-Nosek.

MKR F.21 Filina

Výběžek zemědělské krajiny zasahující do CHKO v severovýchodní části. Mírně se k východu svažující území vyplněné velkými bloky orné půdy. V jihozápadním výběžku MKR se vyskytují louky. Zde pramení rovněž drobný tok, doprovázený pásem zeleně. Zastoupení lesních zeleně v obhospodávané krajině je minimální. V jihovýchodní části MKR se nachází obec Filina s vcelku rozlehlou rozloženou sídlo bez výrazné dominanty.

obr. B.96: Rovinatý zemědělský vyuffitý prostor v okrajové poloze pod východní hranici CHKO u Filiny

MKR F.22 Ploskov

Uzávená polní enkláva pod bývalým panským statkem situovaná v rozvodné oblasti Klíavy a Lodnice. MKR ohraničuje po celém obvodu lesní porost, který se v sedle mezi filinským vrchem a Novým Mýtem vytváří úzký koridor, čímž vznikají v rámci MKR dva oddělené dílčí prostory. V severní části s převahou pastvin, kde pramení levostranný přítok Lánského potoka, stojí u menšího rybníku usedlost Ploskov doplněná několika rodinnými domy. Jižní část protéká Lhoteckým potokem (pravostranný přítok Lodnice) má ryze zemědělský charakter s výrazným zastoupením orné půdy.

V uzavřeném prostoru se vedle porostních okrajů uplatňuje liniová zeleň, mezi kterou vyniká kaštanová alej (Ploskovská kaštanová) pod silnicí č. II/116, jež protíná MKR v severojižním směru.

obr. B.97: Jižní část enklávy v okolí Ploskova; Ploskovská kaštanová v levé části snímku

MKR F.23 Krch vek

Východní okrajová část lánského lesního komplexu. Území je pramennou oblastí p řítok Lodnice (Lhotecký potok), v jižní části pramení p řítoky V znice o levostranného p řítoku Berounky. P řítocích se vyskytují často podmáčené polohy. Z mírně lenného k východu ukloněného terénu vystupují ploché elevace o filínský vrch (468,9 m n. m.), Krch vek (472 m n. m.). Souvisle lesnaté území je neosídleno. Drobná odlesněná enkláva se nachází p ři hájovně Třívá- . P ři východním okraji na pravém břehu Lhoteckého potoka stojí skanzen v novověké historii výroby dřevěného uhlí a dalších emesel spojených s lesem.

MKR G.1 Sýko ice

K údolí Berounky se svažující území tvoří nejníže položenou (jiho)západní část odlesněného koridoru mezi lánským a niflborským lesním komplexem. Výše položená východní část má z etelnější zemdělský ráz s izolovanými harmonicky působícími usedlostmi doprovázenými krajinnou zelení (Luby, Poděle). Pramení zde drobný tok se z etně regulovaným korytem. Níže se struktura krajiny d lší do více ploch a to i díky v tější lenitosti terénu. Podél drobného p řítoku Berounky se z údolí rozírají lesní porosty, zástavba, plochy pastvin leněnými mezí. V plochách polí se místy vyskytují formace mimolesní zeleně (v rámci celého MKR). Území je situováno ve velmi exponovaném prostoru nad levým břehem Berounky o uplatňuje se v etných výhledech z protějšího břehu, zároveň poskytuje pohledy na opačný břeh (p ředevším v dolní části).

Obec Sýko ice lokalizovaná v lenitém terénu v jihozápadní části MKR se vyznačuje vzhledem diferencovanou zástavbou r zného stáří s p řevahou mladších domů. Historická část vsi se nachází v dolní části. Níže pod ní stojí v izolované poloze areál zemědělské výroby. Po etně jsou chatové osady. Územím prochází silnice . II/201.

obr. . B.97: Pohled ze silnice . II/116 k západu; v popředí Poděle

MKR G.2 B le

Dominantně zemědělsky využitá území vyplývající p ři bližně střední část odlesněného koridoru mezi lánským a niflborským lesním komplexem. Mírně vlnitá krajina v mlé kotlině pramenné oblasti V znice má charakter velkovýrobně obhospodávaného území. Otevřená území s velkými plochami orné p řdy není z etelnější leněno mimolesní zelení reprezentovanou doprovody podél cest a ojedinělými liniovými formacemi. V tomto ohledu se vymyká jihovýchodní část MKR o okolí toku V znice, kde se nachází rovněž chatová zástavba.

Obec B le na kompaktním p řdorysu zaujímá zhruba střed MKR. Uplatněná sídla bez výraznější prostorové dominanty omezuje hojná sídelní zele. Územím prochází silnice . II/201. Západní okraj MKR tvoří silnice . II/116.

MKR G.3 Bratronice

Východní část odlesněného koridoru mezi lánským a niflborským lesním komplexem rozírající se p ři hranici CHKO k severu k obci Lhota. V severní části protéká mlékým údolím Lhotecký potok doprovázený břehovou zelení. Mírné údolní svahy pokrývají téměř výhradně plochy orné p řdy bez významnějšího zastoupení lenící zeleně, která se s výjimkou několika drobných vegetačních prvků omezuje na cestní síle.

Obec Bratronice a Lhota p ředstavují poměrně rozlehlá sídla se značným podílem mladší obytné zástavby. Do CHKO zasahují svojí západní polovinou. Dominantou Bratronic tvoří kostel Věech svatých. V jihozápadní části MKR se nachází na mírném návrší Kouty (473,4 m n. m.) rozlehlý vojenský areál skrytý v hojné zeleni.

obr. . B.98: Pohled od východního okraje Bratronic k severu; v pozadí Lhota

MKR H.1 V znice

V tější část lesního komplexu Niflbora (OKR H) zaujímavější svažité polohy na levé straně údolí Berounky. P řirodní osu území tvoří velmi lenité, skalnaté a za íznuté údolí V znice, do níž se v severní části vlévá potok Benešák (Beneš v luh). Východní část území odvodňuje filubinecký potok. Nad za ízlé údolní deprese vystupují etně ploché elevace, mezi jinými Jan v vrch (387,1 m n. m.), Holý vrch (401,2 m n. m.), Míšek (438,4 m n. m.), Koš (383,1 m n. m.), Tlustá hora (416 m n. m.), Skalka (434,7 m n. m.) ad. Nejvýše položená severní i severozápadní část MKR má již plošný charakter. Rozlehlý lesnatý prostor není osídlen, p ři jižním okraji se do MKR rozírají zástavba Niflbora (část filubinec).

obr. . B.99 a . B.100: Skalnaté údolí V znice s hodnotnými habrovými porosty (vpravo)

V menší odlesněné enklávě nad zářným údolím V znice (levým břehem) stojí barokní zámek Dvůr, postavený na počátku 18. století Fürstenberky. Výše proti proudu rovně na levém břehu se nacházejí pozstatky malého královského hradu Jenšov, založeného pravděpodobně Václavem II.

Téměř celé zářné údolí V znice společně s dolním úsekem údolí Benešova bylo vyhlášeno rozsáhlou národní přírodní rezervací, jejíž chrání především pirozená lesní a lesostepní společenstva Kivoklátska.

MKR H.2 Vysoký vrch

Výše položená severovýchodní část lesního komplexu Niflbork ve východním cípu CHKO. Území odvodňuje potok Filábek, jenž náleží do povodí Lodnice. Údolí Lodnice tvoří východní hranici MKR. Ze svažitého terénu vyčnívají mírné elevace Tuchonína (488,2 m n. m.) a skalnatého Vysokého vrchu (486 m n. m.). Neosídlené území napří protíná odlesněný koridor vedení velmi vysokého napětí (400 kV). Část MKR náleží do přírodního parku Povodí Kačuku.

MKR I.1 Krkavčí hora

Zemělsky využitá území při východní hranici CHKO rozprostírající výše nad údolím Berounky, jeho levým břehem. Ze západní strany území vymezuje okraj niflborského lesního komplexu. K severu a severovýchodu stoupající terén vyplňuje z větší části plochy orné půdy. Pouze jilňní část na přechodu nad údolní hranou se vyznačuje hojnější přítomností mimolesní zeleně (porostlé meze). Tyto partie jsou vizuálně velmi exponované, poskytují dalekové výhledy do západních směrů i do nejspodnějšího úseku údolí Berounky na území CHKO.

MKR I.2 Chyava

Okrajová část CHKO v pramenné oblasti Chyavského potoka a pravostranného přítoku Lodnice. Zemělsky využitá území s ornou půdou i pastvinami tvoří okrajovou část zemělské krajiny rozkládající se za východní hranicí CHKO. V severní části vystupují do prostoru výhledy z niflborských lesů, které vymezují MKR ze západní strany.

Obec Chyava zasahuje do MKR svojí západní částí, kterou uzavírá úelový vojenský areál rozšířený se do niflborských lesů. Dominantou území je rozlehlý výrobní areál v severozápadní části obce s početnými úelovými objekty výrazného měřítká, jenž se uplatňuje ve větší části MKR.

obr. B.101: Zemělská krajina v okolí Chyavy (v levé části snímku jihozápadní okraj zástavby); v pozadí Tuchonín

MKR J.1 Holý vrch

Výrazný lesnatý hřbet v jilňní okrajové části CHKO, resp. jeho jilňní orientované svahy. Území se vizuálně uplatňuje v CHKO a do údolí Stroupínského potoka před jeho vstupem do CHKO. Vrcholové části a lesnatému horizontu dominuje elevace Holého vrchu (572,1 m n. m.) a menší Opye (516,2 m n. m.) ve východní části. S výjimkou obdélne plochy zemělské půdy v nižších svahových partiích, je hřbet souvisle zalesněn.

MKR J.2 Toňk

Jihozápadní okraj Brdteck (geomorfologický okrsek) a Zámecký vrch (452,4 m n. m.) s dominantou hradu Toňk. Území se rozšířuje jilňní od hřbetu vytvářejícího typický lesnatý horizont, kde se nachází mělká terénní sníženina vymezená z jilňní strany mírným hřbetem s vrchem Týbenec (401,8 m n. m.). Obě hřbetní struktury jsou zalesněny. Při západním okraji MKR protéká Stroupínský potok, jenž později obtéká ze západu Zámecký vrch. Pravostranná část údolí (v CHKO) se vyznačuje lenitým a rozmanitým krajinným pokryvem. Kromě lesní i mimolesní zeleně se zde vyskytují rozlehlé sady, jenž jsou rozšířeny také na jilňních svazích Zámeckého vrchu pod hradem Toňk. Zbylou část území vyplňuje zemělská půda se značným podílem pastvin.

V okrajové velmi exponované části hřbetu stojí hrad Toňk, jedna z nejvýraznějších kulturně-historických dominant celé CHKO i jejího okolí. Vizuálně uplatnění hradu nastává v dalekových pohledech z rozličných směrů. Hrad nechal postavit český král Václav IV. na konci 14. století. Začátkem 17. století jilň byl opuštěn a po třicetileté válce nebyl nově obydlen. V jihozápadní části do MKR zasahuje svojí zástavbou město fiebřák. Jilňní a jihovýchodní hranice MKR sleduje dálnici D5.

obr. B.102: Pohled od Myslivny Opye k severovýchodu; v pravé části snímku Zámecký vrch s hradem Toňk; na vzdáleném pozadí ve střední části snímku Velíz

MKR J.3 Plešivec a Tkalce

Jilňní a jihovýchodně orientované svahy Brdteck od vrcholu Homole (426,3 m n. m.) přes Plešivec (495,2 m n. m.) až po Tkalce (504,6 m n. m.) a nejvyšší bod celého hřbetu. Svažitá exponovaná území nad údolím Stroupínského potoka (zde jilňní v CHKO), resp. Litavky, nad které vystupuje o více než 200 metrů. MKR má při jilňní rovnocenné zastoupení lesnatých a odlesněných poloh. Zalesněná je především vrcholová část (lesnatý horizont) a výše položené svahové partie. Zemělské plochy a pastviny vyplňují nižší polohy, vystupují však i výše do svahů, kde tvoří svažitá uzavřená enklávy. Tyto enklávy místy lení mimolesní zeleně, hojně se naopak vyskytuje ve východní části MKR.

V údolí drobného bezejmenného toku, pramenícího na svazích, se nacházejí Knífkovice. Sídlo bez výraznější dominanty se díky údolní poloze a blízké lesní zeleni vizuálně v jejího okolí neuplatňuje. Při jihovýchodní hranici do MKR zasahuje okrajová zástavba Zdic (část V Hroud).

obr. B.103: Pohled od severního okraje Zdic (silnice II/236) k severozápadu; v levé části snímku Tkalce

MKR J.4 Trubín

Jižní a jihovýchodní orientované svahy okrajové (severovýchodní) části hory Brdatek. Vrcholovou část hory tvoří v západní části Prává hora (459 m n. m.), ve východní části pak Dubová (455,1 m n. m.). Obě hory zalesněné elevace odděluje úzké sedlo, kterým protéká drobná vodoteč, který dále pokračuje pod spodním okrajem lesa rozkládajícího se na svazích Dubové. Jižní stranu údolí Poapelského potoka, jenž pramení v západní části MKR. Jižní stranu údolí Poapelského potoka v jeho pramenné oblasti tvoří mírný lesnatý hřbet Hřbet (384,5 m n. m.) podél hranice MKR (a CHKO). Odlesněné údolí Poapelského potoka vyplňuje plochy orné půdy a pastviny v kontrastu s lesnatým hřbetem Brdatek. Půdná je v údolí i na hřbetu Hřbet zastoupena mimolesní zeleň (porostlé meze, sady). Níže po proudu má území jižní místo velkoplošné obhospodařované plochy. Východní okraj MKR tvoří plochy lesa s lenitým okrajem a svažitých zemědělsky využívaných ploch.

obr. B.104: Pohled ze silnice z Černína do Svaté (II/236) k východu; ve střední části snímku Černín a hřbet Hřbet

V jihozápadní části MKR se nachází Černín (část Zdic), jehož zastavba převážně pod vodními usedlostmi je rozložena v lenitém terénu podél silnice II/236. Obec Trubín podél východní hranice MKR zasahuje do CHKO pouze dílčí částí v okolí fotbalového hřiště. Severovýchodně od obce stojí rozlehlý výrobní zemědělský areál.

Nad Trubínem se zvedají jižní strmé skalnaté svahy Trubínského vrchu (371 m n. m.), na nichž byla vyhlášena PP Trubínský vrch. Podle podmínek ochrany tohoto ZCHÚ je podléhající ekosystém skalní stepi.

obr. B.105: Terénní snímek pod svahy Dubové a pramenná oblast Poapelského potoka; v pravé části hřbet Hřbet

B. 4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limit

Jednotlivá místa krajinného rázu byla jako plošné nejmenší jednotky prostorové diferenciace zařazena podle podílu koncentrace cenných znaků a hodnot (rysů) krajinného rázu do tří pásem odstupované ochrany. Podíly cenných rysů krajinného rázu v příslušném MKR a jeho zařazení do pásma přísné ochrany s sebou nese pochopitelně také v této oblasti nároky a potřebu stanovení příslušných opatření a regulativů této ochrany.

Pásmo přísné ochrany krajinného rázu (I)

Do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou zařazeny krajinná sky nejhodnotnější části CHKO. K této územím patří nejprve údolní partie všech významnějších toků se zachovalými (byť nezávidka modifikovanými) přírodními znaky a především údolí Berounky s výjimkou nejspodnějšího úseku toku, dále Rakovnického potoka, Zbirofského potoka a Javornice. Tyto kotlinové polohy se kromě základní údolní modelace vyznačují lokálním výskytem hojných erozních tvarů, vysokou lesnatostí se zastoupením stanovišť odpovídajících taxonů a také podíly dokladů o jejich využívání krajiny (mlýny). Největší plošného rozsahu v pásmu přísné ochrany dosahují rozlehlá lesnatá území a nejhodnotnější části Kivoklátských lesů s areály dříve odpovídajícími přírodně druhové skladbě, a to nejen rovinně i vlnitými údolními toky. K této územím náleží lesy v pravostranné části údolí Berounky v okolí Týřova, Velké Plešce a Vysokého Toku, dále Lánské lesy v povodí Klíavky (Lánská obora, Klíavské luhy) a v této části Níflborských lesů (povodí Vřeznice a filubineckého potoka). Uvedená území se rovinně vyznačují podíly rozlehlých zvláště chráněných území. Mimo tyto části území do I. pásma ochrany krajinného rázu patří také místa, jež kromě hodnotných přírodních rysů mají zásadní význam kulturně-historický. Taková území reprezentují výrazné elevace se zbirofským zámekem a hradem Točník, vrch Velíz, oppidum Stradonice a také zámecký park v Lánech. Pásmo přísné ochrany krajinného rázu tvoří cca 10% plochy CHKO.

Pro území (MKR) zařazená do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky a doporučení:

- Zachovat stávající ráz území vyznačující se především mimořádnými cennými a jedinečnými přírodními hodnotami a především výraznou a ní modelací a lesnatostí jako zásadním a typickým znakem v měřítku oblastí a míst krajinného rázu a s výrazným vizuálním působením
- Dbát zachování hodnotných vizuálních vazeb spolupůsobících výraznými přírodními znaky a také dlouhodobým kultivováním území v etnografické pozici a projevu sídel v obrazu krajiny
- V dlouhodobém výhledu udržet velkoplošný lesní pokryv jako dominantní krajinnou složku primárně formující oblast Kivoklátska; posilovat přírodně druhovou skladbu v hospodářských lesích
- Dále chránit pohledově exponované partie území, zejména (odlesněné) terénní hrany, hřbety (horizonty) vymezující jednotlivá místa i oblasti krajinného rázu
- Vyloučit zásahy do lesních okrajů a zachovat z etnograficky konstituované přechody odlesněných poloh a okolních lesů; posílit porostní okraje (plátno se zastoupením diferencované zeleně)

- Vyloučit i v maximální míře eliminovat zásahy do cenných přírodních partií území (vodní útvary, rašeliniště, hodnotné vegetační doprovody toků, skalní tvary) snižujících jejich hodnotu i projev
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat pozici stávajících dominant především kulturně-historického významu
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, s výjimkou od vodních případů vyloučit novou výstavbu mimo jejich zastavná území
- Nerozřezávat zástavbu objektů individuální rekreace
- V přípravné fázi potenciálních i již navrhovaných záměrů provést jejich kauzální posouzení

Pásmo zprávné ochrany krajinného rázu (II)

Do pásma zprávné ochrany krajinného rázu náleží rovněž harmonicky utvářené části CHKO i takové, v kterých se harmonické vztahy a harmonické měřítko vyskytují v přeplavující míře. V těchto územích v pásmu zprávné ochrany tvoří souvislé území na pravém berounském břehu zahrnující plošně rozsáhlé souvislé lesnaté partie s rozlehlými zemědělskými enklávami (okolí Kublova, Broum, Karlova, Hudlice i Otročín vsi). Do II. pásma ochrany krajinného rázu patří rovněž značná část lánských lesů na levém břehu Rakovnického potoka a při východní hranici CHKO, opřít v etně zemědělských enkláv (Ploskov, Poflárky) a lesnatých svahů na levém břehu údolí Berounky (Bubina, údolí Slabeckého a Modějovického potoka), i zde s mezilesními enklávami (Kostelík, Sadlno). Specifickou částí CHKO je její jižní okraj o jihu i jihovýchodně orientované svahy hřebenu Brderek, z v těchto částech rovněž zařazené do II. pásma ochrany krajinného rázu. Pásmo zprávné ochrany krajinného rázu na území CHKO má nejvíce plošný podíl, tvoří necelých 48 % jejího území.

Pro území (MKR) zařazená do pásma zprávné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky i doporučení:

- Zachovat stávající ráz území formovaný plošnou lesnatostí jako zásadním a typickým znakem v měřítku oblastí i míst krajinného rázu a s výrazným vizuálním působením; posilovat působením druhovou skladbu v hospodářských lesích
- Dle sledit chránit pohledově exponované partie území o prostorové dominanty a horizonty
- Udržovat strukturu historicky konstituovaných odlesněných enkláv s výrazným zastoupením travních porostů a hojnou nelesní zelení s vysokou krajinnotvornou funkcí
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, s výjimkou od vodních případů vyloučit novou výstavbu mimo jejich zastavná území
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby zlepšovat urbanistický výraz sídel i tento výraz obnovovat
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat pozici stávajících dominant především kulturně-historického významu
- Nerozřezávat zástavbu objektů individuální rekreace
- V přípravné fázi potenciálních i již navrhovaných záměrů ve vizuálně citlivých lokalitách provést kauzální posouzení (polohy na hraně údolí Berounky, přechody lesních ploch a bezlesí)

Pásmo břídné ochrany krajinného rázu (III)

Do pásma břídné ochrany krajinného rázu jsou zařazena části CHKO bez výskytu mimořádně cenných krajinných hodnot, jež by vyžadovala nejvyšší míru ochrany. Tato území reprezentují typicky okrajové části CHKO Kivoklátsko se z etelným produkčním zaměřením, jež sem přeplavuje z okolí. K nim náleží zejména severozápadní část (Slabecko), západní část o výše položené partie nad údolím Berounky v okolí Chrást a Podmokel, okolí Bzové a Bězové i východní část CHKO (okolí Bratronic a výše položené partie údolí Berounky nad Hýskovem). Do III. pásma ochrany přeplavuje rovněž zemědělské zaměřené enklávy o Amálie, Nový Dvůr a Velká Buková. I přes přeplavující produkční zaměřením s charakteristickými prvky velkovýrobně-obhospodávaných krajinných se i tato území vyznačují hodnotnými znaky, především kulturně-historické charakteristiky o doklady dřívějšího využití i osídlení (urbanistický charakter a zástavba sídel). Podíl území v pásmu břídné ochrany krajinného rázu činí cca 18 % plochy CHKO Kivoklátsko.

Pro území (MKR) zařazená do pásma břídné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky i doporučení:

- Dle sledit chránit pohledově exponované partie území o výše položené partie zemědělské obhospodávané krajiny
- Vyloučit záměry s potenciálem citelného snížení estetických hodnot, významného zásahu do prostorových vztahů a celkového narušení koloritu území daného konfigurací terénu a jeho dlouhodobým hospodářským využitím
- Zachovat stávající nelesní zelení leníci fládoucím zprávnou krajinnou strukturu; podporovat rozšíření mimolesní vegetace v otevřených partiích zemědělské krajiny
- Zabránit vzniku nových krajinných dominant výrobního charakteru; nesnižovat stávající pozici dominant především kulturně-historického povahy (tradičních); realizovat opatření vedoucí ke zlepšení projevu tradičních dominant v zástavbě sídel
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, s výjimkou od vodních případů nepřipouštět novou výstavbu mimo jejich zastavná území
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby zlepšovat urbanistický výraz sídel i tento výraz obnovovat
- Realizovat opatření k potenciálnímu snížení i výrazného vizuálního úniku úlových výrobních areálů v okrajových částech sídel o výsadby odpovídající zeleni, úpravy fasád